Dziś dodatek ilustrowany Jlustracja Poznańska i Nowiny Sportowe

Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 588 . Poznań, wtorek dnia 22 grudnia 1931 Rok XXVI

Łatanina elektryczna

W powodzi nowych podatków znalazł się także podatek od oświetlenia elektrycznego. Prawdopodobnie już od 1 lutego nowego roku (ustawa ma wejść w życie w 30 dni po ogłoszeniu) będziemy płacili za prąd o 10 proc., względnie — o ile rada miejska uchwali dodatek komunalny — o 12 i pół proc. więcej, niż płaciliśmy dotychczas. Prąd przemysłowy, mierzony oddzielnie, wolny będzie od tego podatku. Nie będą go również płaciły instytucje państwowe i samorządowe, kolej i poczta oraz wszystkie państwowe przedsiębiorstwa nieskomercjalizowane, a także niektóre przedsiębiorstwa prywatne, objęte rozporządzeniem o specjalnych ulgach z dnia 22 marca 1928 r. Wreszcie zwolniony od podatku elektrycznego ma być fundusz kwaterunku wojskowego, a zatem lokale, znajdujące się w domach, przez ten fundusz wybudowanych.

Ministerstwo skarbu, opierając się na statystyce z r. 1929, która ustaliła 150 miljonów kilowatgodzin rocznej konsumpcji prądu elektrycznego na cele oświetlenia, spodziewa się z tego źródła uzyskać 10 miljonów dochodu. Jak na 2 i pół - miljardowy budżet państwa, jest to suma znikoma, nie pozostająca w żadnym stosunku do szkód, które podatek elektryczny wyrządzi — nie mówiąc już o nieszczęsnych konsumentach światła — przemysłowi elektryfikacyjnemu i samorządom miejskim.

Elektryfikacja Polski w porównaniu z innemi krajami zachodniemi stoi na bardzo niskim poziomie i kryje w sobie piękne możliwości rozwojowe. Po odrzuceniu niefortunnej oferty Harrimana, który — co dzisiaj jest już ponad wszelką wątpliwość stwierdzone — był agentem niemieckiego przemysłu elektrycznego, zainteresowały się naszym rynkiem elektryfikacyjnym inne, politycznie nieszkodliwe, kapitały, które po jakiem takiem uporządkowaniu obecnego chaosu gospodarczo - finansowego mogłyby podjąć korzystną dla obu stron szerszą akcję. Prace na skalę mniejszą, lokalną, prowadzone są ciągle mimo niepomyślnej konjunktury światowej. Że kolosalny podatek obrotowy od oświetlenia, wynoszący 1/8 część ceny, wpłynie paraliżująco na dalszy rozwój tej, tak ważnej i gospodarczo zdrowej gałęzi przemysłu, to jest niestety zupełnie pewne.

Wie o tem i rząd, zwalniając od podatku elektrycznego 6 województw wschodnich, a mianowicie: wileńskie, nowogródzkie, poleskie, wołyńskie, tarnopolskie i stanisławowskie. Komisja skarbowa Sejmu rozszerzyła to zwolnienie na kilka północnych powiatów Pomorza. Jest to zarazem słuszne i niekonsekwentne. Bo, jeżeli zwolnienia te motywuje się w uzasadnieniu rządowem „pionierską pracą" zakładów elektrycznych na tych terenach, to trzeba stwierdzić, że poza jedynie zagłębiem węglowem sosnowieckiem (ustawa nie odnosi się do Śląska) cała Polska jest pionierskim terenem dla elektryfikacji.

Jeszcze gorzej wyjdą gminy miejskie, dla których ustawa o podatku elektrycznym jest — wywłaszczeniem. Albowiem w myśl ustawy o finansach komunalnych z r. 1923 podatek ten przysługiwał samorządom. Wprawdzie wygasł on z końcem roku 1929/30, ale miasta starały się usilnie o dalszą prolongatę. Należy tutaj wyjaśnić, że komunalny, a więc fakultatywny i lokalny, podatek elektryczny, uzależniony od miejscowych cen i warunków był dla rozwoju elektryfikacji o wiele mniej niebezpieczny, aniżeli podatek państwowy, przymusowy, i jednolity na terenie całego państwa (wyjęte obszary stanowią w zakresie elektryfikacji znikomy ułamek). Zresztą te miasta, które mają własne elektrownie, mogły sobie radzić i bez podatku, regulując odpowiednio opłaty za prąd.

Danie samorządom możliwości uchwalania 25-procentowego dodatku do podatku państwowego nie wyrówna im poniesionych strat. Cięciwa cen za prąd będzie tak napięta, że nie każda rada miejska zechce ją jeszcze bardziej naciągać. A miasta, mające własne elektrownie, lub sprzedające detalicznie prąd, pobierany hurtem z prywatnych zakładów, poniosą znaczne straty na nieuchronnym spadku konsumpcji.

Wynik tej analizy przedstawia się tak, że zysk państwa będzie minimalny, a straty przemysłu elektryfikacyjnego i samorządów bardzo dotkliwe. Dlaczegoż zatem wprowadza się ten podatek?

Wyjaśnił to w swem exposé budżetowem p. minister skarbu Jan Piłsudski. Budżet wymaga łatania, więc się go łata tem, co pod rękę popadnie: zapałkami, biletami autobusowemi, piwem, winem, spirytusem, cegłami z walących się domów, a wreszcie i — elektrycznością.

M. K.

1200 armat dla Niemiec

Rewelacje Francklina-Bouillona o zbrojeniach niemieckich

Paryż, 22. 12. (PAT). Na zebraniu t. zw. komitetu Dupleixa, którego zadaniem jest rozważanie, w zamkniętem kole przedstawicieli handlu i przemysłu, zagadnień bieżących, deputowany Francklin Bouillon w dłuższem przemówieniu przedstawił obecny stan zbrojeń Rzeszy Niemieckiej. Mówca wskazał na niedawne rewelacje o wytwarzaniu armat i amunicji dla Niemiec w Holandji, skąd według jego informacyj dostarczono Niemcom 1200 armat.

Komentując oświadczenia Francklina Bouillon „L'Ami du Peuple" domaga się odroczenia konferencji rozbrojeniowej do czasu wyborów do Landtagu pruskiego, które będą wyrazem nastrojów mas ludowych i określą skład polityczny przedstawicielstwa jednej z głównych dzielnic Rzeszy Niemieckiej. Jednocześnie Liga Narodów mogłaby w tym czasie skorzystać z przysługujących jej uprawnień i zarządzić przeprowadzenie ankiety, w celu wyjaśnienia istotnego stanu zbrojeń na terenie Niemiec.

Rewelacje o bojówkach hitlerowskich — zdradą stanu!

Monachjum, 22. 12. (PAT). Ogłoszony swego czasu przez katolicki „Bayerischer Kurier" plan organizacyjny hitlerowskich oddziałów szturmowych uważany jest przez prasę narodowo - socjalistyczną za zdradę stanu. Naczelny organ Hitlera, omawiając powyższą sprawę, wyraża nadzieje, że sprawą zajmie się Najwyższy Trybunał Rzeszy, gdyż jest ona — zdaniem dziennika — niezawodnie poważniejszą od sprawy redaktora „Weltbühne" Ossietzky'ego, skazanego niedawno przez najwyższy sąd Rzeszy za publikację w sprawie „Lufthansy".

Obrady komitetu ekspertów w Bazylei

Bazylea, 22. 12. (PAT). Po otrzymaniu wiadomości z Waszyngtonu, donoszącej, że kongres zajął nieprzejednane stanowisko w kwestjach długów, na wczorajszem wieczornem posiedzeniu komitetu ekspertów, doszło do znacznego zbliżenia punktów widzenia. Obecnie zapatrują się tu na sytuację bardziej optymistycznie. Rokowania są w przededniu doprowadzenia do kompromisu, który godziłby sprzeczności w stanowiskach, dotyczących długów prywatnych i długów publicznych.

Bazylea, 22. 12. (PAT). Na dzisiejszem poufnem posiedzeniu komitetu rzeczoznawców delegat brytyjski Layton usiłował ponownie, lecz bezskutecznie wprowadzić do konkluzji ostatecznego raportu formułę, stwierdzającą m. in. jego opinję co do zdolności płatniczej Rzeszy i co do pierwszeństwa długów prywatnych.

Komitet ekspertów odrzucił również propozycję Laytona o odroczenie posiedzenia komitetu na termin poświąteczny. Pomimo odrzucenia propozycji Laytona należy zachować daleko idącą rezerwę co do losów samego raportu rzeczoznawców. Możliwe jest, iż istotnie Layton przypuści nowy atak, pomimo, iż przedstawiciel Francji, poparty przez przedstawicieli Belgji i Jugosławji, stwierdził wyraźnie, iż nie podpisze raportu, któryby zaprzeczał prawa Francji i jej aljantów w dziedzinie reparacyj.

Krwawy kat czerezwyczajki pod maską aktora filmowego

Józef Runicz alias Abraham Hersek wydalony z granic Polski

Warszawa, 22. 12. (PAT). Prasa warszawska donosi:

Do starostwa grodzkiego zgłosił się wczoraj znany aktor filmowy Józef Runicz, zamieszkały w Warszawie w hotelu „Lipskim", w sprawie udzielenia mu zezwolenia na prawo pobytu.

Runicz posiadał paszport jugosłowiański. W tym czasie obecny był w starostwie p. Józef Górski, urzędnik Izby Skarbowej, b. komandor marynarki rosyjskiej. P. Górski oświadczył jednemu z urzędników starostwa, że osoba, podająca się za Runicza, nazywa się Abraham Hersek i że poznaje w nim byłego szefa czerezwyczajki w Odessie, który ma na swojem sumieniu dwudziestu kilku Polaków, rozstrzelanych z jego wyroku. M. in. zginąć miał z jego rozkazu znany obywatel Podola Adam Darowski.

Starosta Podhorecki wskutek tego doniesienia porozumiał się z komisarjatem rządu. Aktor Runicz nie otrzymał prawa pobytu i zostanie wysiedlony z granic Polski jako niepożądany cudzoziemiec. Dodać należy, że Runicz wraz z swą żoną, p. Pawliszczewą, żoną znanego tancerza Parnella, zamierzał zorganizować w Polsce trupę baletową.

Runicz uciekł do Berlina

Warszawa, 22. 12. (Tel. wł.) — Zdemaskowany b. komisarz czerezwyczajki, Żyd Runicz recte Hersik, dowiedziawszy się o zdemaskowaniu go, nocnym pociągiem uciekł do Berlina.

Ograniczenia w zatrudnianiu robotników obcokrajowców we Francji

Paryż, 22. 12. (PAT.) Izba deputowanych zakończyła dziś w nocy dyskusję nad projektem ustawy, regulującej sprawę robotników obcokrajowców. Projekt ten opracowany został z ramienia kom. finansowej przez dep. L. Dumasa. Izba projekt przyjęła.

Wprowadza on zapowiedziane ograniczenie przyjmowania robotników obcokrajowców do 10 proc. w instytucjach rządowych, miejskich, a nawet niektórych prywatnych. Punkt ten wywołał najdłuższą dyskusję. Wskazywano na pewne kategorje robót, w których zwłaszcza w rolnictwie niemożliwem jest obyć się bez robotników obcokrajowców. Ostatecznie przyjęto poprawkę, która dopuszcza w wyjątkowych wypadkach przekroczenie uchwalonej 10 proc. normy.

Projekt ustawy ustala pewne kategorje uprzywilejowanych robotników obcokrajowców. Są to: emigranci polityczni, b. kombatanci armij sojuszniczych, cudzoziemcy, żonaci z Francuzkami, które zachowały obywatelstwo franc. oraz cudzoziemcy, których dzieci są obywatelami franc. Na podstawie tej ustawy robotnicy powyższych 4 kategoryj będą mieli pierwszeństwo w otrzymywaniu pracy przed innymi cudzoziemcami.

Plan zabudowy Helu

Hel, 22. 12. (PAT). Urząd Morski przystąpił do opracowania planów zabudowy wszystkich osiedli na półwyspie helskim, zwalczając dotychczasową chaotyczną budowę.

Ogłoszenia do wydania gwiazdkowego „Kurjera Poznańskiego“ przyjmujemy większe do środy, dnia 23 grudnia godziny 18,30, mniejsze do czwartku, dnia 24 grudnia godziny 10.

Okrężnie

Poprzez atak na obóz narodowy i duchowieństwo do — zawieszenia broni

Wielce kunsztowne rozważania pojawiły się na naczelnem miejscu ostatniego zeszytu „Prawdy“ łódzkiej (nr. 51 z 20 b. m.), która jest tygodnikiem gospodarczo - konserwatywnej grupy B. B.:

„Rzeczy, którym, naszem zdaniem, należy poświęcić chwilę uwagi, to minione awantury i wrzenie wśród młodzieży akademickiej na tle antysemickiem, oraz będąca obecnie w pełnym toku akcja duchowieństwa katolickiego przeciw co tylko ogłoszonemu projektowi ustawy o małżeństwie, opracowanemu przez komisję kodyfikacyjną i jednomyślnie przez nią przyjętemu... Nie trzeba również nadmiernej bystrości, aby rozpoznać, za jakiemi to kulisami ukryte są sprężyny, które wprawiły w ruch burzliwy młodzież akademicką, a obecnie mają rozkołysać fanatyzm wśród najszerszych warstw narodu... Sprężyny nakręca obóz narodowy, celem tej roboty jest zwalczanie rządu i osłabianie jego autorytetu w społeczeństwie, ale jaki jest cel tego celu?“

Już to wystąpienie w piśmie grupy gospodarczo - konserwatywnej B. B. nawet wprost przeciw duchowieństwu i oskarżenie o rozkołysanie fanatyzmu jest uderzające. Wszakże to jest pismo grupy Janusza Radziwiłła, która w swym dzienniku warszawskim i w wileńskim stanowczo potępiła projekt komisji kodyfikacyjnej. Zarzuty przeciw duchowieństwu, które w pierwszym rzędzie zaniepokojone być musi zamachami na małżeństwo katolickie, są zatem z tej strony zadziwiające, a zarazem świadczą, jak krucho ta sprawa stoi nawet w umiarkowanej części B. B.

W dalszej części jednak tych wywodów zmierza się do głównej ich treści, tj. sprawy celów Stronnictwa Narodowego:

„Obóz rządzący zapuścił korzenie tak głęboko i zrósł się z państwem tak nierozerwalnie, że o gwałtownem oderwaniu go od władzy wogóle myśleć nie można, gdyż doprowadziłoby to do takiego krwotoku, że egzystencja państwa byłaby śmiertelnie zagrożona. Patrząc uważnie, nie widzimy nawet żadnej możliwości jakiejś planowej likwidacji wpływów władzy tego obozu, jeżeli nie bierze się pod uwagę absurdów w rodzaju przypuszczenia, że obóz marszałka Piłsudskiego zechciałby dobrowolnie sam podjąć się takiej likwidacji. W każdym innym przypadku, przy każdej innej koncepcji wychodzi tak, że do podziału łupów, zdobytych na obozie rządzącym, zgłosiliby się przedewszystkiem sprzymierzeńcy obozu narodowego z opozycji i zapewne ktoś inny także. Obóz narodowy zostałby przy tym podziale albo wogóle wykwitowany, co jest wielce prawdopodobne, albo też zyskałby w najlepszym razie taką cząstkę, jaką już nieraz miał, a z którą, jak sam głosi, nigdy nie wiedział co począć, bo nie starczyło jej nawet na pełnię władzy w jednym podrzędniejszym resorcie.“

Zjawia się tu przedewszystkiem wiara w wieczność rządów danej chwili, którą zawsze mają szczególnie rządy tego, co u nas obecnie, rodzaju, a która zawsze i nieuchronnie we wszystkich przykładach dziejowych zawodziła, czyli tę wiarę można pozostawić jej niechybnym losom. Bardziej już znamienne jest przyznanie, że po tych rządach zgłosi się także ów... ktoś inny, tj. wyraźnie komunizm, bo przewidywanie to w łonie obozu rządzącego jest straszliwem dla tych rządów świadectwem w głębszych i skrytszych poglądach własnych. Ustalenie zaś zgóry, że Stronnictwu Narodowemu przypadnie tylko jakaś cząstka lub nic, jest takiem sobie uproszczeniem wróżbiarskiem, którego wiotkie podstawy są widoczne.

Właściwy kunszt zaczyna się dopiero w chwili, gdy po usunięciu bardzo pospiesznem innych wyjaśnień, pismo gospodarczo - konserwatywne grupy łódzkiej daje objaśnienie swoje:

„Jakiż więc jest sens akcji obozu narodowego, której objawy widzieliśmy na uniwersytetach, a obecnie obserwujemy po parafjach? Na to pytanie odpowiedzieć można tylko hipotezą, że obóz narodowy dąży do udziału we władzy przy boku obozu marszałka Piłsudskiego. Ze stanowiska takiej hipotezy taktyka Stronnictwa Narodowego tłumaczy się logicznie i jasno.“

Odkrycie to jest tak oszałamiająco niespodziewane, że wszelka próba spierania się z niem byłaby tylko osłabieniem pierwiastka nieprawdopodobieństwa i dziwactwa, które ono w sobie zawiera. Jest to zresztą zbyteczne. Bo ostatecznie w samym końcu pismo łódzkie uchyla rąbek właściwych swych myśli:

„Walka ze Stronnictwem Narodowem nie jest łatwą, gdyż posiada ono iście partyzancką swobodę ruchów i może przerzucać się na coraz to inne odcinki. Jeżeli ma być prowadzona, wymaga ona niesłychanie zręcznego i przezornego kierownictwa, wymaga olbrzymiej energji i uwagi, aby nie pozwolić wplątać się w zatargi i potyczki z elementami podstawicnemi, częstokroć w zapale intensywnej walki. Walka taka może mieć w sobie dużo ponęty. Daje bowiem tyle emocyj jak rzadko jakaś inna, może wzbudzić namiętności i stać się dla wielu po jednej i drugiej stronie walką, którą prowadzi się con amore. Sądzimy jednak, że nie należałoby sobie życzyć, aby się tak stało. Dzisiaj potrzeba wszystkim rozbrojenia i zawieszenia broni. Chociaż tego nie można urzeczywistnić na arenie polityki międzynarodowej, tembardziej trzeba dążyć do tego w granicach polityki wewnętrznej, aby w momencie potrzeby móc zmobilizować jak największe siły do walki o jutro państwa, przysłonięte ciężkiemi i brzemiennemi burzą chmurami kryzysu.“

Sprawa jest jasna. Okazuje się, że podsuwanie Stronnictwu Narodowemu myśli dostania się do władzy ....u boku rządów obecnych jest tylko sposobem wyrażenia pewnych pragnień własnych w łonie tego obozu. Lepiej byłoby powiedzieć to mniej okrężnie.

A w takim stanie rzeczy, skoro to wszystko rozważane jest pod znakiem przyszłości państwa i konieczności wysiłku w chwilach trudnego jutra, wystarczy, jeżeli ludzie trzeźwi, także z poza Stronnictwa Narodowego, zadadzą sobie pytanie: czy wzięcie przez Stronnictwo Narodowe jakiejkolwiek współodpowiedzialności za rządy po przewrocie majowym oraz podzielenie w owych trudnych chwilach jutra losów obozu rządzącego dałoby jakąś korzyść państwu, czy też temu — komuś innemu.

St. St.

W sprawie posła Jeszkego

Od posła B. B. dr. Witolda Jeszkego otrzymaliśmy wczoraj wieczorem pismo następujące:

„Szanowny Panie Redaktorze!

„W dzisiejszem wieczornem wydaniu „Kurjera Poznańskiego“ w notatce: „Proces, sprawa honorowa i sąd partyjny“ umieszczono w odniesieniu do mojej osoby nieścisłe wiadomości, o których sprostowanie w imię prawdy niniejszem proszę.

„Skargę injuryjną wytoczyłem p. Sonnewendowi z tego powodu że — jak mi doniesiono — rozgłaszał, jakobym prowadzone przez moją kancelarję adwokacką sprawy sporno - administracyjne załatwiał w charakterze posła.

„Co do wzmianki o sądzie klubowym, pozwalam sobie sprostować podaną wiadomość w tym sensie, że na skutek anonimu, który w tej samej sprawie wpłynął na ręce p. prezesa B. B. W. R., Sławka, zażądałem zwołania sądu klubowego, który to sąd dnia 19 bm wydał jednogłośną decyzję, że stawiane mi w anonimie zarzuty są nieuzasadnione.

„Również wzmianka o sprawie honorowej jest nieścisła, w której to materji jednakże ze względów zasadniczych nie mogę dawać żadnego sprostowania.

„Raczy Pan, Panie Redaktorze, przyjąć wyrazy uszanowania

Dr. Witold Jeszke,
adwokat i notarjusz,
poseł na Sejm.“

Od redakcji: Przypominamy, że w sprawie skargi injuryjnej posła Jeszkego przeciwko p. Sonnewendowi, b legjoniście i osobie zaufanej pewnych warszawskich kół rządowych, pisaliśmy, iż p. Sonnewend podnosił „bardzo ciężkie zarzuty moralne na tle finansowem“. Nie przesądzając sprawy merytorycznie, stwierdzić musimy, że zarzut załatwiania przez adwokata spraw sporno - administracyjnych „w charakterze posła“ jest bardzo ciężkim zarzutem moralnym na tle finansowem.

Wyjaśnienie, że w sprawie anonimu sąd klubowy B. B. wydał już decyzję, i to na korzyść posła Jeszkego, przyjmujemy do wiadomości, wstrzymując się narazie od komentarzy.

Nie rozumiemy, co ma być nieścisłe w naszem doniesieniu, że „podobno poseł Jeszke wytoczył także sprawę honorową wysokiemu dostojnikowi państwowemu u nas z powodu jego scharakteryzowania posła Jeszkego wobec warszawskich kół rządowych“. Nadmieniamy, że owym dostojnikiem państwowym, któremu poseł Jeszke posłał świadków, jest wojewoda poznański p. Raczyński.

Tyle co do rzeczy samej. List posła Jeszkego zamieściliśmy powyżej, mimo, że przed kilku miesiącami pismo nasze było przedmiotem bezprzykładnych napaści tegoż posła Jeszkego który niedwuznacznie domagał się zniszczenia wydawnictwa naszego.

Jeszke contra Sonnewend

Przed sądem grodzkim w Poznaniu odbyła się dzisiaj rozprawa z oskarżenia prywatnego adwokata dr. Witolda Jeszkego, posła i prezesa B. B. na województwo poznańskie, przeciwko artyście - malarzowi Stefanowi Sonnewendowi z Poznania.

Rozprawie przewodniczy sędzia Stach. W imieniu oskarżyciela prywatnego występują adwokaci dr. Kręglewski i Iżycki; oskarżonego broni adw. dr. Stanisław Celichowski.

Salę 26 sądu grodzkiego, w której odbywa się rozprawa, wypełnia po brzegi publiczność, wśród której widać kilku członków palestry poznańskiej, posła B. B. Ciszaka i in.

O godz. 10 min. 30 przewodniczący sędzia Stach otwiera rozprawę odczytaniem aktu oskarżenia, którego podstawę stanowią dwa zarzuty, jakie p Sonnewend postawił adw. Jeszkemu jako posłowi na Sejm. Mianowicie w rozmowie z p. Milewskim, którego oskarżenie wymienia jako świadka, p. Sonnewend miał oświadczyć, że adw. Jeszke za różne „interwencje poselskie“ pobrał ogółem 50.000 zł, że to podrywa zaufanie społeczeństwa do partji, że o tych sutych interwencjach posła Jeszkego głośno jest. Dalej oskarżenie powołuje się na list anonimowy, wysłany z Poznania do prezesa B. B. p. Walerego Sławka. Autorstwo listu, który wymienia różne czyny posła Jeszkego, oskarżenie przypisuje również p. Sonnewendowi. Na dowód przytacza oskarżenie odpis listu.

Sąd udziela głosu oskarżonemu dla oświadczenia się co do wymienionych zarzutów.

Osk. Sonnewend stwierdza, że służył w legjonach, przy boku ludzi, którzy dzisiaj piastują najwyższe godności w państwie. „Dobremi swemi stosunkami — oświadcza oskarżony — z tymi ludźmi szczególnie p. Walerym Sławkiem, nie chełpię się, stwierdzam tylko, że jestem bliski tych sfer, bliższy, aniżeli p. poseł Jeszke. Znam ich dawniej od niego.“

Oskarżony mówi podniesionym głosem. W pewnej chwili, podnosząc skórzaną tekę, wypełnioną aktami, woła: „Oto dowody na to, co robił poseł Jeszke w czasie swej krótkiej działalności poselskiej; oto dowody na to, że poseł Jeszke nadużył zaufania swych wyborców. Nie po to wybierali wyborcy p. Jeszkego posłem, aby on brał tysiące za „interwencje“.

Zarzuty swoje oskarżony podtrzymuje w całej rozciągłości. Stwierdza, że przeprowadzi dowód prawdy na to, iż poseł Jeszke interwenjował w szeregu sprawach nie jako adwokat, ale jako poseł, że za te interwencje pobierał wysokie wynagrodzenia, sięgające tysięcy złotych. Oskarżony wymienia interwencje w sprawie różnych koncesyj dla aptek, m. in dla apteki Mendego i Hoffmana w Poznaniu i dla apteki p. Waniorka w Gnieźnie. Takich aptek któremi się zaopiekował poseł Jeszke — oświadcza oskarżony — jest wiele W sprawach tych interwenjował p. poseł Jeszkę u różnych czynników decydujących, od średnich do najwyższych instancyj, m. in. u wojewody Raczyńskiego, oraz przez naczelnika urzędu zdrowia w Warszawie dr. Piestrzyńskiego. W jednym wypadku poseł Jeszke poparł swoją interwencję jeszcze listem polecającym p dr Machowskiego z Poznania. Oskarżony powołuje się m. in. na notatkę gnieźnieńskiego „Lecha“, dotyczącą jednej z takich interwencyj.

Co do inkryminowanego anonimu oskarżony oświadcza, że pisał istotnie list do p. Walerego Sławka, jako swego przyjaciela, list odsłaniający szkodliwą działalność posła Jeszkego, z tą intencją, aby p. Sławek wiedział, co się tu, w Poznańskiem, dzieje. Ale ten list oskarżony podpisał, opatrzył go swą pieczęcią prywatną i wysłał jako polecony - ekspress.

Na dowód przedkłada oskarżony odpis tego listu sądowi i oświadcza, że drugi odpis przesłał — bezpośrednio po wysłaniu listu do p. Sławka — posłowi Ciszakowi.

Obecny wśród publiczności poseł Ciszak, uśmiechając się, potakuje twierdząco głową.

Zastępca oskarżyciela adw. Kręglewski wręcza w tem miejscu sądowi odpis anonimu, na którym opiera się akt oskarżenia. Okazuje się, że treść obu listów jest różna.

Obrońca oskarżonego adw dr. Celichowski wnosi o odroczenie rozprawy z tego względu, że z powodu późnego otrzymania aktu oskarżenia i obszernego materjału nie może sprawy należycie i wyczerpująco postawić. Sprawa jest wielkiej wagi, bo chodzi tu o dobro ogólne z jednej strony, o dobro jego mandanta z drugiej strony, a wreszcie o imię adwokata - kolegi.

Na przeprowadzenie należytego dowodu prawdy wnosi o odroczenie rozprawy do 10 stycznia 1932.

Zastępca oskarżyciela adw. dr. Kręglewski sprzeciwia się wnioskowi obrońcy i prosi o natychmiastowe załatwienie sprawy przez sąd. Zdaniem adw. Kręglewskiego poseł Jeszke działał we wszystkich wypadkach jako adwokat i jako taki we wszystkiem jest w porządku. Adw. Kręglewski zapytuje oskarżonego, dlaczego zwrócił się z doniesieniami na posła Jeszkego do p. Walerego Sławka?

P. Sonnewend: Bo to prezes zarządu głównego legjonistów. Miałem, dodaje, prawo po temu i obowiązek, a w Poznaniu niema nikogo, ktoby miał odwagę p. Sławkowi prawdę powiedzieć. P. Sławek powiedział sobie pewnie, przeczytawszy list: „Cholera znów napisał, co się tam dzieje“ (na sali śmiech), ale uznał napewno moją dobrą intencję.

Adw. Kręglewski przedkłada odpis listu p. Sławka, w którym mowa o przychylnem dla posła Jeszkego orzeczeniu partyjnego sądu klubowego. Adw. Kręglewski twierdzi, że przeprowadzanie dowodu prawdy jest wobec tego zbędne i podtrzymuje swój wniosek o nieodraczanie rozprawy. Na poparcie swego wniosku przytacza pismo b. naczelnika Bieleckiego, w którem ten stwierdza, że poseł Jeszke interwenjował u niego, ale w charakterze adwokata, nie posła.

Osk. Sonnewend oświadcza, że wojewoda poznański, p Raczyński, stanie przed sądem i podtrzyma te same zarzuty, które on stawił posłowi Jeszkemu. Na tem tle zaistniała między posłem Jeszkem a p. woj. Raczyńskim sprawa honorowa.

Poseł Jeszke prosi o nieodraczanie procesu.

Sąd zarządził przerwę kilkuminutową. Po przerwie miejsce adw. Kręglewskiego zajmuje adw. Iżycki.

Obrońca adw. Celichowski podtrzymuje swój wniosek o odroczenie rozprawy dla przeprowadzenia należytego dowodu prawdy.

Sąd odroczył rozprawę i wyznaczył nowy termin na 25 stycznia 1932 r., godz. 3 po poł.

Z przeszłości redaktora „sanacyjnego"

W roku 1929 naczelnym redaktorem „sanacyjnej" „Gazety Zachodniej" w Poznaniu był p. Stanisław Otto. Pod jego kierunkiem „Gazeta Zachodnia" zdobyła poprostu rekord w oczernianiu przeciwników politycznych, a szczególnie zwolenników obozu narodowego i pisma naszego. Ostatecznie przebrała się miara i „Kurjer Poznański", z okazji zapowiedzianego występu publicznego p. Stanisława Otto w akademji „sanacyjnej" dnia 10 listopada 1929 przypomniał pewne fakty z jego przeszłości.

P. Otto wytoczył odpowiedzialnemu redaktorowi pisma naszego p. Rakowskiemu proces o notatkę p. t. „Filar poznańskiej sanacji", w której przypomnieliśmy, że w swoim czasie sąd honorowy jednogłośnie zdyskwalifikował p. Otto, i że główną przyczyną dyskwalifikacji było to, iż p. Otto przed sądem honorowym w dwóch zeznaniach po sobie następujących posługiwał się nieprawdą.

Proces prywatno-karny trwał zgórą dwa lata. P. Otto za pośrednictwem adwokata p. dr. Majewskiego zarzucał „Kurjerowi Pozn." wzgl. p. Rakowskiemu przekroczenie szeregu paragrafów i żądał m. in. 10.000 zł nawiązki.

W listopadzie roku 1930 zapadł w sądzie grodzkim wyrok skazujący red. Rakowskiego na sześć tygodni aresztu.

Zasądzony odwołał się do wyższej instancji, która po kilkakrotnem odraczaniu sprawy wydała ostatecznie wyrok, uwalniający red. Rakowskiego od winy i kary.

Na rozprawie przed sądem okręgowym, jaka odbyła się pod przewodnictwem prez. Bojarskiego, występował w charakterze świadka senator dr. Meissner. Był on bowiem superarbitrem w sprawie honorowej p. Otto i obecnie potwierdził, że p. O. rzeczywiście w swoich zeznaniach posługiwał się nieprawdą, za co został jednomyślnie przez sąd honorowy zdyskwalifikowany.

Zastępca oskarżyciela prywatnego p. dr. Majewski starał się wykazać, że czyny dawniejsze p. Otto należy przypisać młodzieńczemu temperamentowi oraz brakowi doświadczenia i nie należy ich wydobywać obecnie na światło dzienne celem szkodzenia w karjerze.

Obrońca oskarżonego adw. dr. Witold Celichowski udowodnił, że „Kurjer Poznański" był poprostu zmuszony do zastosowania tak radykalnego środka, gdyż p. Otto stale i bezwzględnie go prowokował, przekraczając dozwolone granice etyki dziennikarskiej. To zaś, co „Kurjer Pozn." napisał o p. Otto, odpowiada całkowicie prawdzie i ujęte było w formę rzeczową.

Po krótkich wyjaśnieniach red. Rakowskiego nastąpiło — jak już zaznaczyliśmy — uwolnienie go od winy i kary. Wyrok stał się już prawomocny.

A. Piasecki S. A. Poznań
z czystego kakao i cukru
sporządzone Czekolady deserowe
nw 7362

O usunięcie spraw spornych polsko-czeskich

Projekt zwołania konferencji polsko-czeskiej

Morawska Ostrawa, 22. 12. (PAT). „Morawsko - Slezsky Denik" i „Obrana Slezska", organy tutejszej czeskiej narodowej demokracji, zajęły przychylne stanowisko wobec propozycji zwołania konferencji polsko - czeskiej, której zadaniem było usunięcie kwestyj spornych polsko - czeskich. Oba pisma zapewniają, że Polacy znajdą u strony czeskiej jaknajlepszą wolę do układów i wyrażają życzenie, by projekt konferencji powtórzony został przez oficjalne i odpowiedzialne czynniki polskie w Czechosłowacji.

Społeczeństwo polskie w Czechosłowacji przyjmuje oświadczenie czeskie z prawdziwem zadowoleniem i żywi nadzieję, że konferencja polsko - czeska, która weszła w ten sposób na realne tory, będzie zapoczątkowaniem nowej ery w życiu narodowem. W związku z wytworzoną sytuacją zwołane zostało posiedzenie Polskiego Komitetu Międzypartyjnego w Czechosłowacji.

Ofensywa japońska na Czin-Czou

Japończycy usuwają resztki oddziałów chińskich z Mandżurji

Moskwa, 22. 12. (PAT). Korespondenci sowieccy donoszą, że armja japońska w Mandżurji rozpoczęła akcję wojenną, zmierzającą do zajęcia Czin-Czou i ostatecznego zlikwidowania oddziałów chińskich, krążących jeszcze w różnych okolicach Mandżurji. Oczyszczanie terenu prowadzone jest w dwu kierunkach: na północ od Mukdenu i na południe od strefy płd.-mandżurskiej kolei żelaznej.

Wczoraj rozpoczęły się pierwsze walki w okolicach Sypinheju, Czantu i Fakumenu. W walkach tych poza piechotą bierze udział artylerja oraz samoloty wojskowe. Dziś spodziewane są utarczki w okolicach Sinmina, dokąd wysłano japońskie oddziały wojskowe i eskadry lotnicze. Zajęcia Czin-Czou spodziewają się tutaj 25 b. m.

Zbliżenie między studentami

rumuńskimi, a niemieckimi?

Bukareszt, 22. 12. (PAT). Ostatnio odbył się w Sibinie (Hermanstadt) w Siedmiogrodzie trzydniowy kongres Związku Studentów Rumunów Chrześcian przy współudziale zgórą 2000 akademików, przybyłych ze wszystkich wyższych uczelni kraju. Kongres rozpoczął się uroczystem nabożeństwem, po którem odbył się pochód przez miasto.

Charakterystycznym dla ideologji i tendencji kongresu jest fakt, iż bierze w nim udział delegacja studentów hitlerowców z Niemiec pod wodzą studenta Karola Motza. Delegacja ta, serdecznie i owacyjnie przyjmowana, wzięła udział w pochodzie przez miasto. Pozatem student Karol Motz przemawiał na kongresie, wzywając studentów Chrześcijan Rumunów do łączenia się ze studentami narodowcami niemieckimi. „Studenci niemieccy — mówił Motz — pragną nawiązać ścisłą współpracę ze studentami rumuńskimi, ponieważ cel obu tych grup jest ten sam: obrona narodów przed niebezpieczeństwem komunizmu".

Nakoniec Motz zaprosił studentów rumuńskich do wzięcia udziału w pracach kongresu studentów niemieckich, który się odbędzie w roku 1932 w Hamburgu.

Uwalniający wyrok

Dzisiaj o godz. 11,10 w sądzie okręgowym zapadł wyrok w sensacyjnym procesie o nadużycia na szkodę Pewuki. Wyrok trybunału, któremu przewodniczył sędzia Cyprian, uwalnia wszystkich oskarżonych od winy i kary. Na ławie oskarżonych, jak wiadomo, zasiedli pp. Stanisław Wiliński, Oppeln-Bronikowski, Ciszewski, Sartowicz, Cieśliński oraz Bilski. Dzisiejszej rozprawie przysłuchiwał się z uwagą prezes sądu okręgowego, p. Wyrzykowski.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.40 zł., gotówką 209.35 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.86 do 174.12 zł., gotówką 173.52 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 22. 12. 1931 r.

Spędzono: wołów 42, buhajów 96, krów 232, świń 1310, cieląt 630, owiec 2, razem 2312 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowemi).

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	74— 80
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	60— 66
Mięsiste tuczone starsze	44— 50
Miernie odżywione	34— 42
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	60— 66
Tuczone mięsiste	52— 58
Nietuczone dobrze odżywione starsze	40— 48
Miernie odżywione	32— 40
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	63— 78
Tuczone mięsiste	60— 64
Nietuczone dobrze odżywione	44— 50
Miernie odżywione	26— 30
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	70— 78
Tuczone mięsiste	56— 64
Nietuczone dobrze odżywione	44— 50
Miernie odżywione	32— 40
Młodzież:	
Dobrze odżywione	32— 40
Miernie odżywione	26— 30
Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczone	70— 80
Tuczone cielęta	60— 68
Dobrze odżywione	50— 58
Miernie odżywione	40— 48
OWCE:	
Wytuczone pełnomięsiste jagnięta i młod ze skopy	00— 00
Tuczone starsze skopy i maciórki	00— 00
Dobrze odżywione	00— 00
ŚWINIE (TUCZNIKI):	
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	96—100
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	88—94
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	80— 86
Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi	70— 78
Maciory i późne katastry	70— 80

Świnie bekonowe loco stacja załadowania I kl. 70—72, II kl. 66—70.

Przebieg targu spokojny.

Uwaga: Targ przypadający na piątek, dnia 25. XII. 1931 r., nie przekłada się na inny dzień.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 22. 12. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg. (121 f. w h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f. w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg. (127.1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f. w h.); 5) jęczmienia pozn. i pom. a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa pozn. i pom. 43,55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny tranzakcyjne

Żyto 705 tonn par. Poznań	27.25
Usposobienie spokojne	
Pszenica 75 tonn par. Poznań	24.75
Usposobienie spokojne.	

Ceny orjentacyjne

Jęczmień a) 64—66 kg.	20.50— 21.50
Jęczmień b) 68 kg.	22.25— 23.25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25.50— 27.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	23.00— 23.50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	38.50— 39.50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen. 65% wł. work.	36.75— 38.75
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	16.25—16.75
Otręby pszenne	14.50—15.50
Otręby pszenne (grube)	15.50—16.50
Rzepak	32.00—33.00
Gorczyca	33.00—40.00
Groch Victoria	24.00—28.00
Groch Folgera	29.00—32.00
Ziemniaki fabr. za kilo %	0.00— 0.20

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 15 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 22. 12. 1931 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania była utrzymana. Obroty były nieco mniejsze z uwagi na nadchodzące święta.

Z papierów państwowych zwyżkowała 5 proc. poż. konwers., która notowała 36¼ proc. w tranzakcjach, pozatem płacono za 4 proc. inwest. 78 proc.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obniżyły się ponownie, na dotychczas najniższy kurs 8 proc. listy dolarowe stare, notując 67½, 66 proc. w tranzakcjach, zaś 6 proc. listy żytnie utrzymały się po 14.75 w tranzakcjach. Reszta papierów w mniejszem zainteresowaniu.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 102.—

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 36¼% +

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 67½, 66% +

(Kurs w złotych):

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 14.75 O.

4% Premjowa Pożyczka Inwestyc. 78.— P.

Akcje bankowe.

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 102.— P.

Tendencja utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 22. 12. 1931 r.

Waluty — **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91, sp.: 8.93, kup.: 8,89.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.35	124.66	124.04
Gdańsk	174.10	174.53	173.67
Holandja	359.80	360.70	358.90
Londyn	30.33	30.41	30.25
Nowy Jork czeki	8.916	8.936	8.896
Nowy Jork kabel	8.922	8.942	8.902
Paryż	35.09	35.18	35.00
Praga	26.41	26.47	26.35
Szwajcarja	17.420	174.63	173.77
Włochy	45.50	45.62	45.38
Berlin	211.65		

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż bud.		30.50
4% poż inwest.		78.00
4% poż. inw. szt. ser.		85.50
5% poż konw.		37.00
4% premj. dol.	42.50	42.75
7% poż stabil.	53.00	52.50
10% poż. kol.	99.50	99.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—105.00
Sole Potasowe	0.00— 95.00
Spiess	0.00— 36.00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, 22. 12. 1931 r.

Pszenica march 75—76 kg.	212.00—214.00
Tendencja spokojna.	
Pszenica jara 77½ kg. fr. wag. Berlin tr.	236.00
Tendencja spokojna.	
Żyto march 72—73 kg.	190.00—192.00
Tendencja cicha.	
Jęczmień	151.00—164.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	148.00—150.00
Tendencja spokojna.	
Owies march	134.00—142.00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	26.75—30.75
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia 70%	25.75—27.80
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	9.00— 9.25
Tendencja bardzo cicha.	
Ospa żytnia	9.50— 10.00
Tendencja bardzo cicha.	
Groch Victoria	21.00—27.50
Groch drobny jadalny	22.00—24.50
Groch pastewny	15.00—17.50
Peluszka	16.00—18.00
Bób	15.00—17.00
Wyka	16.00—19.00
Łubin niebieski	10.00—12.00
Łubin żółty	13.00—15.00
Seradela nowa	22.00—27.00
Kuchy lniane 37%	12.10—12.30
Kuchy z orzecha ziemnego	12.00—12.10
Kuchy mielone (mączka)	12.00—12.10
Wytłoki suche paryt. Berlin	6.30— 6.50
Śrót Soya ekstrahowany 43% loco Hamburg	0.00—10.70
Śrót Soya ekstrahowany 43% loco Szczecin	0.00—11.00
Płatki ziemniaczane	12.10—12.30
Słoma żytnia pras drut.	0.75— 0.90
Słoma pszenna pras. drut.	0.60— 0.70
Słoma owsiana pras. drut.	0.70— 0.85
Słoma jęczmienna drut.	0.65— 0.75
Słoma żytnia dł wiązana	0.65— 0.80
Słoma żytnia pras sznur	0.50— 0.60
Słoma pszenna pras. sznur.	0.45— 0.55
Sieczka	1.15— 1.35
Tendencja cicha.	
Siano handlowe	1.20— 1.40
Siano dobre I pok.	1.70— 1.90
Lucerna luźna	2.40— 2.70
Tymoteusz luźny	2.35— 2.65
Siano koniczynowe luźne	2.25— 2.55

Tendencja spokojna.

Ogólna tendencja spokojna.

Kupując na Święta wódki i likiery
dodaj jeszcze dwa słowa:
„Rektyfikacji Warszawskiej"
nw 7697

Wielkie zebrania O. W. P. w powiecie śmigielskim

Zjazd obwodowy w Wielichowie

W dniu 20 b. m. odbyło się wielkie zebranie obwodowe O. W. P. w Wielichowie. Przybyły placówki: Wielichowo, Dębsko, Gradowice, Lubonica i Lubiechowo, oraz zaproszeni goście. Ogółem obecnych było około 1 000 osób.

Po raporcie, który odebrał kol. Zbigniew Sadkowski, delegat Kom.tetu Dzieln. Zach. z Poznania, zagaił zebranie ks. proboszcz Górski. Jako pierwszy zabrał głos kol. Sadkowski, następnie przemawiali referent organizacyjny pow. śmigielskiego kol. Müller, oraz kierownik Powiatowego Wydziału, kol. Fęglerski. Z kolei odbyła się dekoracja 25 nowych członków, po której przemówił krótko kol. Sadkowski.

Po odśpiewaniu hymnu Młodych ks. prob. Górski w podniosłych słowach wezwał Młodych, aby wytrwali w walce o ideały Obozu, poczem zebranie zamknięto odśpiewaniem Roty. Zaznaczyć należy, że Obóz Wielkiej Polski w powiecie śmigielskim rozwija się wprost żywiołowo.

Zjazd obwodowy w Siekowie.

W tym samym dniu o godz. 16 odbyło się drugie zebranie obwodowe O. W. P. w Siekowie. Przybyło przeszło 300 członków oraz gości. Po zagajeniu dokonanem przez kol. Fęglerskiego, przemawiali kol. Sadkowski i Müller. Następnie kol. Sadkowski dekorował nowych członków Obozu. Odznaczony został również p. Stefan hr. Czarnecki, zasłużony szermierz, który bierze niezwykle czynny udział w pracy O.W.P.

Przed rozwiązaniem sejmu gdańskiego

Sukces akcji socjalistycznej

Gdańsk, 22. 12. (PAT). Ostateczne wyniki składania podpisów pod wnioskiem opozycji o rozwiązanie sejmu, są już ustalone, złożono mianowicie 47566 podpisów, czyli ponad dwa razy więcej, niż wymagane minimum.

Socjalistyczna „Danziger Volkstimme" wyraża z tego powodu wielkie zadowolenie i zaznacza, że w niektórych okręgach wiejskich opozycja uzyskała więcej głosów, niż podczas wyborów zeszłych do sejmu. Świadczyćby to miało, jak twierdzi pismo, że za wnioskiem wypowiedziała się też pewna liczba osób, która poprzednio głosowała za partjami burżuazyjnemi.

ście wznieśli okrzyk na cześć Romana Dmowskiego i na cześć Rzeczypospolitej Nadesłane życzenia ze strony obywatelstwa przyjęto burzliwemi oklaskami. Referent kol. Kaliszewski omówił następnie sprawę żydowską przyczem przypomniał obowiązek walki, polegającej przedewszystkiem na bojkocie towarów żydowskich. Pamięć śp. Wacławskiego, zamordowanego przez Żydów uczcili zebrani przez powstanie z miejsc. — Jednomyślnie przyjęto rezolucję, protestującą przeciw projektowi nowej ustawy małżeńskiej. Zakończono zebranie hymnem Młodych.

W Odolanowie dnia 6 bm. odbyło się w sali p. Kępskiego uroczyste zebranie z udziałem placówek: Odolanów, Gorzyce Wielkie i Tarchały oraz zaproszonych gości Stół prezydjalny był pięknie udekorowany sztandarem narodowym, portretem R. Dmowskiego i artystycznie wykonanemi „mieczami Chrobrego". Po referacie o pięcioleciu OWP przemawiali kierownik powiatowy OWP pos dr Harembski i kierownik org i propag. pow wydziału porucznik w stanie spoczynku Stawicki, charakteryzując potężny wzrost Obozu w Wielkopolsce i jej szczytne cele Akademję zakończono hymnem Młodych wśród podniosłego nastroju.

W Czarnym Lesie (pow odolanowski) odbyło się tegoż dnia zebranie nowopowstałej placówki, na którem również uczczono pięciolecie O. W P

W Rawiczu uczczono pięciolecie O W. P na odprawie kierowników placówek O W P z pow rawickiego, która odbyła się 6 bm.

W Szkaradowie (pow. rawicki) odbyło się 6 bm uroczyste zebranie miejscowej placówki na którem referat o pięcioleciu wygłosił ref. propag. pow. wydziału, kol. A. Mral.

roczenie eksmisji dla bezrobotnych, rozłożenia komornego na raty itp. Obecna nowela stawia moratorjum w płaszczyźnie szerszej gdyż dekretuje, aby w tytule rozdziału ustawy wstawić słowa uzupełniające tak, aby nagłówek rozdziału brzmiał: „Moratorjum mieszkaniowe dla bezrobotnych i w porze zimowej".

W myśl nowych postanowień, uregulowana zostaje kwestja eksmisji w zimie t. j. kwestja, w której istniały dotychczas okólniki ministerjalne, zawierające pewne wskazówki dla sądów wskazówki nie mogące z natury rzeczy zmienić tekstu obowiązującego prawa Nowe prawo zakazuje wykonywania eksmisji z 1 i 2 pokojowych lokali w okresie od 1 listopada do 31 marca Zakaz ten odnosi się jedynie do spraw o eksmisję, wytoczonych wskutek zalegania z zapłatą komornego Jeśli więc przeciwko osobie zajmującej 1 pokój wytoczono proces o eksmisję z tej zasady, iż wynajęty lokal obróciła np. na dom schadzek to w tym wypadku nie może być mowy o skorzystaniu z dobrodziejstw moratorjum i taka eksmisja może być wykonana w ciągu najostrzejszej zimy. Prawodawca mocą postanowień noweli zapewnia w zimie dach nad głową lokatorom naprawdę ubogim, zalegającym w opłacaniu komornego z powodu klęski bezrobocia.

Poza wypadkiem wyżej przytoczonym eksmisja nie będzie wykonywana na mocy decyzji sądu, jeżeli bezrobotny otrzymał pracę i opłaca prócz bieżącego komornego zaległe komorne w ratach, wynoszących 25 procent bieżącego komornego miesięcznego

Prawo do korzystania z moratorjum mieszkaniowego pozwany traci jeżeli w tej samej miejscowości posiada inne mieszkanie lub mu je dostarczono Ostatnio zacytowany przepis rozumieć należy w ten sposób że żądający eksmisji lokatora może pozbawić go możności korzystania z moratorjum mieszkaniowego przez dostarczenie innego lokalu w tej samej miescowości.

Interpretacyjne wątpliwości powyższych postanowień noweli rozstrzygnie niezadługo praktyka sądowa. K. Kl.

święta idą —
cukier krzepi!
n 7692

Ojciec św. odmówił?

„Polonja" donosi, jakoby Ojciec św. odmówił był przyjęcia delegacji legjonistów z Beliną - Prażmowskim na czele. Należy odczekać, czy wiadomość ta się potwierdzi.

Ze Śląska czeskiego

P. A. T. - iczna doniosła z Morawskiej Ostrawy o przeniesieniu 24 kolejarzy, wśród nich 22 Polaków z Czeskiego Cieszyna do Bogumina. Ze strony czesko - słowackiej zapewniają nas, że wśród owych kolejarzy jest 10 Polaków, 11 Czechów i 3 Niemców, że przeniesienia mają charakter przejściowy tylko i tłumaczą się względami oszczędnościowemi.

O masonerji francuskiej

(KAP.) W francuskiej prasie katolickiej daje się w ostatnich czasach zaobserwować dobrze zorganizowana akcja, zmierzająca do uświadamiania szerokich mas katolickich o właściwej roli i założeniach masonerji. M. i. zajmują ostatnio głos w tej sprawie alzackie pismo „Voix d'Alsace", oraz paryska „La Croix".

Pierwsze z nich wskazuje na fakt, że 30.000 masonów francuskich panuje nad 40 miljonami Francuzów. Jest to tylko dzięki temu możliwe, iż masoni potrafili zyskać dla siebie polityków na kierowniczych stanowiskach, oraz obsadzić swoimi ludźmi wiele stanowisk kierowniczych. Dodać jeszcze należy, że obojętność katolików francuskich przyczyniła się do tego również w znacznej mierze

„La Croix", jakby uzupełniając te dane, odtwarza z dokładnością rozwój stosunków w tym względzie we Francji, oraz przypisuje katolikom współwinę w tej materji za ich stanowisko wobec masonerji w swoim czasie, kiedy to niemodnem było widzieć w działalności masonerji jakiekolwiek niebezpieczeństwo. Dopiero kiedy Augustyn Cochin stworzył specjalną szkołę historyczną, która poczyniła sensacyjne wprost odkrycia odnośnie do roli masonerji w przygotowaniu rewolucji francuskiej, odważono się publicznie dyskutować nad tajemniczą robotą „braci" z pod znaku trzech kropek. Okazało się mianowicie, że masonerja, zwłaszcza Wielki Wschód, stanowi stałe sprzysiężenie przeciwko chrystjanizmowi, że wywiera ona przez swoich przedstawicieli w łonie władz państwowych decydujący wpływ na różne pociągnięcia polityczne, przyczem konsekwetnie dąży do swoich celów przewrotowych.

We Francji powstała celem badań nad temi zagadnieniami specjalna instytucja pod nazwą Koła im. Augustyna Cochin'a, której głównem zadaniem są badania nad masonerją na zasadzie zupełnie pewnych materjałów.

Pięciolecie Obozu Wielkiej Polski

W Kościanie dnia 2. b. m. odbyło się uroczyste zebranie, które zagaił dłuższem przemówieniem kol. kier. Bielawski. Referat o pięcioleciu OWP. odczytany przez kol. Cz. Szłapkę, dał pogląd na dotychczasowy potężny rozwój ruchu narodowego, który cechuje wiara w żywotne siły narodu oraz walka o Wielką Polskę Licznie zgromadzeni członkowie oraz go-

Zmiany w ustawie o ochronie lokatorów

Ustawa o ochronie lokatorów działa już blisko 7 lat, od 11 kwietnia 1924, a w tym okresie ulegała już kilkakrotnej nowelizacji, wywołanej naglącemi potrzebami życiowemi. W jednym z ostatnich numerów „Dziennika Ustaw Rzplitej Polskiej" ogłoszona została najświeższa nowela do tej ustawy, dotyczącej interesów najszerszych kół ludności naszego państwa.

Nowela obecna liczy zaledwie 3 artykuły, pod względem treści jest jednak bogata. Pierwsze postanowienie noweli dotyczy budynków, stanowiących w dniu 1 kwietnia 1924 własność państwa. Otóż budynki te ochronie lokatorów nie podlegają, a osoba w takim budynku zajmująca lokal może być wyeksmitowana za wypowiedzeniem trzy, sześcio lub 12 miesięcznem, zależnie od tego, w jakich ratach płatne jest za dany lokal komorne

Drugą kwestją kapitalną, którą reguluje nowela jest sprawa t. zw moratorjum mieszkaniowego Ustawa w brzmieniu dotąd obowiązującem poświęcała kwestji tej rozdział V zatytułowany: „Moratorjum mieszkaniowe dla bezrobotnych" Przepisy wymienionego rozdziału zarządzają od-

Na gwiazdkę kupujcie tylko

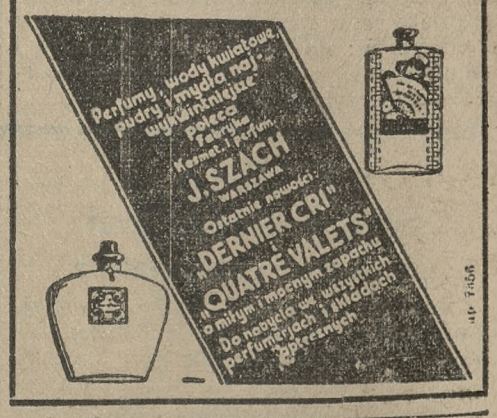

zawsze
KONIAKI WINKELHAUSENA
wszędzie
nw 7695

Dalsze mowy obrońców w procesie więźniów brzeskich

Mowa adw. Honigwilla

Dnia 20 b. m. mimo niedzieli, proces więźniów brzeskich odbywał się w dalszym ciągu. Sąd zasiadał jeszcze w sali nr. 2.

Pierwszy zabiera głos o godz. 10, m. 30 adw. Honigwill, obrońca p. Liebermana.

Mowa Honigwilla

— Już przy powstaniu tego procesu usłyszeliśmy zgrzyt, coś fałszywego, kiedy aresztowano tych 11 ludzi. Powstał hałas, że knuli oni spiski w celu obalenia rządu, tego rządu, który się chwali siłą i ma za sobą wojsko. Bardzo prosta rzecz obalić tę bajkę, bo nawet nie to, że pozwolono na kongres krakowski i na manifestację 14 września, lecz sam fakt, że szereg świadków, którzy tu zeznawali, brało czynny udział w organizowaniu kongresu i w manifestacjach 14 września, jak Arciszewski, Żuławski, Chaciński, Bittner, Róg. Ci uczestnicy jedynie otrzymali „naganę" od p. prokuratora w postaci zastrzeżenia co do przysięgi, ale do odpowiedzialności pociągnięci nie zostali. Czyż świat uwierzy, że z tych wszystkich, co chodzili sobie po wolności, rząd wybrał 11 winowajców? Nie, temu nikt wiary nie da.

Aresztowania

9 września porwano naszych przyjaciół. Wiemy, kto pełnił służbę w więzieniu, kogo to ściągano z różnych garnizonów. Na to, aby takie więzienie zorganizować, potrzebne były całe tygodnie. Wiemy, że p. Kawecki otrzymał jeszcze w sierpniu 1930 roku polecenie ułożenia listy najbardziej czynnych przywódców opozycji. Dlaczego o przestępstwie tych ludzi nie poinformowano wtedy władz sądowych? Dlaczego pominięto prokuratora? Dlaczego w ciągu całych tygodni przygotowywano kazamaty, a nie miano czasu zwrócić się do władz sądowych? Dlaczego rozkaz aresztowania podpisywał p. Sławoj-Składkowski, a nie prokurator, labo sędzia śledczy? I teraz chce się, żeby świat uwierzył, że w tem wszystkiem chodziło o „centrolew"? Nie chcę używać tu słów p. Grabowskiego, ale ta sprawa — to bluff!

Mówi tu się o bojówkach. Ale czy bojówki te do 9 września, bo do tego czasu sięga akt oskarżenia, wykazały działalność rewolucyjną, lub zrobiły komu jakąś krzywdę? Czy na kogo z B. B. był zrobiony zamach? Czy w tych warunkach uwierzy kto, że wogóle były bojówki? A z drugiej strony? Wystarczy, że zacytujemy jeden wypadek, jak to do Józefa Piłsudskiego ktoś zwracał się z propozycją zabicia marsz. Trąmpczyńskiego.

Skąd się wziął proces?

Sprawa niniejsza zjawiła się jako pewnego rodzaju zadośćuczynienie dla oburzonej do głębi opinji publicznej. Ta sprawa nie wyjdzie na zdrowie. Ale po Brześciu należała się rekompensata choćby pozorna i dano ją.

Brześć rozumiano w opinji jako zemstę na ludziach za to, że byli innego zdania niż marsz. Piłsudski. Pragnęli służyć dobru publicznemu, ale dobro to rozumieli inaczej. I jeżeli mówiono p. Liebermanowi w pewnym lasku: „tyś śmiał oskarżać Czechowicza", „tyś śmiał występować przeciwko marsz. Piłsudskiemu" (szczegóły te zawiera interpelacja poselska), to sprawa zemsty jest jasna.

Wnioskowanie oskarżyciela

W liście z dnia 2 września do adw. Grosfelda pisał p. Lieberman: „Mafja upatrzyła sobie moją osobę i czatuje na nią". P. prokurator wysunął z tego wniosek, że p. Lieberman był objektywnie przekonany o swojej winie i o tem, że będzie pociągnięty do odpowiedzialności. Tego rodzaju rozumowanie jest świetną ilustracją do słów Thiersa, który powiedział: „napiszcie, mi, panowie, dwa słowa, a ja was zaprowadzę na gilotynę".

Oto co mówił p. Lieberman przed Trybunałem Stanu, jako oskarżyciel Czechowicza: „Z nami możecie zrobić, co chcecie moralnie i fizycznie, ale ta sprawa" i t. d. P. Lieberman wiedział, czego się może spodziewać, bo znał swoich przeciwników. Tak samo w Trybunale Stanu mówił, oskarżając: „jakąkolwiek będzie ofiara, którą będę musiał ponieść..." i: „on (Czechowicz) musi ponieść konsekwencję, bo i my, oskarżyciele poniesiemy te konsekwencje i wypijemy ten kielich do dna".

Czy w zestawieniu z temi ustępami stenogramu panowie sędziowie będą wierzyć jeszcze inkwizycyjnej metodzie rozumowania p. prokuratora?

„Szeroka droga"

Następnie obrońca cytuje ustęp przemówienia prok. Grabowskiego, w którym zestawia on osk. Liebermana z p. Piłsudskim „kroczącym po szerokiej drodze". Adw. Honigwill zastanawia się, co znaczą te słowa o szerokiej drodze i dowodzi, że używa się ich do określenia drogi jasnej, widnej.

— Czy marsz. Piłsudski takiemi drogami chodzi — pyta obrońca. Czy kto wie coś o jego celach? Czy droga jego jest taka jasna i taka szeroka? Czy taką drogą była droga przez 3-ci most na Warszawę?

Zkolei przechodzi mówca do słów p. prokuratora o dobrotliwości p. Piłsudskiego i pyta skąd ma o tem informacje p. Grabowski. Mówca cytuje w tym momencie szereg charakterystycznych wyjątków z książeczki p. Piłsudskiego p. t. „Jak zostałem socjalistą":

Zarzuty

Przechodzi następnie adw. Honigwill do zarzutów winy osk. Liebermana i dowodzi, jak niesłusznie prok. Rauze powiązał dwie rzeczy: fakt, że p. Lieberman był członkiem wydziału zagranicznego partji i... uchwalenie rezolucji o nieuznaniu pożyczek zagranicznych, zaciągniętych przez rząd zamachu.

Co to jest za wniosek z tego — woła obrońca.

Prok. Rauze coś mówi.

Adw. Honigwill: Nie pomoże niezadowolenie: Ja sobie słowa pana prokuratora zanotowałem.

A jeżeli pan prokurator myli się nawet co do przeszłości, jeśli mógł pomieszać osobę Kazimierza Tetmajera z nieżyjącym śp. Włodzimierzem Tetmajerem, to jak polegać na wnioskach jego dotyczących przyszłości?

Apel obrońcy

Mówca na zakończenie oświadcza, że w stosunku do sądu nie użyje formuły — „proszę o uniewinnienie", lecz oświadcza: niech się stanie to, co się stać musi i niech żyje w Polsce prawo i niezawisłość sumienia sędziowskiego!

Mowa adw. Nagórskiego

Po przerwie obiadowej zabrał głos adw. Zygmunt Nagórski, obrońca posła Barlickiego z P. P. S.

Po co są potrzebne partje polityczne?

Adw. Nagórski powołuje się na uczonego amerykańskiego Brika, stwierdza, że mimo istnienia złych stron życia partyjnego, praktyka wskazuje, że partje polityczne są koniecznością, gdyż utrzymują one porządek w akcji wyborczej, a przez współzawodnictwo między sobą stają się czynnikiem wychowawczym. Ta spługawiona u nas agitacja tworzy czujność narodu i budzi w nim krytycyzm i nie pozwala obywatelom zamknąć oczu na zło społeczne i polityczne. Prawdziwe zło zaczyna się dopiero przy stosowaniu systemu obsadzania wszystkich urzędów przez ludzi partji, w czem celuje współcześnie rządzący obóz „sanacji". Zważywszy te światła i cienie życia partyjnego nie można powiedzieć „precz z partjami". Bo bez nich wszak nie ma parlamentaryzmu i demokracji.

Kongres krakowski

Po krótkiej przerwie, adw. Nagórski przechodzi do charakterystyki kongresu krakowskiego. Zdaniem prokuratora, kongres krakowski był jakąś kulminacją nastrojów rewolucyjnych, ale pan prokurator jest hojny, a równocześnie niekonsekwentny, bo znalazł i drugą kulminację: 14 września. W odniesieniu do tego 14 września, kongres nie był już jakąś kulminacją, ale żagwią, rzuconą do ludowej beczki z prochem, która zapaliła rewolwer w ręku Jagodzińskiego i mściciela częstochowskiego.

Zobaczmy, jak tam było w istocie na tym kongresie. Celów kongresu nie ukryto. Głośno o nich było w pismach i wyniki kongresu i treść uchwał dla nikogo nie były niespodzianką, z wyjątkiem prokuratora, kongresu „rewolucji" nikt się nie obawiał, świadkowie, urzędnicy administracji z Krakowa, zeznali, że po zbadaniu całej sprawy, nie widzieli w kongresie niczego niebezpiecznego i na urządzenie go zezwolili. Odezwy B. B. lekceważyły kongres i naśmiewały się z tych „rewolucyjnych" zdaniem prokuratora zapowiedzi organizatorów spisku krakowskiego. Dopiero później, nie bacząc na konsekwencję ochrzczono kongres mianem „groźny" i postanowiono organizatorów oskarżyć, uwięzić i wkońcu skazać.

Akt oskarżenia stwierdza, że mowy były rewolucyjne, a nawet nadesłano podburzające i zamachowe telegramy, jakieś pozdrowienia rewolucyjne. Któż te pozdrowienia zamachowe nadesłał? Marszałek Sejmu, Daszyński, i senjor demokracji polskiej Bolesław Limanowski.

Z przemówienia przewodniczącego kongresu, wicemarszałka Róga, zacytował prokurator, za agencją W. S. P. ustęp, mówiący o tem, że zamach stanu został już dokonany, ale to samo źródło podaje, że ten zamach tylko zagrażał. Deklarację P. P. S., odczytaną przez posła Barlickiego, skwalifikował prokurator, jako osobiste wystąpienie Barlickiego, a był to pogląd całej partji, wypowiedziany na piśmie. Deklarację „Wyzwolenia" odczytał poseł Malinowski, który już nie trafił ani do pierwszej transzy brzeskiej, ani na ławę oskarżonych. Deklarację „Piasta" odczytał „sędzia innego typu", Brodacki, i przyszła wreszcie kolej na najbardziej jaskrawe przemówienie Thugutta, z którego prokurator wyłuskał taki jeden pikantny ustęp „przez krew do błota", ale nie dodał, że się to tyczy tych, którzy śnią w nocy o koronach hrabiowskich, na których powinni wypisać „przez krew do błota".

Po tym pierwszym akcie rewolucyjnym w sali Starego Teatru, przyszedł drugi, pod gołem niebem, — na rynku Kleparskim. Miała to już być prawdziwa rewolucja. Dziwna to rewolucja, którą robili przedstawiciele najumiarkowańszych stronnictw „centrolewu" — Ch. D. i N. P. R., ci bowiem na rynku przemawiali. Ze ślubowania zrobiono zaprzysiężenie spiskowców, ale zapomniano, że spiskowcy sprzysięgają się w podziemiach, a nie pod gołem niebem, na oczach tysięcy szpicli, że przysięgają posłuszeństwo, a nie ślubują na prawo i wolność.

„Rewolucyjna" rezolucja

A teraz ta rezolucja, ochrzczona mianem rewolucyjnej. Pierwszy punkt tej rewolucyjnej rezolucji mówi o tem, że Polska znajduje się pod rządami dyktatora. Prokurator nie uznaje za możliwe, żeby p. Piłsudski był dyktatorem, bo wyszedł on z rewolucji — z demokracji. Adw. Nagórski omawia wypadki z czasu wyboru prezydenta Mościckiego i oświadczenia p. Piłsudskiego z tego czasu, stwierdzając: Czyż kto inny, jak nie dyktator, mógł kazać siebie wybrać na prezydenta, a później wskazać na to stanowisko swego człowieka? Któż inny, jak nie dyktator, mógł czynić zastrzeżenia przy obejmowaniu teki ministra spraw wojskowych, lub uzależniać swe pozostanie w rządzie od podporządkowania sobie kierownictwa polityką zagraniczną państwa? Pan prokurator odpwiedział, że wszystkie te twierdzenia o istnieniu dyktatury, to bajki, i że wszystkiemu winna cenzura, która powinna już za pierwszym razem skonfiskować słowo „dyktatura", a jużby dyktatury nie było. Szkoda naprawdę, że się tak nie stało...

Władza Prezydenta

Po przerwie adw. Nagórski mówi o władzy Prezydenta Rzeczypospolitej, stwierdzając, że władza w Polsce kształtowała się w odmienny sposób, niż na zachodzie, gdzie prezydent jest niejako szczątkowym organem monarchizmu. W Polsce władza prezydenta tworzyła się etapami. Od listopada 1918 r. do chwili zwołania konstytuanty jest w Polsce pewien stan prowirozjum. Następuje dalej okres konstytuanty, posiadającej pełnię władzy w nowopowstałem państwie. Jest to pierwszy etap organizowania się państwa, w którym jednak jasnem się staje, że wszelka władza w Polsce należy do narodu.

Ówczesnem uosobieniem tej władzy była konstytuanta, a naczelnik państwa, który otrzymał pewien zakres władzy, był tylko wykonawcą woli suwerennej — Sejmu. Zasadniczą bowiem cechą rządów demokratycznych jest to, że władza wykonawcza jest niejako ekspozyturą Sejmu.

Do czasu więc rozwiązania się konstytuanty, do 1922 r. rządził Polską naród. Tak być musiało, jeśli chcieliśmy stać na stanowisku parlamentaryzmu. Nigdy nie wynikła dyskusja nad możliwościami innej formy rządów. Dopiero później zjawiły się głosy monarchistów, oraz chcących wprowadzić ustrój amerykański.

A jakaż jest władza prezydenta w świetle konstytucji? Czy najwyższa? Pan prokurator biadał, że prezydent nigdy nie mógł mianować takiego rządu, jaki chciał, nie mógł prowadzić takiej polityki, jaką chciał prowadzić.

Francuskie wzory

Myśmy wzorowali się na konstytucji francuskiej, a przecież ustrojowi Francji nie możemy zbyt dużo stawiać zarzutów.

Pogwałcenie konstytucji

Jeśli chodzi o obowiązki prezydenta, to ujęcie konstytucyjne mają one zapożyczone również z konstytucji francuskiej, gdzie wyraźnie jest powiedziane, że prezydent odpowiada za zdradę kraju, pogwałcenie konstytucji i zbrodnię pospolitą.

Cóż to jest pogwałcenie konstytucji?

Prof. Jaworski ubolewa, że konstytucja nie określiła tego sama. Tu znowu sięgnijmy do francuskiego wzoru, gdzie niezwoływanie sejmu, nie ogłaszanie ustaw kwalifikowane jest jako zdrada kraju. My określamy to jako niewykonywanie konstytucji, wobec którego można pociągać prezydenta do odpowiedzialności i złożyć z urzędu, do czego nie potrzeba koniecznie postawienia prezydenta pod Trybunał Stanu. Dzieje Francji wykazują, że wielu prezydentów musiało opuścić swój urząd, chociaż nie byli postawieni przed Trybunałem Stanu.

A u nas?

Obrońca cytuje przykłady pogwałcenia konstytucji. Sejm nie mógł ujawnić swego stanowiska, gdyż był zamknięty. Czyż więc posłowie, zbierając się poza Sejmem w celu oświetlenia panującej sytuacji, nie mieli prawa do tego?

Czy nawoływanie do poszanowania konstytucji oraz zwracanie uwagi, że gwałcenie konstytucji pociąga odpowiedzialność, czy to wszystko jest zamachem? zbrodnią? Byli jeszcze tacy, którzy wierzyli, że nie należy uciekać się do bomby i rewolweru w walce o demokrację Polski, byli tacy, co wierzyli w siłę polskiej opinji publicznej, którzy nie chcieli stosować ostatecznego środka, jakim było postawienie prezydenta przed Trybunał Stanu. A wreszcie, w jaki sposób można było zgłosić wniosek w Sejmie, który... nie obradował. Byli także i tacy, co sądzili, że prezydent słucha co myśli imówi opinja publiczna.

Reakcja nie kongres

Po kongresie najpierw przemówił p. Sławek w Sejmie, jednak nic nie mówił o spisku, jaki miano organizować. P. Składkowski nazwał kongres „rozbrajającym buntem" i bynajmniej nie dopatruje się w kongresie obrazy prezydenta. Tak myślał rzecznik grupy rządzącej, w którego gmachu prócz „Nowej Kadrowej" urodził się akt oskarżenia. W dalszym ciągu obrońca zbija twierdzenie oskarżycieli publicznych o szkodliwej akcji socjalistów na terenie zagranicznym, gdzie miano agitować za nieprzyznawaniem Polsce pożyczki.

Proces ten nazywa obrońca „etapem w walce politycznej". Nie można również stawiać oskarżonym zarzutu z powodu broszury Vandervelda. Zagranica dowiedziałaby się o stosunkach w Polsce, choćby oskarżeni jej nie informowali.

Dwie „kategorje"

Działalność antypaństwowa oskarżonych na terenie zagranicznym udawadniali świadkowie oskarżenia, których za prokuratorem obrońca dzieli na dwie kategorje: dygnitarzy państwowych, którzy mało wiedzą i nic nie rozumieją i tych, którzy nic nie wiedzą i nic też nie rozumieją. Oskarżeni uważani są za szkodników, gdy całe życie służyli sprawie narodowej. Oskarżenie przynosi motywy, które nie mają nic wspólnego z art. 100 i 101. A przyczyną tego jest to, że oskarżyciele publiczni są ramieniem systemu... Rząd przeląkł się czegoś. Ale czego? Czy kongresu? Uchwały? Kongresów prowincjonalnych? To tylko strach, który ma wielkie oczy...

Przewodniczący zarządza przerwę do dzisiaj, godz. 9 min. 30.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Jak pracuje nasza gazownia

Piękny rozwój pożytecznej instytucji — Bilans za rok ubiegły

Gazownia poznasńka, która niedawno obchodziła 75-lecie swego istnienia, wydała obecnie sprawozdanie, a w niem szereg ciekawych statystycznych zestawień co do rozwoju w bieżącym roku.

Na początku roku 1919 była gazownia kompletnie zrujnowana z powodu wojny, a więcej jeszcze bodaj z powodu nieudolnej i niefachowej obsługi. Dzięki staraniom kierownictwa udało się zakłady doprowadzić do takiego stanu, że dziś stoją one na wysokości swego zadania. Oprócz samej gazowni pracują odbudowane i odrestaurowane inne zakłady, jak urządzenia do wytwarzania dwugazu, gazu wodnego, fabryka benzolu i amonjaku, destylarnia smoły i t. d.

Gazownia może wytworzyć na dobę więcej niż 100 tys. kubików, a z chwilą kiedy ogół rozumie, że gotowanie na gazie jest tańsze i higjeniczniejsze, — produkcja przewyższy podaną wyżej ilość.

W ubiegłym roku ogólna produkcja gazu wynosiła 23096930 kub., czyli z jednej tonny węgla wyprodukowano 659 kub. Z produkcji tej oddano miastu 23.091.930 kub. do zużycia. Konsumcja gazu przez urzędy, oświetlenie ulic itd. wynosiła 21.594.712 kub., za co inkasenci zebrali 4.945.711,25 zł. a wprost do gazowni wpłacali konsumenci 1.624.135,41 zł.

Największa ilość latarń, jaka się paliła w roku ubiegłym wynosiła 4.632 razem o 15.057 płomieniach z siatkami żarowemi. Zapalenie i gaszenie latarń odbywa się automatycznie przez specjalny nacisk tak, że w kilku minutach są wszystkie latarnie w mieście zapalone. Ze względów oszczędnościowych gasi się od połowy stycznia r. b. około ⅓ wszystkich latarń o godz. 24. Sieć gazowa obejmowała ogółem 213.233,5. m.

W dziale propagandy bezpośredniej kontynuowano roboty w osiedli tramwajarzy, zaprowadzono całkowicie gaz w budowlach kolejowej Kasy Emerytalnej, nawiązano kontakt z Ubezpieczalnią Krajową w związku z budową trzech bloków mieszkalnych, zaopatrzono w gaz całkowicie spółdzielnię budowlaną przy ul. Ostroroga, również cały szereg will, a jednocześnie zarząd gazowni jest w stałym kontakcie z nowopowstającemi spółdzielniami budowlanemi.

Bilans gazowni za rok ubiegły zamykał się sumą 17.282.350.39 zł. Dochód ogólny wynosił 6.077.357,74 zł. a nadwyżka po odjęciu rozchodów 65.128,98 złotych.

W wigilję Bożego Narodzenia

w czwartek, dnia 24 grudnia 1931 r.

ukaże się:

Orędownik Wielkopolski o godzinie 10

Kurjer Poznański o godzinie 13

Biura centralne zamykamy w dniu tym o godzinie **13, ekspedycje** gazet i **filje** o godzinie **16.**

KALENDARZYK

Wtorek, 22 grudnia 1931.

Słońce: wschód 8,01 — zachód 15,40 — długość dnia 7 godzin 39 min.

Księżyc: wschód 13,17 — zachód 5,44 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana minus 1 st. Cels. Pochmurno. Wiatr północno-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 777 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 1 st. Cels., najniższa minus 1 st. Cels.

Przepowiednia pogody na środę: Pogoda nieustalona.

Kal rzk: Zenon — jutro Wiktorja P. i M.

Kal. słow.: Drogomir — jutro Sławomir.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr 59. I p. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godz. 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz. 17—18.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. — Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76 — Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13.

Wilda: Apteka „Fortuna", Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską", ul. Dąbrowskiego 76.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Sodalicja Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich w Poznaniu.** Miesięczna msza św. połączona z kwartalną komunją św., odbędzie się w niedzielę, d. 27 bm. o godzinie 9,30 w kaplicy Sodalicyjnej, ul. Dominikańska 8, I ptr.

OSOBISTE

— * **Ks. szamb. Nikodem Mendlewski,** kapelan J. Em. Ks. Prymasa Hlonda, uzyskał na uniwersytecie warszawskim stopień doktora św. teologji, na mocy pracy p. t. „Problem wojny u św. Augustyna".

— * **P. Tadeusz Lisiecki,** syn znanego przemysłowca Franciszka Lisieckiego z Poznania, otrzymał stopień doktora nauk ekonomicznych na uniwersytecie berneńskim, na podstawie dysertacji p. t. „Racjonalizacja pracy w współczesnych zakładach przemysłowych, z szczególnem uwzględnieniem psychotechniki".

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Roman Franciszek Błeński z Poznania. Dyplom nauk prawnych z tytułem magistra praw uzyskał p. Tadeusz Marjan Maciej Podczerwiński z Tarnowa w woj. krakowskiem.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" Poznań XV. Śródka** urządza 27 bm. o godzinie 16 gwiazdkę dla drucheń i młodzieży gniazda w Domu Katolickim na Śródce. Wszystkie druchny oraz młodzież zaprasza Zarząd.

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" XVI Jeżyce** urządza w niedzielę 27 bm. o godz. 17 na sali amarantowej P. K. E., ul. Słowackiego, wieczornicę z przedstawieniem p. t. „Bolszewik w spódnicy", deklamacjami, tańcami oraz współudziałem klubu mandolinistów „Lutnia", na którą wszystkich życzliwych gniazdu naszemu jak najserdeczniej zapraszamy. Dochód przeznacza się na zakup książek do bibljoteki.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Z Koła Absolwentek II Szkoły Wydz.** W niedzielę 27 bm. o godz. 16.30 urządza Koło „Opłatek wigilijny" w szkole przy ul. Krętej II ptr.

—* **Skoncernowane towarzystwa ubezpieczeniowe „Vesta" i Poznańsko-Warszawskie Tow. Ubezpieczeń** ofiarowały razem 10 000 zł na rzecz Komitetu do spraw bezrobocia na miasto Poznań. Centralne Biuro P. O. Caritas.

— * **Stow. Absolwentów przy III Szkole Wydz. w Poznaniu** urządza w drugie święto Bożego Narodzenia o godz. 18 tradycyjne łamanie opłatka w salach Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Po uroczystości nastąpi zabawa taneczna.

— * **Baczność Hallerczycy!!!** Bierzemy gremjalny udział w uroczystościach 13 rocznicy powstania wielkopolskiego, w dniu 27 grudnia. Zbiórka wszystkich członków o godz. 9 na placu Bernardyńskim. Zarząd.

— * **Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej Okręgu Poznańskiego** biorą udział w uroczystości 13-lecia Powstania Wielkopolskiego. Zbiórka Stow. ze sztandarami 27 bm. (III święto) o godz. 9 na placu Bernardyńskim. Udział Stow. obowiązkowy. Mundury i czapki przywdziać.

— * **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu.** Uroczyste rozdanie gwiazdki odbędzie się w piątek 25 bm. w pierwsze święto Bożego Narodzenia o godz. 16 na sali Domu Król. Jadwigi.

— * **„Stella" przyjmuje dzieci na stację sanitarną.** „Stella", Tow. kolonij wakacyjnych i stacyj sanitarnych donosi, że na zebraniu odbytem 15 bm. uchwalono przyjąć z dniem 10 stycznia bezpłatnie 15 do 20 dziewcząt jako rekonwalescentek ubogich rodziców, na własną stację sanitarną w Kobylnicy. Przyjmuje się tylko dzieci w wieku szkolnym od skończonych 7 do 14 lat. Dalszemi warunkami są: ubóstwo dziecka, dobry postęp w nauce i dobre zachowanie się oraz orzeczenie lekarza, że stan zdrowia dziecka pozwala mu bez szkody dla niego samego i współtowarzyszy uczestniczyć w normalnym trybie życia stacji sanitarnej. Ostatni warunek wymaga o tyle wyjaśnienia, że do stacji sanitarnej nie tylko nie mogą być przyjęte dzieci z zaraźliwą chorobą, lecz i te, które potrzebują systematycznych zabiegów leczniczych i stałej opieki lekarskiej, choćby ich choroby nie były zaraźliwe. Zgłoszenia o wysłanie dzieci przyjmuje biuro „Stelli" przy ul. Długiej nr. 17. do 31 bm. od godz. 10—15.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs metodyczno - geograficzny.** Od 10 do 19 bm. włącznie odbywał się w Poznaniu w uczelni im Dąbrówki kurs metodyczny nauczycieli geografów szkół średnich województwa poznańskiego i pomorskiego z udziałem 60 osób. Kursem kierowali instruktorzy ministerstwa pp. Wuttke i Janiszewski; prócz obu panów wykładali prof. U. P. p. St. Pawłowski, pani dr. Chałubińska z Lublina i wizytator p. Tarnawski z Poznania. Na wykładach obecni byli delegaci kuratorjum poznańskiego i pomorskiego. Poza wykładami odbyły się lekcje w rozmaitych szkołach miasta Poznania. W ostatnim dniu, t. j. w sobotę, uczestnicy kursu zwiedzili seminarjum nauczycielskie w Wągrówcu, gdzie dyrektor zakładu p. dr. Bajerlein przeprowadził lekcje na dwóch niższych kursach seminaryjnych. Po wykładzie o badaniu jezior i znaczeniu pracowni geograficznej, zamknął kurs przedstawiciel kuratorjum poznańskiego p. wizytator Odroń. Wspólna fotografja pozostanie miłą pamiątką uczestników z odbytego kursu, z którego uczestnicy niewątpliwie wynieśli dużo korzyści. (ski.)

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Gwiazdka dla biednych dzieci w Wielkopolskiej Szkole Muzycznej.** Bardzo szczęśliwą myśl powzięła p. dyrektorowa Czesława Piotrowska, kiedy zainteresowała uczniów i uczennice Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej w pożyteczny sposób akcją pomocy dla biednych dzieci. Aby wielka część przyjezdnych z prowincji uczennic i uczniów w czasie przerw w nauce i w czasie wyczekiwania na odpowiedni pociąg mogła użytecznie czas wolny od nauki spędzić, zakupiła szkoła wełny, z której uczennice robiły szaliki, czapeczki i ciepłą odzież dla dzieci. W ten sposób ubrano 42 biedne dzieci, a za składki zebrane w gronie nauczycielskiem i od uczniów, obdarzono tę samą ilość dzieci słodyczami, pierniczkami, orzeszkami oraz potrzebnemi w gospodarstwie domowem rzeczami. W niedzielę 20 bm. odbyła się w tym celu uroczystość, zainicjowana przez orkiestrę przedszkola muzycznego, przyczem popisywały się dzieci od 3 do 9 lat. Jako nowość wywołała ta impreza ogólne zainteresowanie, a publiczność z podziwem śledziła produkcje dzieci, które w wielkiej mierze przyczyniły się do uświetnienia nastroju. Po przemówieniu ks. prałata dr. T. Taczaka, który zwrócił szczególną uwagę na bardzo dobry pod względem wychowawczym sposób zaprzęgania uczniów do pracy charytatywnej, gwiazdor rozdał przygotowane podarki. Wieczór ten przyniósł poza tem pokaźny dochód, który przekazano na rzecz Żłóbka jeżyckiego.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Spadł pod koła wozu z drzewem.** Ciężkiemu wypadkowi uległ wczoraj p. Wojciech Mrozik w Nowej Wsi Dolnej w pow. poznańskim. W drodze z lasu spadł on pod wóz naładowany drzewem, a koła przeszły mu przez tułów. W stanie bardzo ciężkim po opatrunku przez Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) przewieziono p. Mrozika do Szpitala Przemienienia Pańskiego. (k)

— * **Upadek ze schodów.** Ze schodów spadł wczoraj 10-letni Feliks Engel, mieszkający przy ul. Fredry 3. Chłopiec odniósł przytem ciężkie obrażenia. Między innemi przeciął wargę i podbródek, oraz odniósł wywichnięcie szczęki. Po opatrunku doraźnym przez Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) przewieziono go do lecznicy miejskiej. (k)

— * **Zderzenie dwóch samochodów.** Na św. Marcinie przy rogu ul. Fr. Ratajczaka samochód ciężarowy wędzarni ryb firmy Ziółkowski zderzył się z taksówką P Z 12 228 własność p. Zabickiego. Z ludzi nikt nie poniósł szwanku, a przy dorożce uszkodzony został motor i opony. Powodem wypadku była niemożliwość zahamowania samochodu ciężarowego z powodu ślizkiej jezdni. (k)

— * **Pożar w cegielni.** W Środzie wybuchł pożar w fabryce wyrobów ceramicznych p. Szczepana Korcza. Ogień powstał od szczeliny w piecu do wypalania kafli. Straty ocenia się na 20 tys. złotych. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzież beczek margaryny z jadącego pociągu.** Na torze kolejowym między Bydgoszczą a Inowrocławiem zdarzają się w ostatnim czasie częste kradzieże kolejowe. W ostatnich dniach z nocnego pociągu towarowego skradziono znowu 5 beczek margaryny. Złodzieje wdarli się do jadącego pociągu i wytoczyli beczułki z zamkniętego wagonu, od którego oderwano plomby. Kradzież zauważono dopiero w Inowrocławiu, a wszczęte dochodzenia naprowadziły na ślad kradzieży. Znaleziono jednak już tylko jednę beczkę margaryny. (k)

— * **Echa kradzieży u p. Krzyżagórskiego.** W dochodzeniach prowadzonych w sprawie kradzieży z włamaniem w firmie Krzyżagórski na Komandorji aresztowano jako sprawców włamania Czesława Pawlaka (Zagórze 10), Wojciecha Feigego (Zagórze 2) i Teodora Drosika (barak za Bramą Warszawską). Za paserstwo aresztowano Salomona Reicherta ze Słupcy. Aresztowani przyznali się do kradzieży w składnicy firmy Krzyżagórski i zeznali w toku śledztwa, że skradzione przedmioty sprzedali za 234 złote Żydowi Reichertowi, który wywiózł łup poza Poznań. Poza tem włamywacze sprzedali różne noże i widelce oraz noże rzeźnickie w kilku miejscach w Poznaniu. Między innemi kupił od nich zastawę stołową pewien restaurator na Śródce. Część skradzionego łupu zdołano im odebrać. (k)

— * **W związku z zabójstwem śp. Jana Kuśnierka z Sulimowa** (pow. żniński) podczas bójki na zabawie w Jaroszewie w dniu 11 listopada rb. ujęto sprawców. Są nimi Franciszek Malak, Wincenty Nowicki, Kazimierz Ulatowski i Stanisław Cytlak, wszyscy ze Żnina. Jak stwierdzono, krwawa bójka powstała na tle obopólnej nienawiści. Aresztowanych odstawiono do więzienia sądowego w Żninie. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Za oszczerstwo.** Dnia 17 b. m. przed izbą karną w Inowrocławiu odbyła się rozprawa o oszczerstwo, wytoczona przez naczelnika sądu w Strzelnie p. Majorka przeciw niejakiemu Wilczyńskiemu. Oskarżony Wilczyński zarzucał sędziemu M. zbrodnię krzywoprzysięstwa. Po naradzie sąd uznał winę W. i skazał go po uwzględnieniu okoliczności łagodzących (wzgląd na czworo dzieci, sierot po matce) na trzy miesiące więzienia i ponoszenie kosztów sądowych. (em)

— * **Za kradzieże.** Za kradzież z wozu paczki tytoniu wartości 200 zł zostali skazani przez sąd w Inowrocławiu Marcin Bednarski na rok ciężkiego więzienia i utratę czci obywatelskiej na okres 5 lat, Kazimierz Łazarski na 3 mies. więzienia, oraz Maksymiljan Jagielski na 6 mies. więzienia z zawieszeniem kary na lat 5 oraz ponoszenie kosztów sądowych. — Za kradzieże węgli skazani zostali: Biernacki na półtora roku więzienia i Zieliński na trzy miesiące więzienia. Bernacki okazał się niepoprawnym recydywistą a wskutek tego ma karę obostrzoną. (em)

— * **Echa napadu rabunkowego na listowego.** Głośnem echem odbił się popełniony 1 września zuchwały napad rabunkowy na listowego Wiktora Strenga z Pelplina, zdążającego na agenturę pocztową w Rajkowach. S., który prócz poczty codziennej miał przy sobie większą sumę pieniędzy, przeznaczonych na pensje dla urzędników i wypłaty, napadnięty został w biały dzień na szosie tuż pod Rajkowami. Rabusie zadali swej ofierze nożem kilka ciężkich i niebezpiecznych ran, tak że S. przez dłuższy czas walczył ze śmiercią. Po ubezwładnieniu napadniętego rabusie zabrali torbę z pieniędzmi i listami i usiłowali zbiec. Napad został jednak spostrzeżony i podczas pościgu ujęto głównego sprawc, niejakiego Michała Poderisa, bez stałego miejsca zamieszkania, a następnie jego towarzysza Stan. Trubińskiego, którzy obecnie przed sądem odpowiadali za swą zbrodnię. Sąd skazał Poderisa na karę ciężkiego więzienia przez lat 10 a jego wspólnika na 8 lat ciężkiego więzienia oraz na zwrot dyrekcji pocztowej wyrządzonej szkody. (x)

— * **Niewczesne względy na rodzinę.** Sąd apelacyjny w Toruniu rozpatrywał sprawę byłego rendanta kasy sądowej Jana Schmidta z Torunia o sprzeniewierzenie pieniędzy sądowych. Oskarżony sprzeniewierzył od października 1930 r. do maja rb. 7 800 zł kasowych pieniędzy, które przepuścił w sopockiej jaskini gry. Za czyn ten sąd okręgowy w Toruniu skazał go na 2 lata więzienia i utratę praw obywatelskich przez 5 lat. Zasądzony, który przyznał się do winy, wniósł apelację, prosząc ze względu na żonę i dzieci o łagodniejszy wymiar i zawieszenie wykonania kary. Sąd odrzucił apelację i zaznaczył w motywach, że o swej rodzinie oskarżony powinien był pomyśleć przed popełnieniem występku, którego się dopuścił nie z biedy, lecz dla celów nieetycznych. (x)

— * **Dla ścisłości.** W notatce p. t. „Za przywłaszczenie zainkasowanej gotówki" zaszła pewna nieścisłość, którą niniejszem prostujemy. Mianowicie wyrok opiewał na cztery miesiące więzienia z odroczeniem wykonania na przeciąg dwóch lat. Oskarżony p. Kaleta przeciwko wyrokowi temu wniósł apelację.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Rogoźno.** (Uroczystość gwiazdkowa.) Ochronka Miejska urządziła w niedzielę 20 bm. w salj Hotelu Centralnego uroczystość gwiazdkową. Na wstępie wy-

Dla oczyszczenia krwi pijcie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka - Józefa".** Żądać w aptekach i drogerjach. nw 7 589

głoszono wiersz powitalny oraz wiersz p. t. „U stóp szopki", poczem odegrana została komedyjka p. t. „Gwiazdka Michasia". W dalszym programie uroczystości odtańczono taniec cygański oraz wykonano udatnie obrazek wigilijny p. tyt. „Choinka". Całość wypadła ku ogólnemu zadowoleniu zgromadzonej publiczności. (ske)

— * **Pobiedziska.** (Oszczędzał dla złodzieja.) Do 78-letniego Tomasza Franciszczaka, zamieszkałego w gminie Wójtostwo pod Pobiedziskami, zgłosił się pewien elegancki młody człowiek i przedstawił się za agenta Banku Polskiego w Warszawie, który ma za zadanie zbieranie obligacyj polskiej pożyczki państwowej. Oszust obiecał, iż w 3 dniach po zabraniu obligacyj przyśle pieniądze, przekraczające nawet wartość obligacyj. Minęły już dwa tygodnie i pieniędzy nie widać. P. Franciszczak poszkodowany jest na sumę 742 zł. Oszust nabrał już w ten sposób kilku biednych i nieświadomych mieszkańców okolicy. (ski.)

— * **Chodzież.** (Osobiste.) Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał w dniu 11 bm. na Uniwersytecie Poznańskim p. Stefan Marcinkowski, obywatel miasta Chodzieży.

— (Z Sodalicji Marjańskiej Pań.) W czwartek 17 bm. Sodalicja Marj. Pań urządziła dla swych członkiń wieczór „dzielenia się opłatkiem". Obecnością swą zaszczycili wieczorek ks. prob. Kurpisz, ks. prof. Theinert i ks. wik. Frąckowiak. Na program składała się herbatka, dalej gwiazdor osobno każdą z członkiń obdarzył podarkiem gwiazdkowym, a następnie p. Cichowska wygłosiła deklamację.

— (Bal Chodzieżan.) Akademickie Koło Chodzieżan, jak rok rocznie, urządza i w tym roku swój bal. Odbędzie się on w salach Hotelu Dworcowego (dawniej Kościuszki) 5 stycznia 1932 r. (Jm)

— * **Inowrocław.** (Z Rady miejskiej.) Ostatnie w bież. roku posiedzenie Rady miejskiej obfitowało w sprawy nagłe. W związku z 13 rocznicą oswobodzenia Inowrocławia w dniu 6 stycznia miejscowe Tow. Powstańców i Wojaków uprasza Radę Miejską o szybkie przemianowanie nazwy jednej z ulic miasta na „ulicę 6 Stycznia". Radcą budowlanym został mianowany inż. Hawelt. Szereg momentów „sanacyjnych" błędów w gospodarowaniu groszem publicznym administracji podkreślili wydatnie niektórzy radni, jak zwł. socjalista Głowacki. Obszerną dyskusję wywołała sprawa projektu magistrackiego w sprawie dalszego obniżenia taryfy płac dla pracowników przedsiębiorstw miejskich. Rada Miejska jednak ze względu na trudne warunki pracowników uchwaliła nieprzyjęcie do wiadomości odnośnego pisma magistratu w tej kwestji. Jako pobożne życzenie, uzależnione od stanu finansowego miasta, Rada uchwaliła nagły wniosek udzielenia zapomogi gwiazdkowej bezrobotnym, co prezydent miasta p. Jankowski przyrzekł rozważyć jak najżyczliwiej w miarę możności. Przytem jednak należy pamiętać, że mamy ogółem 2 tys. bezrobotnych, z której to liczby tylko 92 otrzymuje zapomogę ustawową.

— (Wspomnienie zasług.) Zarząd miejsc. Oddziału Pol. Tow. Krajoznawczego celem uczczenia pamięci zasłużonej członkini - założycielki Oddziału ś. p. Marji Otto, zamiast wieńca na grób, wypłacił 30 zł w K. K. O. na rzecz najbiedniejszych miasta Inowrocławia. Zmarła była nietylko gorliwą członkinią Oddziału, lecz i zasłużoną opiekunką Koła Krajoznawczego młodzieży miejsc. gimnazjum żeńskiego im. M. Konopnickiej.

— (Chwalebny projekt.) Dyrekcja tut. dwuklasowej szkoły handlowej Stow. Chrześc. Kupców powzięła projekt urządzenia kursu rocznego wieczorowego celem przygotowania absolwentów sześcioklasowych szkół wydziałowych do egzaminu na maturę liceum handlowego w charakterze eksternistów. Zapisy przyjmuje się do 23 bm. Oby tylko znalazła się odpowiednia ilość chętnych do nauki w tym zakresie w tych ciężkich warunkach obecnych. (em)

— * **Toruń.** (Ofiara ostatniej wichury.) Huragan, który przez kilka dni szalał na cały mobszarze Pomorza, wyrządził mianowicie po wsiach znaczne szkody materjalne. W jednym wypadku ofiarą wichury padło nawet życie ludzkie. Mianowicie w Przydmorzu syn gospodarza Czarneckiego, chcąc zabezpieczyć dach stodoły, wszedł po drabinie na zagrożony budynek, lecz porwany przez wichurę, stracił równowagę i spadł z znacznej wysokości na ziemię. Czarnecki doznał złamania kości i ciężkiego okaleczenia wewnętrznego i zmarł w kilka minut po wypadku. W Lisewie pod Chełmżą zerwał wicher dach z obory ziemianina F. Buczkowskiego, wyrządzając szkodę na 10 tysięcy zł. Ludzie, zajęci w gospodarstwie, uszli na szczęście cało. (x)

— * **Grodzisk.** (Notarjusz.) Minister sprawiedliwości zatwierdził adwokata p. Olgierda Niebieszczańskiego notarjuszem na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z siedzibą w Grodzisku.

— (Z wystawy gołębi.) Tow. Hodowli Gołębi Pocztowych „Ojczyzna" w Grodzisku brało czynny udział w Wszechpolskiej Wystawie Drobiu i Gołębi w Poznaniu. Pod względem hodowli zaliczone zostały gołębie pocztowe, wystawione przez długoletniego prezesa p. Ignacego Hoffmanna z Grodziska, do liczby pierwszorzędnych okazów i jako nagrodę otrzymał p. Hoffmann złotą obrączkę rodową. Gołębie pocztowe wystawione przez skarbnika p. Wacława Lemiesza, osiągnęły bronzowy medal. (pg)

— * **Września.** (Akad. Koło Wrześnian.) W dniu 16 stycznia urządza A. K. W. skromną zabawę taneczną, a osiągnięty zysk przeznacza na zakupienie dla Koła podręczników naukowych i powiększenie swej bibjoteki. Imprezę tę winno społeczeństwo z miasta i wsi poprzeć jak najżyczliwiej. (y)

— * **Krotoszyn.** (Szachy.) Między klubami szachistów w Krotoszynie i Ostrowie odbył się turniej partji szachowej za pomocą korespondencji, w którym klub ostrowski w 23 ciągnieniu poddał się dobrowolnie na korzyść klubu krotoszyńskiego. Następnie odbyły się w łonie klubu krotoszyńskiego rozgrywki o nagrody i mistrzostwo, co wzbudziło wielkie zainteresowanie u członków. Obecnie klub krotoszyński nosi się z zamiarem urządzenia turniejów międzymiastowych. Kluby, któreby miały szczerą ochotę zagrać turniej międzymiastowy z klubem krotoszyńskim, uprasza się o skierowanie zgłoszeń do sekretarza klubu kolegi A. Jędrzejczaka, Krotoszyn Wlkp., Rynek.

— * **Leszno.** (Pożar.) W Dębczu, pow. Leszno, spaliła się stodoła p. Krauzego, rolnika. Strat dotąd nie ustalono.

— (Z teatru.) W ostatnim czasie mieliśmy bardzo wiele występów teatralnych i muzycznych. Z muzycznych trzeba zanotować koncert p. Konatkowskiej, który urządził P. Czerw. Krzyż i który świetnie się udał. Z teatrów mieliśmy komedję Maszyńskiego „Koniec i początek" w wykonaniu artystów poznańskich, „Kajzera" z Brackim i „Szalony pomysł" w wykonaniu amatorów „Sokoła". — Wszystkie przedstawienia udały się wyśmienicie a publiczność dopisała.

— (Przeciw projektowi prawa małżeńskiego.) Akcja protestowa była tak jak wszędzie podjęta z zapałem. Na nabożeństwie były tłumy i wiele towarzystw z sztandarami. Na akademji sala największa w Lesznie nie pomieściła wszystkich wiernych. Na 103 towarzystwa w Lesznie istniejące podpisało protest dotąd 86.

— (Z pracy Bractwa Kurkowego.) W dniu 13 bm. odbyło się w Lesznie walne zebranie Okręgu Zjedn. Bractw Kurk. Wobec zakończenia się kadencji obrano przez aklamację dotychczasowy zarząd w komplecie na następne 3-lecie. Krok zarządu, który w imieniu Okręgu umieścił protest przeciw noweli małżeńskiej, jednogłośnie akceptowano. Obrady, trwające ca. 4 godziny, wskazały wogóle na silną spoistość okręgu, który od 4 lat prowadzi prezes okr. brat generał dr. Polewski. (s)

— * **Ostrów.** (Protest przeciw Kostku-Biernackiemu.) Sodalicja Marjańska Panów na zebraniu swem w dniu 17 b. m. powzięła rezolucję, w której wyraża oburzenie z powodu ukazania się książki — wojewody Kostka - Biernackiego pod tyt. „Djabeł zwycięzca" i zwraca uwagę wszystkich decydujących czynników na to, że książka ta obrzuca błotem w nienawistny, niski i plugawy sposób religję, Kościół i duchowieństwo i stąd domaga się od władz, aby książkę tę usunęły z obiegu jako prowokującą społeczeństwo polskie, które w przeważającej części jest polskie, które w przeważającej większości jest katolickie. Ponadto powzięto uchwałę wzywającą miejscowe księgarnie, by nie sprowadzały, ani sprzedawały niecnej książki Kostka - Biernackiego i wogóle by jakiekolwiek inne książki antyreligijne i niemoralne nie prowadziły.

— (Osobiste.) Długoletni kapelan 60 pułku piechoty, proboszcz wojskowy ks. Nowyk został przeniesiony do Chełmna.

— (Odczyt.) W piątek odbył się tutaj przy wielkiem zainteresowaniu wykład polonofila czeskosłowackiego p. Wacława Dresslera o Czechosłowacji. Po wykładzie odbyła się na probostwie u ks. Zamysłowskiego herbatka na cześć gościa, który w tych dniach obchodził 30-lecie pracy pisarskiej. (n)

— * **Kępno.** (Nowe S. M. P.) W Łęce mroczeńskiej założone zostało w tych dniach Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, których jest obecnie na terenie powiatów kępińskiego i ostrzeszowskiego łącznie 35 i jednoczą blisko 1000 członków.

— (Z Rolnika spółdzielczego.) Dnia 18 bm. odbyło się w Domu Katolickim w Kępnie roczne walne zgromadzenie Rolnika Spółdzielczego. Obrady zagaił i przewodniczył prezes rady nadzorczej p. Ignacy Ciążyński. P. dyr. Pruski dał pogląd na bieg interesów Rolnika w okresie sprawozdawczym. Z wywodów referenta wynikało m. in., że obrót ogólny osięgnął sumę 16 441 381 zł, a bilans równoważy się kwotą 818 901 zł. Udziały Spółdzielni wynoszą 36 122 zł, fundusze 3 014 zł; członków na 30 czerwca rb. było 190. Zysk, który wynosił 14 388 zł, przekazany został na pokrycie strat, poniesionych w latach poprzednich. Liczbę członków rady nadzorczej zredukowano z 12 na 9 osób, a skład jej — po dokonaniu uzupełniających wyborów — jest następujący: Ignacy Ciążyński — Dobrydział, prezes; dyrektor Kauss — Laski, zastępca; Andrzej Olejnik — Krążkowy, sekretarz; Ignacy Stefaniak — Hanulin, Bolesław Zawadzki — Kępno, Seweryn Szulc — Droszki, Edmund Kizierowski — Kierzno, Tomisław Siciński — Wielki Buczek i Witold Daszkiewicz — Olszowa. (ck)

Z POMORZA

— * **Sępólno.** (Skradzione konie odnaleziono w Niemczech.) Koloniście Muellerowi w Włościborzu skradli złodzieje przed sześciu miesiącami parę koni. Obecnie konie te odnalezione zostały w Człuchowie w Niemczech. Dalsze dochodzenia niewątpliwie ujawnią złodziei, którzy konie przeprowadzili przez granicę. (x)

— * **Grudziądz.** (Osobiste.) Ks. prof. Marjan Pączek w Grudziądzu otrzymał nominację na probostwo N. Panny Marji w Toruniu. Ks P., który przez 10 lat zajmował stanowisko katechety przy gimnazjum matem. - przyrodniczem, cieszył się wśród społeczeństwa miejscowego uznaniem i poważaniem. (x)

— * **Świecie.** (Likwidacja szajki złodziejskiej.) W okolicach Michała, powiatu świeckiego, popełniano od dłuższego czasu kradzieże zboża, przyczem każdorazowo sprawcy uchodzili niewykryci — Przypadek zrządził, iż w środę wczesnym rankiem spotkała policja na moście przez Wisłę obładowaną furmankę. Okazało się, iż było na wozie 10 ctr żyta, pochodzącego z dokonanych tej nocy 2 kradzieży. Szajka złodziei składała się z ojca: Jana Łukowskiego, zamieszkałego w Hanowie pow. grudziądzki, synów: Władysława, również mieszkającego w Hanowie i Maksymiljana, zamieszkałego w Szynychu pow. chełmiński.

— (Ujęcie złodzieja kolejowego.) W pociągu zdążającym z Tczewa do Bydgoszczy w pobliżu stacji węzłowej Laskowice, skradziono w przedziale drugiej klasy cenne futro p. Zygmunta Sochaczewskiego, zamieszkałego w Poznaniu przy ul. Słowackiego. W Laskowicach zarządzono rewizję i ujęto złodzieja wraz z łupem. Futro oddano poszkodowanemu, zaś złodzieja aresztowano. Złodziejem okazał się niejaki Stanisław Stano, pochodzący z Kołomyji, a będący w posiadaniu biletu okresowego na przejazd drugą klasą pociągów pospiesznych w całej Polsce, wystawiony przez dyr. kol. w Radomiu. (tts)

Z ŚLĄSKA

— * **Katowice.** (Bibljoteka T. C. L.) Katowice mają dobrze zorganizowaną sieć bibljoteczną, co zawdzięczać należy wyłącznie Tow. Czytelni Ludowych. Na rozległym terenie Katowic istnieje obecnie dziesięć dobrze prosperujących bibljotek T. C. L. i pięć czytelń. Największą bibljoteką jest bibljoteka dla śródmieścia im. K. Miarki, mieszcząca się już w Domu Oświatowym T. C. L., której frekwencja wynosi średnio 150 czytelników dziennie, wypożyczających ponad 200 dzieł. Reszta bibljotek uczęszczana jest również dobrze. W miesiącu październiku otwarto dziesiątą bibljotekę w Brynowie, wyposażając ją w przeszło 600 wyborowych dzieł. Bibljoteka ta cieszy się wspaniałą frekwencją, albowiem w drugim miesiącu istnienia zdobyła już przeszło 200 czytelników.

Poznań w „Uśmiechu"

Oto hasło i tytuł tegorocznej nocy sylwestrowej, jaką dla naszego miasta przygotowuje świetny zespół operetkowy. Wspaniała wystawa projektu St. Jarockiego, wykwintne nowe kostjumy i świetna orkiestra jazzowa pod kierownictwem dyr. Wojciechowskiego — będą atrakcją rewjowo - baletowego widowiska, w którem biorą udział najmilsi ulubieńcy publiczności — przynosząc wszystkie najnowsze przeboje Paryża i Warszawy.

Bilety wcześniej można zamawiać w Kol. Lot. Państw. J. Langera (Hotel Monopol).

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. L. P., Sieraków.** Zaopatrzenie od Skarbu Państwa można pobierać tylko z jednego tytułu. Przy zbiegu dwóch tytułów służy prawo wyboru uprawnionemu, tj. emerytowi. (aK.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. W. z prośbą o odnalezienie syna 3 zł; — Czech z Pragi 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 649,40 zł.

Na Tow. „Caritas": N. N. dla biednych m. Poznania 5 zł; — Członkowie Klubu Kręglarzy „Jedność" zamiast wieńca dla śp. Wiktorji Jasiakowej złożyli na biednych m. Poznania 50 zł; — Zamiast wieńca na trumnę śp. Feliksa Mroczkiewicza na biednych p. Helena Kurzyńska 20 zł; Dr. Panieński 20 zł; — Maksymiljan Panieński 10 zł; — Zygmuntowie Biskupscy zamiast życzeń świątecznych 5 zł; — razem z poprzednio pokwitow 730 zł.

Na biednych parafji jeżyckiej: Zebrane przy kasie Teatru Polskiego 29,60 zł.

Na bezrobotnych O. W. P. na gwiazdkę: Róża 10 zł.

Na ochronkę Dz. Jezus na terenie P. W. K.: Dr. Bol. Piechowski 20 zł; — inż. St. Kujawa na gwiazdkę dla dzieci na „Smutnem" Miasteczku 20 zł; — J. W. przegrany zakład 1 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 224.50 zł.

Na biedne dzieci: N. N. na gwiazdkę 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 40 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Józefa Szymendera z d. Andrzejak, 23 l. Łucja Nabożna 7 dni. Stefanja Sroka z d. Ulicka, 22 l. Elsa Czekała z d. Winier, 45 l. Dagmar Schubert, nauczycielka, 41 l. Stanisława Janiszewska z d. Dziasek, 34 l. Wiktorja Jasiak z d. Antczak, 42 l. Władysław Nowak, naczelnik Urzędu Stanu Cywil., 61 l. Teodora Mielcarkowa z d. Jasiewicz, 30 l. Marja Schwanke z d. Mrugas, wdowa, 36 l. Lidja Rozwadowska 4 l. 11 m. Franciszka Groescher z d. Różańska, wdowa, 36 lat. Andrzej Safka, ułan, 20 l.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań-Fara.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 22 bm. o godzinie 19.30 na sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. Ze względu na ważne sprawy przybycie wszystkich konieczne.

— **Tow. Uczestn. Powstania Wlkp. z r. 1918-19 Poznań Wilda.** Zbiórka w niedzielę 27 bm o godz. 9 przy pl. Bernardyńskim celem wzięcia udziału w obchodzie 27 Grudnia.

— **4 Komp. Marynarzy Powstańców im. A. Bielaszyńskiego.** W niedzielę, dnia 27 bm rano o godz 9 w kościele farnym, odbędzie się msza św., odprawiona przez ks. prałata Prądzyńskiego, za dusze poległych i zmarłych członków 4 Komp. Marynarzy Powst z 1918 r. Po mszy św. nastąpi złożenie wieńca na grobie poległych bohaterów, spoczywających na cmentarzu garnizonowym.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich Jeżyce.** Zebranie odbędzie się w niedzielę 27 bm. o godz. 16,30 w salce parafjalnej. — Równocześnie wzywa się wszystkich do uregulowania składek, gdyż kto nie ureguluje składek, zostanie walnemu zebraniu przedstawiony do skreślenia i utraci wszelkie prawa do kasy pogrzebowej.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Dębiec.** Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę, 9 stycznia o godz. 19 w lokalu drh. Stan. Grzesiaka, ul. Wspólna 15. Wnioski należy zgłaszać piśmiennie do prezesa drh. Finza, ul. Bluszczowa 5 najpóźniej do 31 bm.

LEO FUKS w „SŁOŃCU"

LEO FUKS, znakomity komik-ekscentryk, jeden z najoryginalniejszych i najznakomitszych artystów polskiej rewji, którego krytyka uznała jednomyślnie za wprost rewelacyjny talent, który przed kilku tygodniami występował już w Poznaniu przez kilkanaście dni z niebywałem powodzeniem, przybywa do Poznania i wystąpi jedyny raz

w sobotę, 26 grudnia b. r., o godz. 11 wiecz. w teatrze „Słońce".

Po swoich niebywałych tryumfach w Poznaniu FUKS reklamy więcej nie potrzebuje! Zarówno publiczność, jak i prasa uznała go jednomyślnie za najoryginalniejszego artystę, jaki w ostatnich latach zabłysł na firmamencie polskiej sztuki teatralnej. Po występie Fuksa w Poznaniu pisał „Dziennik Poznański": **„Pierwsze miejsce należy się p. Leo Fuksowi, którego produkcje „Globrotter", „Gość weselny" i inne, stoją na tak wysokim szczeblu artystycznym, że mogłyby być ozdobą każdego programu każdej rewji europejskiej. P. Fuks daje między innemi parodję Charlie Chaplina i mamy przekonanie, że nie jest to wcale przypadkowe. Pomiędzy sztuką wielkiego komika filmowego a rodzajem talentu p. Fuksa istnieją bardzo głęboko sięgające pokrewieństwa!**

W sobotnim wieczorze (drugie święto Bożego Narodzenia) udział przyjmą ponadto inni znakomici artyści Rewji Warszawskiej, między innemi głośna polska pieśniarka charakterystyczna **NOWICKA z „Morskiego Oka"** i świetny komik **JERZY BORUŃSKI.** Bilety po cenach **najniższych od 1—4 zł** są do nabycia w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ulica Gwarna nr. 20. Tel. 56-38. zw 12 461

Teatr Polski

DZIŚ — „Ich synowa".
Środa, 23. 12. „Aurelciu, nie rób tego!"
Początek o godzinie 8 wieczorem
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Dziewczę z Chin"
Środa, 23. 12. „Awantura w raju" — Premjera.
Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr „Uśmiech"

DZIŚ — Teatr nieczynny.
Środa, 23. 12. — Teatr nieczynny.
Czwartek, 24. 12. — Teatr nieczynny.
Piątek, 25. 12. o godz. 3 po południu „Czar walca".
Piątek, 25. 12. o godz. 8 wiecz. „Cnotliwa Zuzanna".
Sobota, 26. 12. o godz. 3 po poł. „Kraina uśmiechu".
Sobota, 26. 12. o godz. 8 wiecz. „Cnotliwa Zuzanna".
Niedziela, 27. 12. o godz. 3 po południu „Czar walca".
Niedziela, 27. 12. o godz. 8 wiecz. „Cnotliwa Zuzanna".
Początek o godzinie 8 wieczorem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Wpływ języka polskiego na niemiecki. Z Gdyni piszą nam: Instytut Bałtycki zaprosił na odczyt w Szkole Morskiej, prof. uniw. poznańskiego, dr. Adama Kleczkowskiego. W odczycie pt. „Wpływ języka polskiego na djalekty prusko - niemieckie" wykazał prelegent jakie wpływy wywierał i wywiera język polski w dawnych Prusach Królewskich i Książęcych, w późniejszych Prusach Zachodnich i Wschodnich, na dziesiejszym Pomorzu polskiem i w Prusach niemieckich. Szczególnie ciekawe były przyczynki z badań djalektycznych, prowadzonych w terenie oraz oparte na zabytkach językowych, przechowanych w dokumentach. (np)

Z Tow. Fizycznego. Oddział krakowski odbył posiedzenie z referatem dr. T. Naydera pt. „O zasadzie nieoznaczoności w fizyce współczesnej".

Krakowskie Tow. Matematyczne odbyło posiedzenie z odczytem W. Urbańskiego pt. „O integralnym przebiegu całek równań różniczkowych".

Krakowskie Tow. Historyczne odbyło posiedzenie z referatem prof. W. Konopczyńskiego pt. „Uwagi o książce Marjana Seydy: Polska na przełomie dziejów".

MUZYKA

Z Filharmonji warszawskiej. Z Warszawy donoszą nam: P. Wacław Talich, który dyrygował koncertem symfonicznym, jest Czechem z pochodzenia, a pracuje obecnie w Sztokholmie. Kapelmistrz z niego wybitny, muzyk gruntowny i poważny. Dyrygował dwoma nokturnami Debussyego oraz symfonją d-moll Francka barwnie, z wielkiem poczuciem efektu ale i umiarkowania zarazem. Oklaskiwano go z zapałem. (tw)

TEATR

Narodni Divadlo oszczędza. Pisma czeskie donoszą, że rząd obciął subwencję dla Narodneho Divadla w Pradze do 3 miljonów koron czeskich rocznie (około 800 000 złotych). Równocześnie, aby podnieść dochody, zniesiono wolne wstępy dla różnych osób i instytucyj.

JESZCZE „ZASP"

Z Warszawy donoszą nam:

Młody dziennikarz-publicysta p. Stanisław Piasecki, który pierwszy w prasie warszawskiej, jako współpracownik „A B C", zajął się podczas „wojny teatralnej" gospodarką ZASP-u, poruszył ostatnio stosunki, panujące w tzw. Schronisku skolimowskiem, gdzie mają znajdować odpoczynek na starość niezdolni do pracy weterani sceny. Między innemi znajduje się tam ulubienica ongi publiczności polskiej, nieporównana w humorze i wdzięku Adolfina Zimajer, „Zimajerka", dzisiaj staruszka lat ośmdziesięciu pięciu.

P. Piasecki przytoczył fakty bardzo smutne. Pensjonarze są szykanowani przez gospodynię przytułku, która w razie skarg i zatargów grozi im... kijem. Gdy zjedzie „na inspekcję" dygnitarz ZASP-owy i uważa, że ma powód do niezadowolenia z pensjonarzy, podsuwa im pod nos pięść i apostrofuje słowami: „Milczeć, psia krew!" — Ja mówię, władza! Wyrzucę pia krew!" Stróż dostał polecenie, aby, ukryty w windzie do przewożenia potraw z kuchni, podsłuchiwał o czem mówi się przy stole. Ostatniemi czasy, podczas mrozów, palono w piecach raz na cztery dni i t. d.

Zarząd ZASP-u przysłał sprostowanie, nie prostujące realnie niczego. P. Piasecki zaznaczył w odpowiedzi, że jest gotów złożyć materja łdowodowy i przedstawić świadków na każde napisane przez siebie słowo. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wystawa medaljerstwa. Ze Lwowa piszą nam: Została tu otwarta wystawa współczesnego medaljerstwa słowiańskiego, obejmująca eksponaty: czeskosłowackie, jugosłowiańskie, polskie, rosyjskie i ukraińskie. Najlepiej reprezentowane jest medaljerstwo czeskie. Jest tu 48 dzieł Stanisława Suchardy, zmarłego w r. 1916, utalentowanego artysty; dalej dzieła Otokara Szpaniela, autora współczesnych monet czeskich, obok niego — zdolnego również artysty — Józefa Szejnosty, wreszcie B. Kafka, Paukerta, Czejki, Slama Szpanki i A. Hama. Wysoko stojące medaljerstwo jugosłowiańskie reprezentowane jest bardzo nielicznie, dziełami prof. Ivana Kardića i Antoniego Sewera. Kilkanaście prac artystów z końca XIX wieku — Iwanowa, Judina i Wächtera reprezentuje ten dział sztuki rosyjskiej. Z artystów ukraińskich wystawiają M. Hawryłko, A. Kowerko, A. Tereszczuk oraz polsko-ukraiński artysta Bylewski. Medaljerstwo polskie, obok czeskosłowackiego, prezentuje się najlepiej. Są tu eksponaty polskiej mennicy państwowej, projekty Aumillera, dzieła Bełtowskiego, Bielińskiego, Brayera, Dębickiego, Gruberskiego, Kunzego, Lewandowskiego, Lubelskiego, Raszki, Szymanowskiego, Wysockiego i wielu innych. Poza tem na ścianych rozwieszono okazy medaljonów polskich z XIX wieku. Wystawę uzupełnia zbiór książek, traktujących o polskiem i czeskiem medaljerstwie i numizmatyce. (ek)

SPOLONIZOWANI WŁOSI

(Ze świeżo odbytej wycieczki po Włoszech)

Północ i Południe — Nowa odmiana Włocha — Od rzezi Pragi po Cud Wisły — Śladem Mickiewicza — Trzecia grupa — Polskie nazwiska — Wpływ „Pewuki" — Dalsze ciągi.

Indywidualizm jest jednem z najistotniejszych znamion włoskiego społeczeństwa. Od skupionego Piemontczyka, pracowitego i systematycznego do „niebieskiego ptaka" z południa, co to ni sieje ni orze a zbiera i śpiewa — przestrzeń nieskończona, wypełniona odmian tysiącem. Możnaby się nad niemi rozwodzić szeroko i z różnego stanowiska je naświetl. rozszczepiając pod mikroskopem włoskie włosy ciemne i jasne, granatowo-czarne te znów całkiem po murzyńsku pokędzierzawione i wyprowadzać stąd niesłychane wnioski o międzyplanetarnej doniosłości. Ja się tu zajmę odmianą bardzo rzadką, dotąd w antropogeografji nieuwzględnioną, od uwłosienia i pigmentacji niezależną, na przekór geograficzno-socjologicznym dociekaniom rozsianą po całym apenińskim półwyspie w różnych grupach społecznych.

Jest to odmiana Włocha „spolonizowanego". Zajmuję się nią od paru lat, mierzę i ważę, obserwuję, eksperymentuję. Zwycz. metody antropometryczne a także inne, stosowane przez psychologję eksperymentalną jednostkową i zbiorową — zawodzą tu zupełnie. Kto wie, czy najodpowiedniejszą nie okaże się ostatecznie metoda „filosocjologiczna" prof. Paczoskiego? Zanim przemogę ostatecznie te hamletyczne wahania, stosuję swoiste sposoby oparte na obserwacji i intuicji, zmieniające się mocno zależnie od osobistości. Temi to przemyślnemi, krętemi a nieraz zdumiewająco prostemi ścieżynami udaje się dotrzeć do owej niesłychanie ciekawej odmiany „Włocha spolonizowanego".

Na każdej wyprawie do Włoch odkrywam z radością nowe tej „species" egzemplarze. Zebrawszy dotąd poczet ich wcale pokaźny mogę się pokusić już o pewne uogólnienia. Jako historyk z zawodu szukam chętnie w przeszłości potwierdzeń i odpowiedników stanu dzisiejszego. „Fitosocjologja stosowana" dowodzi, że na tem samem podglebiu, na którem krzewi się ta specyficzna odmiana, znajdziemy również analogiczną a wcale u nas częstą odmianę Polaka „zitaljanizowanego". Skład chemiczny tego podglebia wykazuje poważny odsetek wspólnych skłonności, psychicznych nastawień, podobną domieszkę indywidualizmu i anarchiczności, tradycjonalizmu i przywiązania do swojszczyzny. Naogół nietrudno stwierdzić szereg podobieństw w dziedzinie podświadomości. Gorzej z nami, skorobyśmy rozciągnęli porównanie na zakres życia intelektu i na procesy woli. Oczywiście, że przewaga kultury włoskiej, jej bogactwo, rozmaitość i wszechstronność ułatwia nam niesłychanie italjanizację a zarazem utrudnia i mocno ogranicza odwrotny proces polonizacji. To teżta ostatnia staje się wyraźną tylko przez dłuższy, bezpośredni kontakt z naszą kulturą, tradycją, ziemią — pozatem zaś w sporadycznych tylko wypadkach. Naogół trudno o przykłady przenikania pierwiastków polskich w duszę włoską. Ale są one niesłychanie pouczające. Oto np. zbyt mało u nas znany Giuseppe Fantuzzi, zaprzyjaźniwszy się w Wenecji z Ponińskim, wyprawia się do Polski, bierze udział czynny jako oficer w powstaniu Kościuszkowskiem, w oblężeniu Warszawy, jest świadkiem rzezi Pragi. Przejęty do głębi tem, co w Polsce przeżył, kilkakrotnie ranny i odznaczony — wraca do ojczyzny związany odtąd z nami na zawsze, walczy z Austrją i Rosją na własnej ziemi obok legjonistów Dąbrowskiego. Polskość swoją przypieczętował on krwią jak w r. 1863 Fr. Nullo, jak St. Bechi rozstrzelany przez Moskali, jak kilku Włochów-powstańców wygnanych na Sybir.

To jedna grupa „spolonizowanych Włochów". Do niej należą też ci wszyscy, co w r. 1920 zgłaszali się na ochotnika do polskiej armji. A było ich sporo i nie wolno o tem zapominać. — Niestety nasze ówczesne przedstawicielstwa w ośrodkach włoskich nie chciały czy też nie umiały poprzeć tego szlachetnego odruchu. Jeden z takich ochotników wymieniał mi pewnego urzędnika naszego poselstwa w Rzymie, który wprost brutalnie odepchnął jego oficjalne a pełne szczerego entuzjazmu dla Polski zgłoszenie.

W osobnej grupie umieściłbym tych Włochów, którzy z pojęciem Polski kojarzą głębokie wzruszenia i przeżycia ideowe, etyczno-religijne. W pierwszym rzędzie stoją tu włoscy wielbiciele Mickiewicza z doby Risorgimenta — Mazzini, Tommaseo, Santagata, a potem Towiańczycy z T. Canonico i A. Begeyem na czele.

Trzeci odłam, może najliczniejszy, polszczy się w większej lub mniejszej mierze najpierw przez studjum naszego języka i literatury, historji, przez podróże do Polski, przez staranne podtrzymywanie osobistych z nami stosunków. Z żyjących zaliczyłbym tu rodzinę pani Agosti z Turynu i jej siostrę, tu należy prof. Pavolini, Maver, Damiani, Clarotti, N. Nucci, Salvini, Alvigini, Foà, E. De Andreis, T. Pompei, De Petri. Z tego to grona wywodzą się cenni pracownicy naukowi, prelegenci, tłumacze, recenzenci, informatorzy.

Odrębne miejsce trzeba przyznać tym, w których żyłach płynie krew polska. Zazwyczaj przyznają się do tego z pewną dumą. Zrzadka spotykamy nawet czysto polskie nazwiska (Kulczycki, Jasiński), w ostatnich czasach głośnym był u nas Coselschi (Kozielski), poeta i polityk, osobisty Mussoliniego przyjaciel. Wyprawiwszy się do Polski na uroczystości ku czci Fr. Nullo odwiedził swoich dalekich krewniaków Kozielskich z drobnej szlachty gdzieś w Sandomierskiem. O swem pokrewieństwie polskiem wspomina też historyk kisorgimenta Menghini a już wprost religijny kult dla Polski, odziedziczony po czcigodnej matce-Polce, żywi oddany nam N. Maffezzoli z Medjolanu. W przytulnym jego domu roi się od polskich pamiątek, książek, albumów, okazów naszej sztuki zdobniczej, kilimów i ludowych tkanin. Po polsku nagwarzyć się tu możesz dowoli i musi ci przypaść do serca ten gospodarz serdeczny, we wszystkiem co nasze do zapamiętania rozkochany.

Niektórych Włochów zrobiła polonofilami P. W. K. a innych w polonofilstwie umocniła. Wspomnieć tu też muszę o znanym niejednemu u nas E. De Andreisie, którego oddawna przy każdej sposobności, publicznie i w cztery oczy utwierdzałem w przekonaniu, że koniecznie Polkę musi wziąć za żonę. Szukał długo tędy i owędy, aż w ostatnich tygodniach doszła mię wesoła nowina, że wreszcie ucieleśniła się ta jego polska tęsknota.

Ileżby można tu powiedzieć o gronie turyńskich polonofilów, a zwłaszcza w rodzinie Bersano i Agosti! Ograniczę się do paru szczegółów o starszej córce śp. A. Begeya, pani Marji Bersano. Wyjeżdżając w każdy dzień powszedni wczesnym rannym pociągiem z Turynu do Vercelli, gdzie uczy w średniej szkole, bierze zawsze ze sobą bą różne teksty polskie i wczytuje się w nie żarliwie w czasie podróży. Przy współpracy z córką przygotowała przekład kilkunastu najpiękniejszych naszych kolend. Ale nie tu jeszcze koniec tych ofiarnych trudów, tych godzin skupionego wnikania w samo serce ludowej, religijnej pieśni. Z równem wyczuciem głębokich drgnień polskiej duszy odtworzyła p. Bersano „Powieść o moskiewskiem męczeństwie" Iłłakowiczówny. Stąd już prosta droga wiodła do szeregu parafraz najpiękniejszych liryków polskich z ostatnich lat. Wszystkie te prace ukażą się w ciągu najbliższych miesięcy.

Jasny i piękny duch śp. Begeya żyje w turyńskiem gronie naszych przyjaciół i pomnaża rezultaty jego entuzjastycznego kultu dla Polski.

Mnoży się zwolna ale stale liczba „spolonizowanych" Włochów. Corocznie conajmniej dwóch stypendystów spędza kilka miesięcy na studjach w Polsce. Powiększa się liczba towarzystw przyjaciół Polski, odczytów i publikacyj poświęconych naszej kulturze. Zrobiono w tej dziedzinie sporo, zostało jeszcze do zrobienia o wiele więcej. Akcja ta jest wolną od wszelkich politycznych i partyjnych uprzedzeń, opiera się ona na wzajemnym szacunku wielkich i trwałych wartości w kulturze obu narodów. To zapewni tej pracy żywotność, ciągłość, to pozwala wiązać z nią piękne na przyszłość nadzieje.

Dr. Roman Pollak.

Poznań.

Z PRACOWNI I Z WYSTAW

DZIEŁA SZTUKI GRAFICZNEJ U PRZYJ. SZTUK PIĘKNYCH

Na wystawie bieżącej w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych znalazło się sporo okazów grafiki. Krakowski drzeworytnik Bielecki wystawia drzeworyty barwne. Jest on bodajże jedynym w Polsce, który uprawia tę piękną w efekcie, lecz bardzo żmudną technikę. Polega ona, jak wiadomo, na tem, że artysta musi wycinać dla każdego koloru osobną deszczułkę, które następnie, po kolei na prasie odbite, dają jako wynik końcowy planszę barwną. Bywają przeważnie drzeworyty dwu- lub trójbarwne, rzadziej używa się więcej kolorów. U Bieleckiego najmniejszą skalą są trzy kolory, często bardzo używa ich więcej, wycinając nawet 5—6 deszczułek. Rok temu widzieliśmy w Poznaniu cykl jego pejzaży architektonicznych (Kraków i Wenecja), obecnie przerzucił się do tematów leśnych i myśliwskich.

Technika ich wykonania jest tak teraz, jak i poprzednio na wysokim poziomie; cięcie dłutka jest staranne, w precyzyjności niezawodne. Pod względem walorów artystycznych należy z przyjemnością podkreślić duży krok naprzód od roku przeszłego. Bielecki wyzbył się w dużym stopniu nieuzasadnionej tendencji do rozdrabniania obrazu na niezliczone kolorowe strzępki, które stwarzały niepokój i osłabiały ogólny efekt. Obecnie stał się bardziej powściągliwy w chęci popisywania się sztuczkami technicznemi i bardziej oszczędny w szafowaniu kolorem. Słowem: stara się rysować i malować tyle, ile potrzeba. Dzięki temu osiąga więcej prostoty w ujęciu motywu i zdobywa się na bardziej szlachetne rozłożenie barw, jak to widać np. w planszy „Zamieć" z cyklu „Z puszczy białowieskiej". Udaje mu się również coraz to szczęśliwiej wyzbywać się nieco literackiego traktowania rysunku drzew, co zdradza pozostałości ze szkoły niemieckiej, z której wyszedł. Dość udatne efekty wibracji płaszczyzny barwnej osiąga czasem, wytłaczając nieco silniej na wilgotnym papierze rysunek jednej lub dwóch desek; powstają w ten sposób zagłębienia, powodujące drganie powierzchni niektórych fragmentów planszy.

Bartel wystawił kilka studjów aktu i krajobrazu, wykonanych w monotypji. Technika ta polega na tem, że artysta maluje na szkle farbą olejną, rozcieńczoną terpentyną i olejem, według rysunku umieszczonego pod spodem. Tak przygotowana „klisza" idzie pod prasę, skąd na papierze mniej lub więcej zwilżonymotrzymuje się kolorową odbitkę, atoli tylko jedną, stąd właśnie nazwa monotypji. Bunsch daje kilkanaście miłych, niewielkich rozmiarami, wielobarwnych drzeworytów; jako tematy obiera krajobraz i motywy zwierzęce w połączeniu z roślinnemi. Widać w nich dość wyraźną tendencję do płaskiego, ornamentalnego traktowania motywu a zarazem dążność do naśladowania znakomitych wzorów drzeworytników japońskich. Najwięcej zalet wykazuje „Sikorka", „Cerkiew", „Czeremcha". Mondral pośród tych grafików reprezentuje technikę miedziorytniczą. J. M.

Pisma nadesłane

„Ruch Literacki". Nr. 8. Treść: M. Piszczkowski: „Staropolska literatura moralna". — R. Pollak: „Tekst wiersza „Na sprowadzenie prochów Napoleona". — A. Szczerbowski: „Jana Kasprowicza „Pieśń o Waligórze". — A. Szczerbowski: „Zapomniany utwór Jana Kasprowicza". — A. Czartkowski: „Listy Zygmunta Miłkowskiego (T. T. Jeża) do Aleksandra i Leona Guttrych". — L. Kamykowski: „Juljan Ursyn Niemcewicz do Feliksa Oraczewskiego". — Recenzje. — Bibljografja. — Notatki. — Kronika. — Adr. Red. Warszawa, ul. Zgoda 12.

„Nowiny Społeczno-Lekarskie". Nr. 24. Treść: Z życia Zw. Lekarzy Państwa Polskiego. — Spółdzielczy Bank Lekarzy. — Dr. R. Kleber-Dakowska: „Okna na świat". — Z Izb Lekarskich. — Adres Redakcji: Warszawa, Chmielna 58, m. 1.

„Przyjaciel Szkoły". Nr. 20. Treść: Elga Kern: „Lęk i jego znaczenie dla kształtowania się osobowości". — B. R.: „Radjo — nauczycielem wymowy". — M. Mścisz: „Nizina wielkopolska". — St. Nowaczyk: „Tadeusz Kościuszko". — K.: „Organizacja oświaty wśród dorosłych". — Nowe książki. — Wycinki: Poczta i oświata. — Różne wiadomości. — Nowości wydawnicze. — Adres Redakcji: Poznań, Dominikańska 4.

Postępy medycyny w walce z chorobami

Znaczne nasilenie epidemji dyfterji, i to jej postaci t. zw. złośliwej spowodowało w Europie ponowne zorganizowanie w szerokich rozmiarach akcji szczepienia zapobiegawczego u dzieci. Jak wiadomo, leczy się błonicę (dyfterję) z świetnemi rezultatami przez zastrzyki domięśniowe specjalnej surowicy, nawet w bardzo ciężkich przypadkach. W roku 1930 zaobserwowano jednak liczne wypadki, w których choroba opierała się działaniu tego, jak się zdawało, niezawodnego środka. Zarazek błoniczy był do tego stopnia jadowity i żywotny, że nie ulegał wpływowi zastosowanego preparatu. Określono więc tę postać błonicy jako złośliwą i zastosowano przeciw niej szczepienie zapobiegawcze u dzieci zneutralizowanym. (nieszkodliwym już dla ustroju ludzkiego) jadem błonicznym, tak zwaną „anatoksyną", aby uodpornić młode organizmy.

Akcją tą międzynarodową kieruje sekcja higjeny przy Lidze Narodów. W roku 1930 przeprowadzono ją w całym szeregu państw. między innemi także i w Polsce, gdzie masowo szczepiono dziatwę szkolną. W rezultacie tego postępu medycyny w walce z chorobami, zagrażającemi ludzkości, epidemja przycichła i wygasła. W roku bieżącym jednak zanotowano ponownie jej nawrót, i to bardzo silny, wobec czego rozszerzono i zaostrzono walkę z nią za pomocą skutecznego środka zapobiegawczego.

W Wiedniu, lekarz tamtejszy Loewenstein zastosował nawet z powodzeniem u młodzieży szkolnej nowy sposób zwalczania błonicy złośliwej przez zwykłe wcieranie maści, zawierającej anatoksynę dyfteryczną.

Wiadomo, że przeciw gruźlicy, dziesiątkującej ludzkość, mamy także środek zapobiegawczy w szczepionkach francuskiego uczonego Calmette'a. Jest to znowu sposób lekarski uodpornienia młodego organizmu przeciw lasecznikowi gruźlicy. Stosowano go z bardzo dobremi wynikami, a nawet są pewne dążenia, aby szczepienie to na drodze ustawy zrobić przymusowem, jak przeciwospowe. Proces jednak w Lubece dowodzi, że należy zastosować jak najdalej idącą dokładność i ostrożność przy sporządzaniu, przechowywaniu i zastosowaniu tego wielce pożytecznego środka, aby nim nie zabijać ludzi, zamiast ich chronić. Ofiara około 70 niemowląt w Lubece jest straszną wskazówką, groźnem ostrzeżeniem i dobitnem podkreśleniem starej zasady lekarskiej: primum non nocere — przedewszystkiem nie szkodzić.

Dalszym, nowym środkiem uodparniającym jest surowica krwi uzdrowieńców po chorobie Heine Medina, stosowana w ostatnim roku i silnie propagowana przez uczonych amerykańskich przeciw temu strasznemu zachorzeniu. Choroba Heine Medina zamienia bowiem w ciągu doby zdrowe dziecko lat 1—5 w kalekę, wywołując trwałe porażenie kończyn, przedewszystkiem dolnych, a więc nóg. U dorosłych spotyka się tę postać choroby także, ale bardzo rzadko. Różne okoliczności, jak przebieg choroby i jej występowanie epidemiczne, a pozatem doświadczenia na małpach robione, dowodzą jej zaraźliwości. Jednorazowe przebycie chroni przed nawrotem. Ta okoliczność nastręczyła możliwość ochrony otoczenia chorego przed zakażeniem przez zastosowanie surowicy krwi uzdrowieńców, zawierającej już potrzebne antytoksyny (przeciwjady).

Ostre zarządzenia sanitarne i dokładną kontrolę zarządzono nad importem futer z Mandżurij. Rozchodzi się tutaj o zapobieżenie przewleczenia na tej niezwykłej drodze dżumy do krajów zachodnich, która w tym roku wzmogła się w Mandżurji. Panuje ona tam prawie nieprzerwanie pod postacią epizootji (zarazy wśród zwierząt), przenosząc się na ludzi i wybuchając raz po raz żywszym płomieniem, jako straszna epidemja (zaraza wśród ludzi). Przenoszą ją pasorzyty przedewszystkiem pchły, które zarażają mandżurskie świstaki syberyjskie cenione dla ich futer. Zwierzęta giną na dżumę, ale pchły przenoszą się z nich na inne, albo na ludzi, dokonując dalej swej roli roznosicieli zarazków. Łatwo więc z drogocennemi futrami importować także niebezpieczne pasorzyty. Dla tego poczyniono ostre zarządzenia ochronne przy ich imporcie, a zarazem wypowiedziano ostrą walkę epidemji tej w samej Mandżurji. Stosuje się mianowicie przeciw dżumie szczepionkę, wykrytą przez dr. Nicolle'a w instytucie Pasteura w Tunisie w r. 1930.

W tym samym roku polski uczony prof. dr. Weigl we Lwowie ukończył swoje dwudziestoletnie badania nad zarazkiem tyfusu plamistego i sporządził skuteczną szczepionkę przeciw tej strasznej chorobie. Prof. Weigl wykrył zarazek, hodował go na wszach, które, jak wiadomo, są rozsadnikami duru plamistego, później na specjalnej pożywce. Nie potrzeba dodawać, że rezultat długoletniej, żmudnej i wielce niebezpiecznej pracy jest wielkim sukcesem na polu walki z chorobami.

W zakresie zwalczania raka, który, tocząc niemiłosiernie ludzkość, zajmuje umysły uczonych badaczy, już w roku 1930 prof. Hirszfeld, kierownik Państwowego Zakładu Higjeny w Warszawie, ogłosił bardzo czułą metodę serologiczną (surowiczą), która, według jego doświadczeń, ma posłużyć do wykrycia raka w ustroju ludzkim. W razie potwierdzenia i stosowania tej metody ułatwiłaby ona bardzo wczesne wykrywanie choroby i umożliwiłaby przeciwdziałanie rakowi już w zarodku.

Dalszym krokiem na tem polu są ogłoszone w bieżącym roku wyniki doświadczeń, robionych na szczurach przez uczonych Putschar'a i Holtz'a. Naświetlali oni przez 36 tygodni z rzędu bez przerwy zwierzęta te lampą kwarcową, wywołując u wszystkich typowego raka skóry. Wiadomo, że w świetle lampy kwarcowej zawarte są promienie t. zw. ultrafiolkowe, które zawiera także światło słoneczne a które działają leczniczo. Poświadczenia jednak powyższe wykazały, że stosowanie ich, zbyt intensywnie czy to we formie światła sztucznego, czy też naturalnego słonecznego, działa szkodliwie, że należy się więc chronić przed „prześwietleniem". Poza tem wytłomaczoną została ta okoliczność, że rakowi skóry łatwiej ulegają ludzie o białej i jasnej cerze, aniżeli murzyni i bruneci, chronieni przez barwik przed nadmiarem promieni.

W Niemczech zaczęto leczyć gruźlicę skóry i kości za pomocą stosowania pożywienia „bezsolnego". Wyłącza się więc z pokarmów chlorek sodu, używany jako sól kuchenną. W zamian za to podaje się chorym tak zwaną pełnowartościową sól kuchenną, która zawiera wszystkie sole mineralne potrzebne naszemu organizmowi do życia, a która jest wyrabiana przez zakłady chemiczne. Sól sztuczna jest właściwie wynalazkiem angielskim, o wiele zdrowszym od chlorku sodu, została jednak zastosowana obecnie na szeroką skalę w Niemczech, z powodu właśnie nowego sposobu leczenia gruźlicy skóry i kości.

Medyk.

Z oficjalnej wizyty abisyńskiego następcy tronu w Egipcie. — Przyjęcie gościa przez rząd egipski na dworcu kolejowym w Kairze

Śnieg i jego rola w przyrodzie

Gdy zimą gruba powłoka śniegu pokryje pola i łany, sprawia to radość gospodarzowi i ogrodnikowi, gdyż wiedzą oni, że mróz nie wyrządzi krzywdy roślinności. Śnieg bowiem prawie całkowicie udaremnia promieniowanie ciepła z ziemi i zachowuje je dla jego wegetacji. Najbardziej na północ położone okolice zawdzięczają śniegowi swą wegetację. W północnej Kanadzie gruba warstwa śniegu pokrywa ziemię przez sześć miesięcy, lecz jej to właśnie zawdzięcza się, że bogata roślinność tego kraju, jak zboże, rośliny oleiste, chmiel a nawet tytoń, rozwijają się o dojrzewają w trzech miesiącach.

Wiadomą jest rzeczą, że renifery w Laponji skąpe swe pożywienie zawdzięczają śniegowi. Podróżni arktyczni znaleźli jeszcze pod 78 stopniem szerokości północnej pod śniegiem nieprawdopodobnie bujną wegetację, jak rozmaryn, kwitnące gatunki mchu, nawet późniejsze rośliny letnie jak mak, szczaw itp. Wielką zaletą pokrywającego ziemię śniegu jest i ta, że nie dopuszcza on do zmarznięcia ziemi i umożliwia wczesniejsze jej obrobienie.

Śnieg atoli jeszcze bezpośrednio wpływa na rozwój roślinności gdyż zawiera on znacznie więcej amoniaku niż woda deszczowa. Jako materjał absorbujący wchłania on w siebie wszelkie nieczystości z powietrza i sprowadza je na ziemię. Tem się tłomaczy że powietrze zwłaszcza w okolicach przemysłowych nigdy nie jest czystsze niż po silnych opadach śnieżnych. Dochodzenia wykazały że np. w Londynie przypada 5 gr. spalonego i niespalonego węgla na 1 litr roztopionego śniegu. Śnieg dalej powstrzymuje parowanie gleby zatrzymując ważne dla wegetacji składniki w ziemi. Według dochodzeń porównawczych z opadów zimowych dostaje się do ziemi conajmnieq 75 procent gdy z opadów w innych porach roku ziemia absorbuje tylko 7—8 proc. Tem się tłómaczy, że ubogie w śnieg lata odznaczają się suszą, co przedewszystkiem w lecie daje się ujemnie odczuwać. W ten sposób więc śnieg odgrywa niezmiernie ważną rolę w przyrodzie, tak iż słuszność przyznać trzeba przysłowiu: „po śnieżnej zimie, urodzajne lato".

Dobroczynna cebula

O cebuli większość ludzi wie tyle, że jest rośliną kuchenną, że ma ostry smak i że nie bardzo należy do salonu.

Lecz dzieje cebuli splatają się tak ściśle z rozwojem ludzkości, że warta ona doprawdy tego, by jej się bliżej przyjrzeć. Dzisiaj cebula zdegradowana została do kuchni, lecz przed laty tysiącami tronowała ona na ołtarzach świątyń, doznawała czci boskiej i była przedmiotem badań lekarzy wschodu, znających doskonale jej działanie lecznicze i zapobiegawcze. Nie kto inny, jak sławny filozof grecki Pitagoras napisał obszerne dzieło o właściwościach leczniczych roślin cebulastych. Gatunek tych roślin obejmuje bowiem 250 odmian, które wszystkie rosną na południu i w krajach wschodnich, za wyjątkiem kilkunastu, które zaaklimatyzowały się w Europie.

Do nas przywędrowała cebula razem z inną włoszczyzną z Italji, jak to już zdradza jej nazwa, która brzmi w języku włoskim „cepola". Czosnek zaś przynieśli do środkowej Europy Żydzi, kiedy cesarz niemiecki Karol Wielki pierwszy ich tysiąc osiedlił w okolicy Renu.

Starożytny naród szlachetnych Greków był to naród zjadaczy cebuli i czosnku. Jeszcze dzisiaj kraje bałkańskie są największemi konsumentami cebuli. Dla Egipcjan cebula była świętością i codziennym smakołykiem. Jeżeli czytamy w Epopei Homera, że chytry Odyseusz potrafił się oprzeć zwodniczym namowom pięknej Kirki, jedząc masami owoce rośliny moly, to utrzymują nowsi badacze, że nie było to co innego jak cebula, którą bohater homerowski zjadał na śniadanie. Cebula otoczona była przez długie wieki tajemniczym nimbem jeszcze dzisiaj w niektórych okolicach południa służy ona do wróżenia pogody i urodzaju.

Główną zaletą cebuli jest jej właściwość przyspieszania trawienia, co szczególnie posiada znaczenie na wschodzie. Znane jest jej działanie także jako środka dezynfekcyjnego przy zapaleniach błon gardłowych przy niedomaganiach żołądka i kiszek, a co zatem idzie, pobudza przemianę materji, wpływa dodatnio na obieg krwi, obniża jej ciśnienie i z dodatnim skutkiem używana bywa, także na stany artretyczne.

Wip.

Czy wiecie że:

— W Czechosłowacji przypada na każdych 1000 mieszkańców 5 i pół procesów cywilnych rocznie, co się wyraża ogólną sumą 823.497 procesów.

— We Francji pracuje 1.893 019 robotników cudzoziemców, wśród których znajduje się 500.000 Włochów, 400 000 Polaków, 250 000 Hiszpanów, 70 000 Rosjan

— Nowy stadjon sportowy w Atenach posiada bieżnię 200 metrów długości i mieści 25 000 widzów.

— Pensje inżynierów w marynarce angielskiej zostały obniżone, poczynając od 1 stycznia r. p. o 10 proc.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Środa, dnia 23 grudnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz **11.40** przegląd prasy krajowej; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy; godz. **14.15** komunikaty; godz **14.30** kwadrans Tow. Ziemianek Wielkopolskich; godz. **16.45** przegląd prasy polskiej; godz. **17.00** świąteczna audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia"; godz. **17.35** koncert popołudniowy (tr. z Warszawy); godz. **18.50** świąteczna radjogawęda żołnierska — org. przez D. O K.; godz. **19.45** wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godz. **20.00** świat książek (wygł. Jan Emil Skiwski); godz. **20.15** „O współczesnej muzyce" (wygł. p. Helena Kowalewska, prof. K. M.); godz. **20.30** koncert muzyki lekkiej. Wykonawcy: Orkiestra Radja Poznańskiego, Stanisława Ziemniewiczówna, sopran, Jadwiga Komorowska, akompanjament; godz. **21.45** pieśni polskie w wyk. męskiego kwartetu wokalnego pp Klichowski (I. t.), Zachorowski (II tenor), Fruziński (baryton), Krzysztof (bas); godz. **22.15** wiadomości prasowe (tr. z Warszawy); godz. **22.20** sygnał czasu, komunikaty sport i policyjne; godz. **22.35** „Z nad krawędzi" (76 pogadanka Brata Cezarego); godz. **22.50** muzyka taneczna z kabaretu „Apollo".

Warszawa (1412 m) godz. **11.45** przegląd prasy krajowej (PAT); godz. **12.10** płyty gramofonowe; godz. **14.45** płyty gramofonowe; godz. **15.25** „Wydawnictwa gwiazdkowe" — prof. H. Mościcki; godz. **15.50** płyty gramofonowe; godz. **16.20** odczyt; godzina **16.40** płyty gramofonowe; godz. **16.55** lekcja języka angielskiego; godz. **17.10** „Tajemniczość i czarodziejskość nocy wigilijnej" — dr. K Zawistowicz; godz. **17.35** koncert popołudniowy. Wyk. Ork. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego; godz **19.15** komunikat rolniczy; godz. **19.30** płyty gramofonowe; godzina **19.45** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.00** feljeton muzyczny; godz. **20.15** muzyka lekka w wyk. zespołu rest. „Pod bukietem" pod kier. St. Rachonia z udziałem Br. Nietykszy (śpiew); godz. **21.00** kwadrans literacki — Nowela wigilijna. — p. Tadeusz Nittmana; godz. **21.15** recital skrzypcowy Romana Totenberga. Akomp. L. Urstein; godz. **22.00** pieśni i arje włoskie w wyk. Umberto Macneza; godz **22.30** muzyka z płyt gramofonowych; godz. **22.45** „Sowremiennaja polskaja litieratura" — S. Kułakowskij, lektor Warsz. Uniw.; godz. **23.00** muzyka lekka i taneczna.

Sukces śpiewaczki

Wanda Krzyżanowska, utalentowana śpiewaczka, znana z audycji przed mikrofonem radjostacji poznańskiej, śpiewała z dużym sukcesem w radjostacji katowickiej na zaproszenie Dyrekcji Polskiego Radja (oddział w Katowicach). Przy współudziale p. Kiczman wykonała artystka szereg aryj operetkowych i piosenek.

Entuzjastyczne pożegnanie na dworcu kolejowym w Tokio wojska japońskiego, które udaje się na front bojowy do Mandżurii.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O podatku przemysłowym

Przemówienie prezesa Głąbińskiego w plenum Senatu

Sprawa podatku przemysłowego w tej postaci, w jakiej ją rząd i komisja skarbowo - budżetowa projektuje, ma dla skarbowości naszej i przyszłej jej reformy znaczenie zasadnicze, albowiem projektowane zmiany ustawy sięgają aż do roku 1937/8, a tem samem uzasadniają przypuszczenie, że rząd albo nie myśli wcale o wprowadzeniu reformy podatkowej aż do owego czasu, albo liczy się zgóry z potrzebą zachowania podatku od obrotu w naszym systemie podatkowym. Ani z jedną, ani z drugą ewentualnością pogodzić się nie można.

Podatek od obrotu ,jak powszechnie uznano, jest nieracjonalnym podatkiem powojennym, z którego wszystkie te państwa, które go w nagłej potrzebie u siebie wprowadziły, co najrychlej starają się uwolnić. W Polsce podatek ten został wprowadzony częściowo, pod wpływem sfer gospodarczych, którym się wydawało, że obrót będzie dla nich dogodniejszą podstawą opodatkowania, aniżeli zysk czysty z przedsiębiorstwa, przyjęty za podstawę podatku przemysłowego w ustawie z roku 1922.

Sfery gospodarcze srodze zawiodły się w swoich nadziejach, a podatek od obrotu stał się z jednej strony źródłem wielkiej nierówności w obciążeniu warstwy kupieckiej i przemysłowej oraz demoralizacji tej warstwy, z drugiej strony zaś stworzył dla organów skarbowych niebezpieczną pokusę samowolnego powiększania dochodów skarbowych przez ustalanie i powiększanie wysokości obrotów handlowych i przemysłowych.

Nierówność podstaw dla podatników pochodzi stąd, że ludzie, którzy nie mają skrupułów sumienia w stosunku do skarbu, mają możność uchylenia się od podatku przez zatajenie swoich obrotów, a tem samem nietylko zwalniają się od ciężaru podatkowego, ale nadto zdobywają lepsze warunki konkurencyjne w stosunku do uczciwych obywateli, którzy główny ciężar podatku biorą na swoje barki. W ten sposób wytwarzają się w naszym kraju anormalne warunki konkurencyjne, a zarazem szerzy się demoralizacja w świecie kupieckim i przemysłowym albowiem zbyt silną jest pokusa dla ludzi uczciwych do naśladowania ludzi nieuczciwych, aby się utrzymać w trudnych warunkach konkurencyjnych.

Z natury swej podatek od obrotu nadaje się do przerzucenia na nabywców, podobnie jak podatki konsumcyjne. Ale przerzucenie to jest zależne od konjunktury rynkowej i nie zawsze okazuje się możliwem. Mimo to podatek od obrotu stwarza szereg ogniw obciążających obrót i rynek, które u nas dotkliwie odbijają się w niezmienionej różnicy cen, między ceną produktów u producenta, a ceną tych samych produktów w naturze, lub nieco przerobionych, płaconą przez konkurenta. Ilekroć zapytujemy, dlaczego istnieje tak rażąca różnica ceny, otrzymujemy odpowiedź, jakoby jej przyczyną był podatek od obrotu.

Podatek obrotowy stwarza też pewne uprzywilejowania dla towarów, pochodzących z zagranicy i z Gdańska, któremu projekt ustawy stara się zapobiec w formie podatku wyrównawczego, dopiero jednak praktyka okaże, czy ta forma będzie skuteczną.

Podatek obrotowy wraz z podatkiem przemysłowym, zakorzeni się tem głębiej w naszej skarbowości, że stał się w formie dodatków samorządowych główną podstawą dla finansów miejskich, przysparzając im przeciętnie około 30 proc. wszystkich dochodów z danin publicznych.

Otóż projektowana ustawa, wprowadzając pewne ulgi, ze stanowiska skarbowego, jak wykażę, przeważnie pozorne, dąży równocześnie do zakonserwowania tego nieracjonalnego systemu.

Twierdzę tak z dwóch powodów. Najpierw dotychczasowe doświadczenie poucza, że uchwalane ulgi nie odbijały się na efekcie finansowym tego podatku, albowiem równocześnie cyfra obrotów, ustalana przez władze skarbowe, zwiększała się. W r. 1927 podskoczyła ta cyfra z 12 miljardów na 25 miljardów. Na tym poziomie utrzymała się w 1928, a także niemal w całości w r. 1929, pomimo zniżki cen. Z roku 1930 nie mamy jeszcze dat cyfrowych o obrotach, ale osiągnięty dochód z tego podatku przemawia za tem, że pomimo dalszej zniżki cen towarów, cyfra obrotów nieznacznie tylko spadła. Drugim powodem, dlaczego tak utrzymuję, jest warunek, od którego ustawa czyni zawisłemi projektowane ulgi, a to warunek wykazania się przedsiębiorstwa prowadzeniem prawidłowych ksiąg handlowych.

Zasadniczo warunek taki wydaje się być słusznym, ale poza nim kryje się jasna tendencja znacznego podwyższenia obrotów u tych płatników, którzy obrotów tych rzetelnie nie ujawniali, a zatem u większości płatników. Gdyby w tej drodze administracja skarbowa położyła kres systematycznej niemoralności podatkowej i nierówności podatku, wynikłaby stąd niewątpliwa korzyść w anormalnych stosunkach etycznych i konkurencyjnych. Ale bardzo wątpliwe czy ten cel będzie osiągnięty w większych rozmiarach. To tylko pewna, że cel skarbowy będzie osiągnięty o tyle że niejeden płatnik zdecyduje się na prowadzenie ksiąg i ujawnienie obrotów, z korzyścią dla skarbu, jeżeli różnica pomiędzy ilością obrotu rzeczywistą a deklarowaną, nie przewyższy 100 proc. Pozatem bardzo wielu, z rozmaitych przyczyn, nietylko podatkowych, zrezygnuje z prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych i nie będzie korzystać wcale z projektowanych ulg podatkowych. Przypuszczenie więc rządu, że owe projektowane ulgi w roku 1932/3 dosięgną kwoty 45 miljonów zł, jest bardzo, bardzo przesadzone.

Dalszą, zasadniczą wadą projektowanej ustawy jest to, że nie liczy się zupełnie z tym faktem, że podatek przemysłowy jest najważniejszem źródłem finansów samorządowych miejskich. Jeśliby rząd istotnie przypuszczał, że na skutek tej reformy w ciągu lat kilku dochody skarbu spadną o 155 miljonów złotych, to w takim razie dochody samorządu, głównie miast, spadłyby o sumę około 40 miljonów złotych, którą musiałby skarb państwa w formie zasiłków lub nowych podatków wynagrodzić samorządowi. O tem nie ma wzmianki w motywach rządowych, muszę więc przyjąć, że chyba sam rząd nie przypuszcza, aby naprawdę owe ulgi tak wielki wyłom w dochodach skarbu mogły wyrządzić.

Nadto wykazuje projektowana ustawa pod niektóremi względami pogorszenie w porównaniu z ustawą obowiązującą. Eksport wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów był dotychczas wolnym, obecnie będzie zależny nietylko od udowodnienia obrotów księgami handlowemi, ale w wątpliwych wypadkach od dalszych badań. Postanowienie art. 3, że wykonywanie robót jest wolne od podatku przemysłowego, jeżeli ogólny obrót roczny nie przekracza kwoty 2.000 zł, odpadło.

Rzemiosło, prowadzone z jednym tylko pomocnikiem, utraciło wolność dotychczasową od podatku. Szczególnie zaś uderzającem jest postanowienie art. 26, że nietylko wiele spółdzielni, prowadzących handel towarowy lub przedsiębiorstwo przemysłowe utracą dotychczasowy przywilej, na mocy którego tylko jedna czwarta część obrotu była podstawą opodatkowania, ale oprócz tego wszystkie kółka rolnicze zostały wyeliminowane z art. 95 ustawy przemysłowej i będą w całej pełni opodatkowane, chociaż dotychczas były najwyżej uprzywilejowane, to znaczy opłacały podatek tylko jedną czwartą obrotu, o ile należały do związków rewizyjnych.

Kółka rolnicze na wsi mają doniosłe znaczenie wychowawcze, nietylko gospodarcze, ale i kulturalne. W uznaniu tego ich znaczenia, już za czasów zaborczych reprezentacja polska wyjednała dla nich znaczne ulgi podatkowe, a także ustawa z r. 1923 nie odmówiła im stanowiska uprzywilejowanego. Dlaczego właśnie teraz usunięto kółka rolnicze zupełnie z ustawy, na to nie otrzymaliśmy dotychczas wyjaśnienia ani od rządu, ani od p. referenta. Może wyjaśnienie takie daliby nam ci, którzy już pod zaborem austrjackim usilne czynili zabiegi przeciw wszelkim ulgom dla kółek rolniczych, lubo zabiegi te były daremne, ale tych w Wysokim Senacie nie widzimy.

Wysoki Senacie! Wiele jest powodów, dla których nie możemy wyrażać entuzjazmu, ani zadowolenia z tej ustawy. Nie chcemy jednak zagradzać drogi dla realizacji ulg projektowanych, dlatego przeciw ustawie głosować nie będziemy.

(Brawa na ławach Klubu Nar.)

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	14. 12.	15. 12.	16. 12.	17. 12.	18. 12.	19. 12.
Pszenica						
Warszawa	28.50	—	—	28.50	28.50	—
Poznań	24.75	24.75	24.75	24.75	24.75	24.75
Lwów	26.75	26.75	—	26.75	—	—
Lublin	25.00	—	25.00	25.50	25 75	—
Żyto						
Warszawa	27.50	—	—	27.50	27.50	—
Poznań	27.25	27.25	27.25	27.25	27.25	27.25
Lwów	27.00	26.25	—	26.25	—	—
Lublin	27.25	—	26.25	26 50	26.75	—
Jęczmień						
Warszawa	23.00	—	—	23.00	23.00	—
Poznań	23.25	23.25	23.25	23.25	23.25	23.25
Lwów	19.75	—	—	—	—	—
Lublin	19.50	—	19.50	19.50	19.50	—
Owies						
Warszawa	25.50	—	—	25.50	25.50	—
Poznań	24.75	24.50	24.50	24.00	24.00	24.00
Lwów	21.50	21.50	—	21.50	—	—
Lublin	25.00	—	25.00	25.00	25.25	—

Ruch cen na giełdach zbożowych w kraju wykazuje drobne tylko zmiany. Jedynie w owsie zaznaczył się pewien spadek (na giełdzie poznańskiej). Należy stwierdzić, iż ceny obecne są niewątpliwie lepsze, niż rok temu Dotyczy to zwłaszcza żyta, które osiąga niemal o 50 proc. wyższe ceny niż przed rokiem. Również jęczmień i owies mogą wykazać się kilkunasto, a nawet kilkudziesięcioprocentową zwyżką, podczas gdy cena pszenicy niewiele odbiega in plus od zeszłorocznej z grudnia. Możnaby zaryzykować twierdzenie, że rolnictwo nie prowadzi już deficytowej gospodarki w zakresie zbóż. Z drugiej strony nie można jednak ograniczać sobie pola widzenia i zamykać oczu na inne, ciemniejsze punkty w życiu rolnictwa. Są niemi z jednej strony gospodarstwo hodowlane, z drugiej zaś zobowiązania finansowe rolnictwa.

Ubiegły tydzień przyniósł na międzynarodowych rynkach zbożowych pewne odprężenie, a nawet wzmocnienie tendencji po poprzedniej gwałtownej zniżce. Rosja i państwa naddunajskie ograniczyły znacznie swe wysyłki, stan zasiewów pszenicy ozimej w Stanach Zjednoczonych przedstawia się niepomyślnie, co wpłynęło w pewnej mierze na optymistyczne nastroje na giełdach. Jakkolwiek w szeregu państw wprowadzono przymusowe stosowanie mąki krajowego pochodzenia przy wypieku chleba, przewiduje się, iż zapasy krajowe wyczerpią się wczesną wiosną, co wywoła znaczne ożywienie w międzynarodowym handlu zbożowym

Bydło i mięso

Na krajowych targach żywca jest widoczne pewne ożywienie, jednak tendencja rynkowa kształtuje się nadal nieregularnie bez widocznej poprawy cen. Również w najbliższym okresie międzyświątecznym nie można się spodziewać wzrostu cen, które znajdują się na katastrofalnie niskim poziomie. Na targowicy poznańskiej ceny bydła rogatego i trzody chlewnej pozostały w tygodniu sprawozdawczym bez zmian.

Utrudnienia, na jakie natrafia nasz eksport zwierząt rzeźnych piętrzą się nadal. Spodziewana zwyżka cen na londyńskim rynku bekonów nietylko nie nastąpiła, lecz przeciwnie, daje się zauważyć ich spadek, wskutek czego nasz eksport ponosi podwójne straty: raz wskutek spadku kursu funta szterl., po drugie wskutek zniżki cen.

Jaja

Spodziewane ożywienie w handlu jajczarskim przed świętami zawiodło. Warunki atmosferyczne i znośna pogoda umożliwiają utrzymanie podaży na poziomie, odpowiadającym obecnemu zapotrzebowaniu towaru świeżego. Zwiększone zużycie jaj na wypiek zostało pokryte towarem wapnowanym. Na rynek krajowy oddziaływa wybitna tendencja zniżkowa, panująca na rynku niemieckim i angielskim, wskutek czego eksport się skurczył i ceny się obniżyły. Koła handlowe obecnie nie biorą w rachubę ewentl. zwyżki cen, uważają natomiast że dzięki niskim cenom zbyt się rozszerzy i ceny się ustabilizują na dłuższy okres czasu.

Masło

Pewien wzrost zapotrzebowania w tygodniu sprawozdawczym ożywił ruch w handlu, jednak notowania naogół nie odbiegły od zeszłotygodniowych. Nieznaczne odchylenia w kierunku zwyżkowym czy zniżkowym miały znaczenie lokalne i nie wpłynęły na ogólną tendencję rynkową, która jest nadal nieprzejrzysta. Oceniając sytuację ostrożnie, należy się liczyć raczej ze spadkiem cen, o ile warunki atmosferyczne się nie zmienią.

Notowanie berlińskie utrzymało się na dotychczasowym poziomie, tj. 107, 100 i 90 RM. za 50 kg. I, II i III gat. Na rynku krajowym tendencja nie uległa zmianie mimo zwiększonego zapotrzebowania.

Pieniądz i papiery wartościowe

Światowe giełdy papierów wartościowych wykazywały w tygodniu ubiegłym tendencję niejednolitą przy dużych wahaniach kursowych Z jednej strony oddziaływały na usposobienie rynków czynniki depresyjne, a więc: niekorzystny układ stosunków finansowych oraz gospodarczych na rynkach międzynarodowych i duży wzrost bezrobocia, odejście Japonji od parytetu złota i poważny spadek jena, pogłoski o zamierzonem porzuceniu parytetu złota przez Holandję (które jednakże okazały się nieprawdziwe), bankructwo Federal National Bank w Bostonie i szeregu innych banków amerykańskich, wreszcie zawieszenie wypłat przez kilka banków niemieckich i francuskich. Do czynników pomyślnych zaliczyć można wzmocnienie się tendencji na rynkach metali, wzrost zatrudnienia w przemyśle stalowym Stanów Ziednoczonych oraz uchwałę konferencji bawełnianej w Jackson w sprawie wprowadzenia ustawy o przymusowem zmniejszeniu obszarów uprawnych bawełny w Stanach Ziednoczonych, która to decyzja doprowadzić może, zdaniem fachowców, do zmniejszenia zbiorów amerykańskich w przyszłym roku o 50 proc Na czoło jednak czynników, oddziaływujacych na rynek akcyj dodatnio, wysunęła się zwyżka kursu funta, trwająca nieprzerwanie do 18 bm Doniero 18 nastąpił ponowny spadek Londynu. Według opinji Wallstreet w chwili obecnej toczy się ostra walka pomiędzy Bankiem Angielskim a Bankiem Francuskim. Walka ta polega na tem, że Bank of England sprzedaje systematycznie funty ażeby z jednej strony mieć dostateczną ilość dewiz amerykańskich na zwrot płatnej w dniu 31 stycznia 1932 r pożyczki w kwocie 35 milj dol a z drugiej strony przez utrzymywanie niskiego kursu waluty oddziaływać na rozwój eksportu brytyjskiego. Natomiast Bank Francuski stara się przez zakupy interwencyjne podnieść kurs funta i zmniejszyć w ten sposób straty poniesione wskutek depreciacji waluty angielskiej na kredytach francuskich, zamrożonych w Londynie.

Giełda nowojorska miała początkowo usposobienie słabe, jednak później pod wpływem wiadomości o zwyżce cen metali i bawełny oraz o zwiększeniu się przewozów kolejowych i wzroście zatrudnienia w przemyśle stalowym — kursy akcyj osiągnęły zwyżkę o 2 do 3 dolary Papiery polskie uległy dużej zniżce W dniu 16 b. m. notowano (w nawiasie kursy z 11 bm.): 7 proc Poż. Stab 43.00 (48.25), 8 proc. Dillona 43.75 (49.25), 6 proci Poż Dolarowa 45 00 (51 00), 7 proc. Poż m Warszawy 31 75 (37.00). Obroty na giełdzie londyńskiej były małe, wobec wyczekującego stanowiska publiczności i spekulantów Niepomyślną sytuację finansową równoważyła zwyżka funta, tak, że naogół akcje i papiery państwowe miały tendencję utrzymaną Na giełdzie paryskiej dała się zauważyć dość duża zwyżka kursów, spowodowana głównie podniesieniem się notowań funta oraz zwyżką cen metali Szczególnie mocno kształtowały się kursy akcyj bankowych, a w szczególności Banku Francuskiego, który zyskał w ciągu tygodnia przeszło 300 franków. Giełda amsterdamska była początkowo słaba, wykazała jednak potem lekkie wzmocnienie. Na giełdzie wiedeńskiej nastąpiła dalsza zniżka kursów, głównie wskutek dużej realizacji na rachunek banków czeskosłowackich.

Tendencja na warszawskiej giełdzie akcyj zasadniczej zmianie nie uległa. Kursy utrzymały się naogół na poziomie z tygodnia poprzedniego, z wyjątkiem Lilpopa, który uległ dużej zniżce Na rynku papierów procentowych po kilkudniowej baissie nastąpiło większe ożywienie zwłaszcza w grupie pożyczek państwowych i listów zastawnych Obroty na giełdzie dewiz były umiarkowane Całe zapotrzebowanie pokrywał prawie wyłącznie Bank Polski. Banknoty dolarowe, które w tygodniu poprzednim wykazały zwyżkę, nieco się osłabiły (co tłumaczy się w pierwszym rzędzie spadkiem kursu dewizy New Jork na rynkach światowych), natomiast zwiększyło się przejściowo zainteresowanie dla złota.

Z KRAJU

(k) **Nowy członek zarządu Banku Związku Spółek Zarobkowych.** Na wakujące stanowisko trzeciego członka zarządu Banku Związku Spółek Zarobkowych powoła rada nadzorcza p. Witolda Broniewskiego, byłego długoletniego naczelnika wydziału bankowego i kierownika departamentu obrotu pieniężnego ministerstwa skarbu.

(k) **Zwalczanie bezrobocia.** Przemysł cukrowniczy Polski zachodniej solidaryzując się z akcją Naczelnego Komitetu dla spraw bezrobocia zatrudnił w tegorocznej kampanji około 5.000 robotników więcej n.ż w kampanji zeszłorocznej.

Pod znakiem „Gwiazdki"

U Młodych Przemysłowców

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu, pełne zasług społecznych w czasie swego 57-letniego istnienia, kroczy mimo ubiegających lat i zmian różnych naokół siebie, staremi, tradycją utartemi drogami.

Do takich należy coroczne (od r. 1887) obdarzanie gwiazdką dzieci, sierot po zmarłych swych członkach. Zasoby na pokrycie tej imprezy czerpie Tow. z własnych, kasowych funduszów, z wyjątkiem datków ofiarnych poszczególnych jednostek, jak np. w tym roku złożył na ten cel znowu 20 zł członek p. Maksymiljan Zabłocki. Według budżetu, uchwala Tow. na „gwiazdkę" sumę 1.600 zł..

W niedzielę zapełniła się więc sala posiedzeń Tow. w Domu Rzemieślniczym już przed godz. 7 po same brzegi.

Z balkonu sali zabrzmiały dźwięki orkiestry złożonej z młodzieży parafji farnej, poczem prezes Tow. p. Jan Zabłocki zainicjował gwiazdkową uroczystość, wspominając tradycyjny cel Tow., witając przy tem zebranych i liczne dzieci.

Korzystając z okazji gwiazdkowego zebrania, wiceprezes Tow. p. A. Piotrowski przemówił w serdecznych słowach do obecnego na uroczystości ks. prałata Prądzyńskiego, składając mu z okazji jego 30-lecia kapłaństwa życzenia im. Zarząd i 1500 członków Tow. Solenizantowi wykrzyknięto trzykrotne, gromkie: Niech żyje!

Po tych życzeniach, przystąpiono do toku dalszej uroczystości gwiazdkowej. Odśpiewano chórem z orkiestrą: „Anioł pasterzom mówił", poczem zabrał głos czcigodny ks. prałat Prądzyński, który w półgodzinnem, pięknem przemówieniu, przedstawił zebranym znaczenie uroczystości Bożego Narodzenia, osobno poświęcając część swego przemówienia zebranej dziatwie.

Po wspólnem łamaniu się opłatkiem, nastąpiło obdarzenie 41 dzieci ubrankami, obuwiem, bielizną, pończoszkami — no i dodatkami do tego w postaci strucla, jabłek, orzechów, pierników, zeszytów, notesików i t. d. Trzeba było widzieć rozradowane twarze obdarzonych, aby zrozumieć znaczenie wczorajszego wieczoru.

Odśpiewaniem kolend i powtórnem przemówieniem prezesa, zakończono uroczystość. Osobno należy podkreślić, że komisja gwiazdkowa przy Tow. wywiązała się jak najlepiej. Mimo bowiem dużej pracy, załatwiono się z wydaniem gwiazdki w jednej godzinie. Oczywiście, że nie brakło — pięknie żarzącego się, olbrzymiego drzewka gwiazdkowego, do którego najwięcej zwracały się uśmiechnięte oczęta dzieci. (Cr.)

U kolejarzy

Rozpoczął się okres obchodów gwiazdkowych, urządzanych przez różne stowarzyszenia, oraz instytucje filantropijne

Taka uroczystość odbyła się w gmachu dyrekcji kolei państwowych staraniem specjalnego komitetu humanitarnego. Wspomniany komitet, który co roku zajmuje się obdarowaniem wdów i sierot po pracownikach kolejowych, miał tym razem do zaopatrzenia 368 dzieci, które otrzymały artykuły żywnościowe, odzież, bieliznę, łakocie itd.

Cały obszerny przedsionek pięknie przybrany w zieleń zajęły wdowy, dzieci oraz ich rodziny. Na pierwszem piętrze zgromadzili się zaproszeni goście, urzędnicy dyrekcji z prezesem inż. Rucińskim na czele. Orkiestra Tow. Muzycznego Kolejarzy przy głównych warsztatach I kl. odegrała „Wśród nocnej ciszy", poczem do dzieci przemówił w serdecznych słowach ks. prałat Taczak. Zkolei chór urzędników „Hasło", wykonał szereg pięknych kolend. Na specjalnie zaimprowizowanej w przedsionku scenie, odegrały dzieci pracowników kolejowych jasełkę, poczem orkiestra odegrała „W żłobie leży". Na zakończenie obdarowano dzieci.

W Związku Hallerczyków

Placówka Poznań urządziła tę uroczystość w sali p. Jarockiej, wypełnionej po brzegi „błękitnemi żołnierzami", ich rodzinami i zaproszonemi gośćmi. Przybyłego na uroczystość gen. J. Hallera powitano b. serdecznie. Goście zasiedli przy stole na tle jarzących się na dwóch choinkach światełek. Po odśpiewaniu przez jeżycki chór parafjalny kolend pod dyr. p. Olszewskiego, uroczystość otworzył prezes placówki p. mjr. Rost, poczem zabrał głos im. proboszcza św. Wojciecha ks. radcy Putza, ks. Krzymiński, który w pięknych słowach mówił o odrodzeniu się miłości Boga i bliźniego. W końcu wygłosił krótkie żołnierskie przemówienie gen. J. Haller, który wspomniał o przeżytych chwilach na obczyźnie i walkach o Polskę niepodległą.

Następnie dzielono się opłatkiem przyczem gen. Haller bezpośrednio stykał się z obecnymi. Z kolei drużyniak Szelerski wygłosił wiersz, poczem kolejno pięknie recytowali mali Jurek Zieliński Urszula Stawna, Jerzy Szykowski i Regina Szczepańska. Niemałe wrażenie na dzieciach zrobił piękny żywy obraz „W stajence betlejemskiej", oświetlony ogniem bengalskim Uroczystość urozmaicał śpiew chóru jeżyckiego oraz koncert orkiestry gazowni miejskiej. W końcu przystąpiono do rozdania upominków, obdarowując 250 dzieci i 40 rodzin. (z)

U biednych dzieci na Sołaczu.

Staraniem Tow. Dobroczynnych Pań Sołackich pod nazwą „Placówka Pracy", urządzono w niedzielę gwiazdkę dla biednych dzieci rodzin, mieszkających w pobliskiem Urbanowie. Obdarzonych zostało 175 dzieci różnemi łakociami i zabawkami, a część z nich zwłaszcza w wieku szkolnym, dostała ciepłą odzież i obuwie. Nastrój był nader miły. Patrząc na te uszczęśliwione twarzyczki, które spoglądały na pięknie przystrojoną i oświetloną choinkę, odczuwało się pełne zadowolenie z spełnionego dobrego uczynku dla naszych najbiedniejszych. Odśpiewaniem kolend i przemówieniem księdza proboszcza zakończono tę piękną uroczystość.

Drogocenna pajęczyna

Istnieje pewien gatunek pająków, które przędzą niesłychanie cienką i równą pajęczynę, przytem trwałą i mocną. Pajęczyna ta jest bardzo poszukiwana przez obserwatorja astronomiczne, które zużytkowują niesłychanie cienkie nici tej przędzy dla wielkich teleskopów, jako podziałkę linjową. Hodowla tych pająków jest bardzo intratnem zajęciem, gdyż przędza pajęcza jest bardzo wysoko ceniona.

Lista wygranych loterji

na budowę kościoła w Dąbrówce Kościelnej

według ciągnienia w dniu 15 grudnia 1931 r. na sali p. Jarockiej w Poznaniu ul. Masztalarska 8. w obecności dwóch pp. urzędników skarbowych, członków Komitetu Odbudowy Kościoła i publiczności.

Wygrane przedmioty odebrać można począwszy od środy dnia 23 grudnia 1931 r. w czasie od godz. 12 do 15 w południe w lokalu Półwiejska 20, w Poznaniu. Fanty nie odebrane do dnia 16 stycznia 1932 r. przepadają na rzecz Komitetu.

6 17 20 35 59 71 84 133 149 151 179 188 192 217 252 300 308 333 352 359 406 451 468 505 525 527 535 540 546 557 559 561 566 575 585 607 612 619 654 657 750 756 760 776 814 860 864 869 873 922 940 952 955 979 985.

1031 051 083 124 133 141 156 161 163 178 198 237 242 245 249 254 257 289 296 301 307 311 350 364 377 401 426 456 469 485 541 553 556 667 721 736 753 755 762 784 831 853 892 912 918 945 952 965 969 983 990 992 996.

2021 028 165 176 186 193 222 225 244 247 272 282 283 302 318 333 337 389 417 468 495 501 505 549 582 593 594 602 606 612 686 691 699 710 712 719 745 765 771 825 852 877 899 907 928 945 957 981 995.

3038 040 048 054 100 107 109 121 150 159 175 200 206 213 227 269 316 346 376 386 449 468 521 578 586 604 619 622 645 661 667 673 684 749 750 753 768 794 807 814 820 827 847 857 871 875 919 920 923 930 949 976 979 996.

4063 096 098 102 151 152 164 167 175 188 218 227 270 274 304 325 327 355 367 375 378 381 404 433 464 484 540 548 562 572 584 624 638 644 647 660 675 677 689 719 742 751 778 786 813 847 848 894 906 915 923 928 930 936 940 952 980 993.

5003 20 79 188 199 234 258 269 273 299 362 371 375 376 564 604 615 617 636 649 660 667 706 708 731 747 748 749 773 775 821 838 851 854 861 907 929 953 954 955 989.

6060 099 106 124 131 182 208 219 246 264 277 303 359 378 397 402 403 418 429 445 447 470 472 478 484 528 581 587 611 641 644 652 655 694 716 730 734 741 760 792 844 851 869 889 903 904 928 941 947 955 956 972.

7056 061 071 100 128 163 239 242 248 249 284 302 325 371 375 379 380 397 415 436 463 488 518 535 537 547 559 636 639 653 683 700 720 722 725 728 772 787 794 801 803 835 837 855 860 865 877 891 908 941 962 973 974 992.

8003 4 10 17 28 45 70 100 104 107 115 126 140 184 212 220 226 231 238 261 276 279 294 297 360 401 404 456 466 488 537 542 710 753 775 780 803 827 859 871 878 883 910 946 978.

9003 5 10 14 20 22 28 38 43 68 81 85 112 114 124 130 141 145 154 168 185 206 219 225 229 236 239 247 289 294 301 304 305 323 338 368 429 455 475 478 508 518 549 557 563 583 595 609 628 695 734 735 760 781 783 814 826 835 860 877 896 924 949 951.

10001 65 79 109 119 126 238 282 288 311 325 339 354 362 375 389 411 412 420 424 435 452 471 478 483 488 494 498 512 556 566 639 648 661 683 691 702 706 719 750 759 786 829 836 841 854 864 992.

11008 11 28 40 52 63 102 122 130 158 161 184 192 217 224 226 230 242 280 295 325 330 343 349 406 410 441 472 526 532 541 619 635 657 706 786 869 871 914 924 397 962 987 996.

12025 36 48 50 87 94 117 123 140 207 223 227 229 230 237 259 288 302 305 364 365 391 406 463 481 483 492 526 536 537 556 560 626 627 634 636 647 660 674 685 698 747 782 784 893 796 838 868 880 904 925 943 967.

13018 33 52 123 145 177 266 269 345 347 418 424 444 462 497 525 530 583 598 607 608 626 646 656 666 685 709 734 740 748 754 779 792 795 800 807 808 882 911 955 969 980.

14000 45 78 94 165 186 187 201 205 227 239 243 273 306 307 314 384 396 397 416 468 491 503 513 565 587 597 633 651 671 703 706 707 733 756 759 772 783 849 874 885 897 898 910 920 926 955.

15008 13 19 69 70 82 94 102 110 156 160 185 200 244 252 276 291 296 310 328 348 396 399 436 437 452 573 612 613 616 635 639 659 665 692 696 724 749 785 817 827 829 832 838 864 858 860 974 886 888 892 899 907 909 949 951.

16037 40 48 84 111 117 139 151 153 191 219 221 231 245 246 322 360 402 410 412 415 427 435 445 485 516 537 543 559 568 579 604 625 628 650 682 688 696 733 745 756 769 770 772 778 784 800 809 843 868 886 895 896 919 927 943 968.

17028 40 58 72 73 88 96 192 206 210 211 214 217 224 225 226 252 268 287 308 314 388 390 449 462 510 567 577 620 636 655 669 675 699 751 807 821 895 920 944 953 966 967 973 979.

18034 49 61 147 163 170 173 182 235 311 326 340 378 381 416 431 444 535 546 551 564 565 576 596 664 768 777 803 807 853 883 891 916 942 955 958.

19003 27 35 84 106 132 192 210 241 252 261 337 345 359 365 389 392 398 440 460 482 505 508 520 528 547 578 581 606 635 737 762 765 785 818 827 833 842 882 885 900 904 925 932 965 984 993.

Z Tow. Przemysłowych

Z Towarzystwa „Stary Przemysł". W piątek 18 grudnia rb odbyło się miesięczne zebranie w salce Związku Tow. Kupieckich przy ul. Zwierzynieckiej 12, które zagaił prezes p. Gadebusch, przyczem wspomniał o zmarłych w ostatnim miesiącu członkach śp. Janie Szymkowiaku, Władysławie Hedingerze i Karolu Rzepeckim. Zebrani uczcili ich pamięć powstaniem z miejsc.

Następnie zabrał głos dyrektor Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Poznania p. dr. Piechocki. W zapowiedzianym referacie „Zasady organizacji przedsiębiorstwa", poruszył prelegent obecne bolączki gospodarcze rzemiosła i przemysłu, poczem przeszedł do właściwego tematu, t. j. racjonalnej gospodarki, która polega na trzech głównych czynnikach; taniości pracy, taniości surowca i taniości administracji. Taniość na całej linji jest dziś głównem przykazaniem, a kalkulować należy, nie opierając się na cenach rynkowych, przedwojennych ani zagranicznych, lecz rządzić się u siebie na własnem podwórku.

Aktualne, rzeczowe wywody prelegenta znalazły bardzo żywy oddźwięk wśród zebranych i wywołały szeroką dyskusję. Przemawiali kolejno pp. Berkan, Libera, Juszczak, dyr. Pawłowski, prezes Gadebusch i inni, a każdy dorzucił swe uwagi o biurokracji władz i urzędów, niezdrowej konkurencji itp., lecz przeważało zdanie, że powrotowi do normalnych stosunków gospodarczych stoją głównie na przeszkodzie ciężary podatkowe i socjalne, oraz całość ustaw socjalnych.

Po zamknięciu dyskusji odczytał sekretarz protokół z ostatniego posiedzenia, przyjęty bez zmian, poczem p. prezes, życząc obecnym wesołych świąt i „Dosiego Roku", zebranie solwował.

Z Tow. Przemysłowców w Obrzycku. Zebranie Tow. Przemysłowców w Obrzycku odbyło się w poniedziałek 14 bm. w lokalu zebrań p. Chmielewskiego. Zagaił obrady prezes p. Schwartz. Po odczytaniu przez sekretarza p. Szwackiego protokółu, wygłosił tenże obszerny i treściwy referat na temat: „Stanowisko organizacyj rzemieślniczych wobec obecnej sytuacji gospodarczej. Referatu, wykazującego szczegółowo ciężary socjalne, wysłuchali zebrani z wielkiem zainteresowaniem. Między innemi wskazał referent na kilka spraw aktualnych, a mianowicie, poruszył sprawę państwowego podatku przemysłowego od obrotu, sprawę nowego prawa przemysłowego, kształcenie terminatorów itd.

W związku z referatem wyłoniła się dyskusja, w której zabierali głos pp. Jan Wojtkowiak, Jan Szczęsny, Wł. Owczarzak, Teofil Sołtysiak i Stanisław Bruch. Prezes p. Brunon Schwartz udzielił wszystkim stosownych wyjaśnień.

W dalszym ciągu poruszono jeszcze sprawę Związkowego Funduszu Zapomogowego, poczem prezes p. Brunon Schwartz, solwował zebranie. (os)

„ŚWIAT" w r. 1932

pod naczelnem kierownictwem Stefana Krzywoszewskiego

Najpopularniejsza ilustracja Polska

Treść zawsze aktualna i doborowa. Ilustracje zawsze interesujące.

Stała współpraca najznakomitszych polskich pisarzy i artystów.

Staranny dział ekonomiczny

W każdym zeszycie pierwszorzędne feljetony i nowele.

Co miesiąc tom wysoce zajmującej powieści, przedstawiający księgarską wartość 6 do 8 zł

Prenumeratorzy w ten sposób otrzymują właściwie „Świat" za darmo!

CENA PRENUMERATY:

W Warszawie miesięcznie zł **6.—**, kwart. zł **18.—**, z odnoszeniem do domu miesięcznie zł **6.50** — kwartalnie **19.50**
Na prowincji miesięcznie zł **7.—**, kwartalnie zł **21.—**
Za granicą miesięcznie zł **9.—**, kwartalnie zł **27.—**

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Szpitalna 12

nw 7623

SPORT

Hokej

Berlin i Poznań. Pierwsze międzynarodowe spotkanie hokejowe w Poznaniu wzbudziło ogromne zainteresowanie. Berlin reprezentuje dzisiaj jeden z najsilniejszych hokejowych ośrodków Europy. Warszawa uległa pierwszemu zespołowi 2:1 i 4:0, wygrywając nieznacznie z drugim 1:0. Spotkanie odbędzie się w oba święta 26 i 27 bm. o godz. 11.30. Bilety nabywać można w przedsprzedaży w firmie „Camera" ul. Ratajczaka i przy kasie na ślizgawce „AZS" ul. Noskowskiego.

Szwecja i Ottawa 3:3. Mistrzowska drużyna Kanady pokonała w Szwecji najpierw Gothę 8:2, następnie jej rywala „A. I. K." 10:0; zespół Sztokholmu 11:0. Czwarte spotkanie z reprezentacją Szwecji przyniosło kanadyjczykom tylko nierozstrzygniętą 3:3, przyczem cudów dokozywał znakomity bramkarz gospodarzy. Pomimo tak pięknego sukcesu, drużyna Szwecji nie jedzie jednak na olimpjadę ze względu na ciężką sytuację finansową w kraju. Tego nie chce wziąć pod uwagę nasz UZHL, chociaż mamy wrażenie, że posiada znacznie mniej danych w chwili obecnej ze sportowego punktu widzenia na wyjazd niż reprezentacja Szwecji. Zresztą najlepiej przekonamy się o tem podczas świątecznych spotkań z Kanadą w Katowicach.

„Wiener E. V." bawił w Paryżu i po nierozstrzygniętej w pierwszym dniu 1:1, uległ w drugim najlepszej najlepszej drużynie Francji 1:2. Nadmienić należy, iż w tej drużynie grało pięciu Amerykanów, a jeden z nich Ramsay, znany nam z Krynicy, tak popisywał się swą brutalnością gry, że musiano go wykluczyć z boiska.

Pięściarstwo

Danja i Niemcy. Siódmy ten mecz międzypaństwowy odbędzie się w Dortmundzie 3 stycznia. Oba zespoły występują w poniższych składach (na pierwszem miejscu Duńczycy): Chr. Christensen i Puttkammer, Jens Nielsen i Ziglarski, A. Paulsen i Schleinkofer, H. Wechter i Schmedes, C. Jensen i Kartz, Ar. Christensen i Bernlöhr, H. Nielsen i Schiller, Michaelsen i Ramek. Należy zwrócić tu uwagę, że w spotkaniach z „Wartą" kombinowaną w Kopenhadze walczyło sześciu z wymienionych powyżej Duńczyków, a z nich dwóch (H. Nielsen i Michaelsen) o wagę niżej.

Piłka nożna

Finałowe spotkanie o puhar „ABC" pomiędzy „Wartą" i „Legją" odbędzie się w pierwsze święto Bożego Narodzenia dn. 25 bm. o godz. 13.30 na boisku „Warty".

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Franboli

POLECA W WIELKIM WYBORZE

PIERNIKI

MARCEPANY

CZEKOLADKI

POZNAŃ, ul. 27 GRUDNIA 10

np. 7667

Dnia 21 b m., o godz. 16.45, zasnął w Bogu, po krótkich lecz ciężkich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy i nigdy niezapomniany mąż, brat, zięć, szwagier i wuj, ś. p.

Zefiryn Śpikowski

sekretarz Urzędu Pod. w Wejherowie

przeżywszy lat 50. Nabożeństwo żałobne odprawi się w czwartek, 24 b m., o godz. 9-tej, w kaplicy Przem. Pańskiego, poczem pogrzeb i złożenie zwłok na cmentarzu świętomarcińskim przy ulicy Bukowskiej.

W nieutulonym smutku pogrążona
żona
i za rodzinę
dw 2216 **ks. prob. Onufry Śpikowski.**

Wejherowo, Poznań, Sobota, Bydgoszcz, Kierzkowo, Leszno.

Najst. Zakład Pogrzeb. P. Piasecki, Klasztorna 14, tel. 2769

Dnia 20 grudnia 1931 roku zasnął w Bogu na udar serca, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy, nigdy niezapomniany mąż, nasz troskliwy ojciec, szwagier i wuj, ś. p.

Antoni Gniatczyński

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 23 b. m., o godz. 3 po południu, z domu żałoby.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z synami i rodzina.

Poznań, ul. Pocztowa 23. zw 12 450

Dnia 20 grudnia rozstał się z tym światem ś. p.

Antoni Gniatczyński

W Zmarłym straciłem współpracownika o wysokich zaletach charakteru i szczerze oddanego firmie. Cześć Jego pamięci!

Pw 9730-51,22 **Hipolit Robiński.**

---

†

W niedzielę, 20. XII. 1931 roku, o godz. 13.10, zmarł długoletni członek nasz, ś. p.

Antoni Gniatczyński

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w środę, 23 b. m., o godz. 15-tej, z domu żałoby, ul. Pocztowa 23, na nowy cmentarz św. Wojciecha. Cześć Jego pamięci!

O liczny udział członków pod sztandar uprasza

Zarząd Towarzystwa Restauratorów na miasto Poznań i okolice.

zw 12 467

---

†

Dnia 20 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p. zw 12 458/9

Antoni Gniatczyński

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 23. XII. b. r., o godz. 3 po poł., z domu żałoby ul. Pocztowa 23 na cmentarz św. Wojciecha.

Tow. „Pielgrzym" pod wezw. Matki Bożej w Poznaniu.

Wypadek 193.

W drugą bolesną rocznicę śmierci najdroższego męża i ukochanego ojca, ś. p.

Sylwestra Czabajskiego

odbędzie się

nabożeństwo żałobne

wigilje i msza św. w czwartek, 24. XII., o godzinie 7.30 w kościele Farnym, na które wszystkich Krewnych i Znajomych zaprasza

zw 12 451 **żona z dziećmi.**

Poznań, ul. Szamarzewskiego nr. 21.

---

†

Dnia 21 grudnia 1931 r., o godz. 6.15 rano, zasnął w Panu, opatrzony Sakramentami św., po długich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, nasz ukochany ojciec, dziadek i pradziadek, ś. p.

Józef Raciborski

w 84 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, w wigilję Bożego Narodzenia, o godz. 2.30 po południu, z kostnicy cmentarza górczyńskiego.

W imieniu stroskanej rodziny
zw 12 456/7 **ksiądz Ignacy Walczewski.**

Czcigodnych Konfratrów proszę o modlitwę.

BRZYTWY
w najlep. gat.
Aparaty i ostrza do golenia
Scyzoryki
Nożyczki wszelk. rodzaju
Nożyce do drobiu
Noże i widelce
Noże kuchenne d 1288
Nożyki do owocu
Łyżki i łyżeczki
poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze
Ed. KARGE
Poznań, ul. Nowa 7/8.
Istnieje przeszło lat 50.

---

†

W niedzielę, o godz 12.45, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy brat, szwagier i wujek, ś. p.

Stanisław Lenartowicz

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w środę, o godz. 3-ciej, ze szpitala miejskiego na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej.

W nieutulonym żalu i smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, Berlin. zw 12 454

Wielebnemu Duchowieństwu, w szczególności Ks. Prof. Dr. Baranowskiemu, Krewnym Przyjaciołom i Znajomym za szczere dowody współczucia i udział w pogrzebie naszego drogiego ojca, ś. p.

Antoniego Małeckiego

składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 12 462/3 **Synowie.**

Zawsze

a specjalnie na Święta

polecamy wina i miód Makowskiego po cenach:

Gatunki	1/1 but.	1/2 but.
Nr. 1. „Złota Reneta", białe wytrawne	zł 2.25	1,25
Nr. 2. „Złota Reneta", białe półsłodkie	„ 2,50	1,35
Nr. 3. „Złota Reneta", białe słodkie	„ 2,75	1,45
Nr. 4. „Vermouth", lecznicze	„ 3,00	1,60
Nr. 5. „Czerwone wytrawne"	„ 2,50	1,35
Nr. 6. „Czerwone mocne"	„ 2,75	1,45
Nr. 7. „Portwejn krajowy"	„ 3.50	1,85
Nr. 8. „Tokay", deserowe	„ 2,50	
Nr. 9. „Miód Piast", trójniak	„ 4,00	2,50
Nr. 10. „Królowa Renet", łagodne 1 litr	„ 2,50	1,35
Nr. 11. „Malaga Krajowe", deserowe	„ 3,50	1,85
Nr 12. „Kruszwica", wino jabłeczne	„ 1,80	
Nr 13. „Madera Krajowa"	„ 3,00	1,60
Nr 14. „Reneta", sok jabłeczny	„ 1,50	—,85
Nr. 15. „Wino czerwone", półsłodkie	„ 1,80	

WYCIĄC ZACHOWAĆ ŻĄDAC

Pw 989-32,800

Dlaczego wahamy się tak długo przy wyborze prezentu gwiazdkowego?

Poprostu dlatego, że pragniemy ofiarować przedmiot efektowny, tani a wartościowy i nader praktyczny.

Ostateczną decyzję ułatwi nam

aparat fotograficzny

w cenie już **od zł 20,—**

z firmy:

Foto-Greger

(Kazimierz Greger)

Poznań 3, ulica 27 Grudnia nr. 20.

Największy w Polsce magazyn aparatów i przyborów fotograficznych. — Egzystuje w niezmienionych rękach od roku 1910.

Pw 9727-51.21

Tygodnik Powieści

Kamieńskiego i S-ki
dawniej w Poznaniu

roczniki 1881/1882
„ 1886/1887
„ 1888/1889
„ 1890/1891
„ 1892/1893
„ 1893/1894
i dalsze

kupię i proszę o adres i cenę pod **zw 12398/9** do Kurjera Poznańskiego.

Używane Pianina

poleca z gwarancją
B. SOMMERFELD
Bydgoszcz, Sniadeckich 2.
Skład fabryczny w Poznaniu,
ul. 27 Grudnia 15.

Dekorator

poszukuje posady na biały tydzień wzgl. stałej. Referencje firm pierwszorzędnych. Oferty do Kurjera Pozn. pod **nw 7722**

---

2 wagony chudych byków

od 7—9 ctr. **kupię.** Oferty z podaniem wagi i ceny pod **2302 do Biura Ogł. Kosmos, Zwierzyniecka 6**

pw 7658

Księgowy bilansista

w średnim wieku, długoletnia samodzielna praca bankowa, ojciec rodziny, **poszukuje** posady w instytucji spółdzielczej, względnie prywatnem przedsiębiorstwie. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod **zw 12 449**

Cukiernia „Polonia"

Erazm Kleszcz i S-ka

ulica Fredry nr. 13. Telefon nr. 23-36

poleca na nadchodzące święta w wielkim wyborze pierwszorzędne wyroby własne.

Ceny znacznie zniżone.

Pw 9711-51,8

Płacimy najwyższe ceny za:

jęczmień browarniany, biały owies, peluszkę, wykę, dobry groch, białą koniczynę, czerwoną koniczynę, tymotkę, groch polny i prosimy o oferty z dużemi próbkami. zw 13 841

Bauerngenossenschaft, Gdańsk, Hundegasse 109.

Polecamy

nasze najnowsze szlagiery

czekoladę „AyAyAy"

tabl. **100 gr.** cena **1,10**

czekoladę „Tylko ta"

tabl. **100 gr.** cena **0,85**

„GOPLANA"

Sp. Akc. w Poznaniu.

Pw 9729-51.20

Najprzedniejsze gatunki polskich cygar wyborowych, aromatycznych, o średniej mocy to:

Regalja . . . po zł **2,60** za sztukę
Delicias . . . po zł **2,30** gr. i
Coronas . . . po zł **1,80**

Pudełka po 10 sztuk na przyjęcia gości świątecznych.

Tych delicji palaczy nie może w domu zabraknąć!

CENY:

Kolekcje papierosowe w wytwornem opakowaniu po 200 sztuk zł 33,—
„ „ „ 100 sztuk zł 18,—

Egipskie specj. 20 sztuk **4,—** zł
Gabinetowe... „ „ **4,—** „
Damesy..... „ „ **2,20** „

nw 7552

WINA

PIĘKNE, GRONOWE

RIOJA hiszp. { a) Blanco Fino białe / b) Tinto czerwone } but. oryg. zł 4,50

na świąteczne dni polecają

NYKA & POSŁUSZNY

Przysięgli dostawcy Win Mszalnych w 9251-50,110

Poznań, ulica Wrocławska 33/34. Telefon 11-94

Fabryka guzików galalitowych

zatrudniająca przeszło 100 ludzi przyjmie natychmiast

werkmistrza

Zgłoszenia pisemne pod **„Werkmistrz"** do Biura ogłoszeń **Stattera, Kraków.**

nw 7706

Gwiazdor w firmie Leo

Jak się dowiadujemy z kół zupełnie wiarogodnych gwiazdor uczynił w tym roku większe niż kiedykolwiek zakupy w firmie **„Leo"**

Gwiazdor bowiem wie bardzo dobrze, że tegoroczna **gwiazdka będzie pod znakiem praktyczności.**

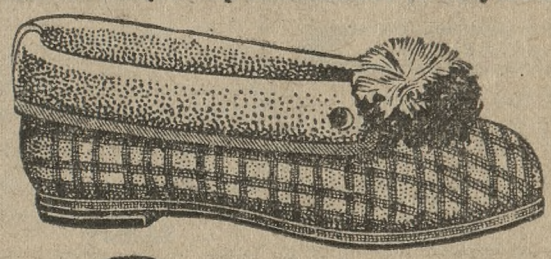

w 2714-50,19

Leo

Magazyn Obuwia
ul. 27 Grudnia 3
Poznań

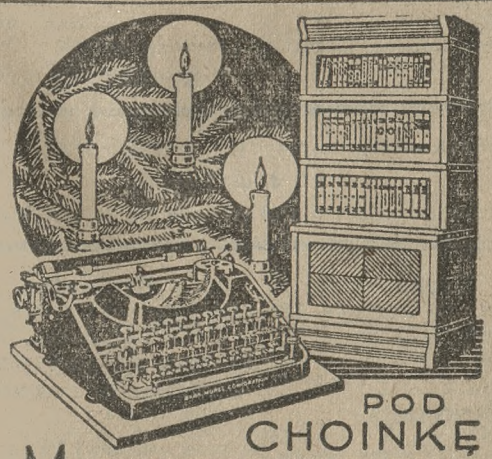

POD CHOINKĘ

MASZYNĘ PISZĄCĄ i BIBLJOTEKĘ SKŁADANĄ

SKÓRA i SKA POZNAŃ
ALEJE MARCINKOWSKIEGO 23

nw 7696

JA Gwiazdor

radzę kupować tylko **rzeczy praktyczne i codziennej potrzeby**

Na luksusy Was nie stać kupujcie więc **polskie obuwie**

nogi to grunt

męskie półb. pasowe od 21,75
damsk. pant. „ „ 14,75
chłop. sport. niezdarte „ 14,50

I. Wrocławska 15
II. Jeżyce, Kraszewskiego 11

WAZA

zw 12433

Na łyżwy udzielam 10% rabatu
Postumenty do choinek
Rodle i sanie
Narzędzia do wyrzynania
Podkowy i podkowce
Hacele i ocele
Piece żelazne
Rury i kolana
Łóżka żelazne

Noże i widelce
Łyżki i łyżeczki
Młynki do kawy
Maszynki do chleba
Żelazka do prasowania
Wanny do prania
Garnki aluminjowe
Wagi kuchenne
Karnisze do okien

poleca korzystnie

JAN DEIERLING

Poznań, Szkolna 3. Skład żelaza. Tel. 35-18 i 35-43.

Pw 9 728-51.19

Uwaga Panie Domu!

Podajemy niniejszem do łaskawej wiadomości, że w I. święto Bożego Narodzenia nasze wozy jeździć **nie będą,** w II. święto zaś jak w niedzielę.

Ponieważ mleko nasze jest pasteuryzowane i chłodzone, odbiór takowego może nastąpić już w wigilję Bożego Narodzenia. nw 7729

Zarazem życzymy Naszym Szanownym Odbiorcom

„Wesołych Świąt"

Mleczarnia Poznańska Sp. z o. o.

Poznań, ul. Ogrodowa 14, tel. 33-44.

Chorzy na płuca!

TYSIĄCE JUŻ WYLECZONYCH

Żądajcie natychmiast książki, omawiającej moją **NOWĄ SZTUKĘ ODŻYWIANIA,** która już wielu uratowała. Może być stosowaną przy zwykłym trybie życia i przyczynia się do szybkiego zwalczania choroby, nocne poty i kaszel znikają, waga ciała zwiększa się i stopniowy proces wapnienia ulecza chorobę

POWAGI

na polu wiedzy lekarskiej potwierdzają skuteczność mojej metody i chętnie ją stosują. Im wcześniej rozpoczyna się stosowanie mojego sposobu odżywiania, tem wynik są lepsze.

ZUPEŁNIE DARMO

otrzymacie moją książkę, w której zawarte są wiadomości naukowe. Ponieważ mój nakładca wysyła gratis tylko

10 000 EGZEMPLARZY

przeto napiszcie natychmiast, abyście się stali również szczęśliwymi odbiorcami.

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln

Ringbahnstrasse 24. Oddział 547. n 7696

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER" patent gdański Nr 1919 Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoje właściwości w rozpaczliwych wypadkach wszystkich liszaji, nawet liszaji ropnych, ranach u nóg, egzemie pryszczach wyrzutach wszelkiego rodzaju czerwoności twarzy i nosa, odmrożeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności. Świetne uznania Jeżeli bez skutku zwrot pieniędzy Cen: 8.60 zł. Wysyłka za zaliczką Przy wysyłce sumy zgóry, bez portorjum. nw 4 425

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN" Gdansk 2. Hundegasse 43.

---

npw 7582

Na Święta
Wina Węgierskie
Bardzo Tanio

Z powodu wyprzedaży zapasów
w firmie
Fr. Przybecki
3 Maja 3a — Hurtownia Win — telefon 4151.

Pw 9615-58.254

KTO PIJE KAWĘ ?
½ kg 6.00 zł
Świąteczną
ZASTRZ. w URZĘDZIE PATENT. № 18851.
z firmy
St. Milachowski
POZNAŃ
UL. FR. RATAJCZAKA 40.
TYLKO ZNAWCY
— BO JEST NIEDOŚCIGNIONA w SMAKU i AROMACIE !
Pw 7 586 49.129

Nowe siły dla mężczyzny
przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,— Przy zapłacie zgóry wysyłka franko. Pw 9715-48.40
Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 92.

Wyższa Szkoła Techniczna i Handlowa w Paryżu
(zatw. ust. 1875 r.)
STUDJA INŻYNIERSKIE
Również wydz. przygotow. stud. koresp. i egz. dypl. w jęz. franc. lub niemieck. Program szczeg. **11. Rue Perronet Paris 7 e.**
nw 7387

ŻYWE KARPIE
lustrzane ½ kg 1,70 zł
KONSUM POLSKI, Wroniecka 12
zw 12460 **Telefon 27-43.**

Z polecenia i na rachunek zainteresowanych sprzedamy
komplet urządzony skład branży żelaznej i artykułów budowlanych
położony przy rynku w mieście powiatowem Ostrzeszowie.
Bliższych informacyj udzieli **Bank Ludowy w Ostrzeszowie.** nw 7 732

Sprostowanie.
„Dobro Ludu"
miesięcznik powierzony sprawom dobra ludu i dobrobytu.
Centrala: Katowice, Plac Wolności 9
nie zajmuje się ubezpieczeniem zdrowotnem, nie ubezpiecza w prywatnej Kasie Chorych,
lecz
udziela swoim prenumeratorom ulgowych premji.
Bliższe informacje w oddziale **„DOBRO LUDU" w Poznaniu** przy ul. Marsz. Focha 74, tel. 63-06. Pw 9 703-71.38

1. K. 13/31. **PRZYMUSOWY PRZETARG. Nieruchomość położona w Dobieżynie Nowym pow. Grodzisk** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Dobieżyn tom I wyk. liczba 6 na imię rolnika Antoniego Gryski, zostanie dnia 19 lutego 1932 r. o godzinie 10 przed południem wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 20. Nieruchomość składa się z gospodarstwa obszaru 13,80,40 ha. Matrykuła nr. 6, czysty dochód gruntowy 52 tal. 71/100. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 1 grudnia 1931 Grodzisk, 1 grudnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 562

W tutejszym rejestrze spółdzielni Liczba 189 wpisano dnia 16 listopada 1931 r. przy spółdzielni: **Towarzystwo Kredytowe dla Reemigrantów, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością, Poznań,** że uchwałami walnego zgromadzenia członków z dnia 15 czerwca 1931 r. i 13 sierpnia 1931 r. postanowiono spółdzielnię rozwiązać. W miejsce ustępujących członków zarządu wybrano likwidatorami Andrzeja Przybyłę i Józefa Jakubowicza obaj z Poznania. Poznań, dnia 14 grudnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 560

W sprawie upadłościowej Ryszkiewicz, Ostrów, zawiadamiam, że nastąpi podział końcowy masy. Suma do podziału wynosi zł 5 384,02, wierzytelności zł 11 910.81.
dw 2 215 **ZARZĄDCA UPADŁOŚCI.**

3. N. 2/31. **UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej Heleny Littmann, właścicielki w Sulejewie.** Wobec wyczerpania masy konkursowej i dokonania jej rozdziału, znosi się postępowanie upadłościowe. Śmigiel, dnia 17 grudnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 561

W tutejszym rejestrze spółdzielni Liczba 75 wpisano dnia 17 listopada 1931 r. przy spółdzielni: **Bank Pożyczkowy Spółdzielczy z odpowiedzialnością nieograniczoną, Poznań,** że firma brzmi odtąd: Bank Pożyczkowy Spółdzielczy w Poznaniu z odpowiedzialnością nieograniczoną, Poznań Udział wynosi odtąd 2 000 złotych. Uchwałą walnego zgromadzenia z dnia 26 marca 1931 r. zmieniono statut w §§ 1 (firma), 11 (udział), 12 (wpisowe). Poznań, dnia 11 grudnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 559

1. K. 12/31. **PRZYMUSOWY PRZETARG. Nieruchomości położone w Granowie** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Granowo wykaz liczba 151, 153, 165, na firmę **„Młyn Parowy Granowo, Tadeusz Łęgowski Sp. z o. p. w Granowie",** zostaną dnia 26 lutego 1932 r., o godz. 10 przed południem, wystawione na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr 20 Nieruchomości składają się i to: Granowo 151 z roli i zabudowanego podwórza obszaru 0.36,35 ha. parceli 593/135, wartości użytkowej budynków 420 mk. Matrykuła art. 140, księga podatku budynkowego 86; Granowo 153 z parceli 592/135, zabudowanego podwórza przy dworcu, obszaru 0,16,80 ha. wartości użytkowej budynków 360 mk Matrykuła art 146, księga podatku budynkowego nr 88; Granowo wykaz 165 z parceli 623/131, obszaru 0.12.03 ha. młyn parowy, wartości użytkowej budynków 1050 mk. Nieruchomości Granowo wyk 151, 153 wystawione są na przymusowy przetarg na wniosek zawiadowcy masy upadłościowej firmy Młyn Parowy Granowo, Tadeusz Łęgowski Sp. z o. p. w Granowie. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 7 grudnia 1931 r. Grodzisk, dnia 10 grudnia 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 7 563

OGŁOSZENIE
Następną licytację
niewykupionych zastawów do **nr. 71 303**
i niewykupionych prolongat do **nr. 118 485**
rozpoczynamy w poniedziałek 11 stycznia 1932 r.
od godz 1[0]-tej do 2-giej (14-tej)
na sali p. **Jarockiej** przy ul. Masztalarskiej nr. 8.
Prolongaty przyjmować będziemy tylko do soboty, dnia 9 stycznia 1932 r.
nw 7730/1 **Lombard Miejski.**

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W środę, dnia 23 grudnia 1931 r., o godz. 11-tej, przy ul. Wolnica 2, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
3 koni. nw 7 728
Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
MAGISTRAT XIII/5.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Darmo Podarki przy zakupie 5 zł
rękawiczki skórkowe 3.50. nappa flaneli 4.90. na wełnie 6.25. paskiem 6.75. trykotowe 0.75. dobre 1.25. wełniane podwójne 1.75. czapki męskie 1.75 berety czeskie 1.35. koszule dzienne damskie 1.75. nocne 3.50. pantalony jedwabne 1.90. rypsowe 2.50. ciepłe 1.75. wełniane 5.50. Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej
zdw 95 984

Wiktor Czysz
Plac Wolności 5 – Szkolna 11. Parasole 3 90: torebki 1.25: teki 1.50: torby szkolne 2 90: portfele 1: podkówki 0 90: walizki 3 25 Własna pracownia przyjmuje reparacje parasoli i wyrobów skórzanych Pw 9341-49.55

„Occassion"
sprzedaje brylanty złoto, srebro. Aleje Marcinkowskiego 23.
zdw 93 289

Pianino
przy gotówce tanio. Marszałka Focha 53. III prawo front.
zdw 95 738

Kryształowy
komplet. składający się 7 tuzinów kielichów na sprzedaż. — Skarbowa 4 parter lewo.
zdw 95 689

Gramofon
szafkowy „Odeon" do prądu. 40 płyt na sprzedaż. Skarbowa 4, parter. lewo. zdw 95 688

Szczapy
I. klasy suche zdrowe. franco magazyn całe 14.90. rżnięte 16 50. rąbane 18.50 zł sprzedaje Nowacki Przemysłowa brama 2 telefon 71-95 dw 2001

Parcele 50 gr metr²
Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6 % pożyczkę na spłatę ziemi, budowę założenie gospodarstwa i warsztatu pracy Informacje — Aleje Marcinkowskiego 13 pokój 15. telefon 37-15. Pw 8 465-13.57

Pianino
sprzedam. Górna Wilda 29. m. 11. zdw 95 783

Proszę się przekonać!
Trykoty swetry. pulowery bieliznę pończochy rękawiczki. wełnę płótna firany kup: się najtaniej w firmie Rymarowicz. Półwiejska 5 zdw 95 398

Listwy
na ramy. tapet. wełne drzewną kupuje się najkorzystniej w składzie fabrycznym Stary Rynek 80/82 I zdw 95 482

Meble kuchenne
przedpokoik: damskie białe lakierowane bajecznie tanio sprzedaje Koniecki Piaskowa 3.
zdw 91 406

Skład
naczyń kuchennych 8 500. 2 pokoje kuchnia przy rynku. Znaczek na odpowiedź. Janicki. Dąbrowskiego 49. hurtownia tytoniowa. zdw 92 826

Meble-kuchnie
Schütta, najkorzystniej kupuje się w składzie fabrycznym. Stary Rynek 80/82 I. zdw 95 481

Pianina
Sommerfelda o pięknym tonie tanio Skład Fabryczny ul. 27 Grudnia 15 nw 7 247

Płaszcz
prawie nowy sprzedam. Wszystkich Świętych 8. II. zdw 95 817

Szafki
gramofonowe tanio na sprzedaż. Półwiejska 26. mieszkanie 31.
zdw 95 816

Pianino
krzyżowe zagraniczne firmy Fr. Schilling Stuttgart, sprzedam. Maciejewski. Dąbrowskiego 88. telefon 62-66. zdw 95 814

Na gwiazdkę
kup Centraliny Michałowskiego. nic nie stracisz. tylko się wzbogacisz: w aptekach, drogerjach, składach. zdw 95 811

Maszyna
do pisania „Ideal". Dąbrowskiego 24. Górczyn zdw 95 851

Najtańsza Sprzedaż Gwiazdkowa
Rękawiczki skórkowe 3.50. Nappa podszewkowane 4.90. trykotowe 0.65. Getry 1.50. Szale wełna jedwabiem 1.25 ciepłe 0.65. białe. eleganckie 1.25. Chustki. nowość 1.90 Pullowery męskie 2 50. suwaczem 5.50 wełniane 9.50. Koszula ciepła męska 2.50. dzienna 2.90 smokingowa 5.75. Skarpetki 0.30. niciankі 0.35. wełniane 1.50. najkorzystniej w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego. Wielkie Garbary 36. obok Wielkiej.
Pw 9724 58.298

Firany
tiulowe woalowe madrasowe kołdry na wacie i wełnie własnej fabrykacji już od 14.50 — Wełna chemicznie czyszczona na kołdry kg od 12 zł Wata od 2 zł kg W Groszkiewicz Poznań ul Wrocławska nr. 3. Hurtownie i detalicznie
Pw 9 331-48.118

Serwisy obiadowe
sprzedaje jeszcze taniej jak w hurtowni taniej jak fabryce już od 24 zł. przy gotówce 20 % upustu „Serwis" W. Ziętek. Poznań. 27 Grudnia 2. zdw 95 988

Pościel
sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 845

Na Gwiazdkę
poleca po znacznie zniżonych cenach biżuterję złotą i srebrną, zegarki męskie już od 6 zł. zegarki ręczne od zł 12.50. Obrączki ślubne w wielkim wyborze A. Prante. Stary Rynek 91. wejście z ul. Wronieckiej. zdw 94 588

Radjo
lampkowe sprzedam. Chwaliszewo 18. mieszkanie 10. godz. 5—9.
zdw 95 804

Klubowy
garnitur gobelin okazyjnie. Grobla 6. m. 1. rw 3895

Leżanki, klubowe garnitury
okazyjnie poleca Nowy Dom Komisowy. Woźna 16 rw 3894

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy — sprzedam 180 Grobla 4. m. 2.
zdw 95 963

Sprzedaż okazyjna
tylko jeszcze kilka dni Podarki gwiazdkowe szkło. porcelana fajans serwisy kawowe 7.50. serwisy obiadowe od 24 zł Bazar podarków. Poznań św. Marcin 26.
zdw 93 989

Radjo
siedmiolamp. Superhet anodówka Philipsa. prostownik. głośnik elektrodynam. Marconiego. antena ramowa. kompletne tanio sprzedam. Grunwaldzka 42. I. piętro. zdw 90 004

Piekarnię
z domem bez hipotek w pełnym biegu sprzedam zaraz za 15 tys. wpłaty 10 tys. zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 7721

Wyprzedaż futer damskich
czarne źrebce. bronz od 450 zł. sealowe 390. bibretowe 390. krety 390. piżmowce jasne. ciemne 650. blamy pod futra męskie. damskie 60 wydry bronz. czarne 200 lisy srebrne 390. inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań. Aleje Marcinkowskiego 15. Bracia Milscy. nw 7725

Tanio
skład kolonjalny 2 pokoje. kuchnię sprzedam Adres Kurjer Poznański zdw 95 847

Elektrolux
odkurzacz mało używany. Wojciechowski. Marsz. Focha 76.
zdw 95 843

Radjo
trzylampkowe bardzo tanio. Wydarkiewicz. Chwaliszewo 57 mieszkanie 15. zdw 95 867

Szyba
2×1.25 mtr. stół składowy 1.80 mtr. maszyna do pisania. powielacz. biurka. stojak-garderobę itd. tanio na sprzedaż. Tomasówka. Gwarna 18. zdw 95 946

Harmonijki
ustne dobre tanie wielki wybór poleca Skład fabryczny Lutnia Szmelter Gwarna 16
zdw 90 907/8

Pończochy
są mile widzianym podarkiem gwiazdkowym Jak kupić to tylko w specjalnym magazynie pończoch A Szymański Poznań św Marcin i przy placu św Krzyskim
Pw 9 073/74 46.61/62

Gramofony
okazyjnie sprzedaje się Wielkie Garbary 34. mieszkanie 12.
zdw 95 679/80

Gramofony ! ! !
Najkorzystniejsze źródło zakupu F. Baloń Woźna 12 Płyty gramofonowe wielkim wyborze
Pw 9611/12-50.31

Parcele
40 gr. m. kw począwszy dajemy kredyt budowlany 6 proc długoterminowy „Osadopol" Rzeczypospolitej 9 Pw 9492/93 49.63.64

Maszynę
damską. bas dęty i flet sprzedam. Zielona 5 mieszkanie 1.
zdw 95 8.1

Sypialnie
sprzedaje tanio stolarnia Rybaki 15. nw 7 029 30

Serce
ukochanej osoby raduje w gwiazdkę podarek: pierścionki od 4 zł do 40 Zegarek od 14 zł do 75. Ślubne obrączki para od 6 zł do 110 Lepszych rzeczy wielki wybór. Pokaz bez obowiązku kupna Chwiłkowski. św Marcin 40.
zdw 95 898

Radjo
na wyższe wymagania obejrzeć od godziny 18. Strusia 8. mieszkanie 11. zdw 95 889

Gramofon
elektryczny nowy korzystnie. Piekary 20/21. m. 4. zdw 95 894

Darmo dajemy podarki kupującym ponad 3 zł
Wielkie Garbary 10 z Wodnej na prawo K. Jamont. Ceny fabryczne, pończochy Bemberga 3 00 prima Bemberg 3.50; macco 0.60; berety czeskie 1.20; koszula smokingowa 4.90. torebki od 3.00 bielizna damska. trykoty pullowery swetry. zabawki za bezcen.
zdw 95 887

Maszyna
Singera wpuszczana jak nowa. Szyperska 3 m. 3 zdw 96 000

Samochód towarówka
„Peugeot" w dobrym stanie nowe opony 1 700 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 999

Bechsteina
fortepian sprzedam. Dąbrowskiego 33 III., lewo zdw 96 003

Na gwiazdkę
zegarki pierścienie. biżuterje budziki. zegary w wielkim wyborze po cenach niskich poleca Stefan Hubert. Poznań. św. Marcin 45. vis a vis Hotelu Continental.
nw 7 508

Gwiazdkowe
podarki wartościowe okolicznościowo. Biżuterja. srebra porcelana. kryształy. obrazy sztychy. meble. Ceny dostosowane do warunków Antykwarnia Antoniego Pióro. Marcinkowskiego 28.
Pp 9 453-48.107

Woźna 16
Nowy Dom Komisowy sprzedaje. kupuje meble używane garderobe różne inne przedmioty.
Pw 9 338 58.138

Dwie parcele
pod budowę przy szosie sprzedam. Przybyszewska. Suchy Las.
zdw 95 995/P

Kompletne
urządzenie do fabrykacji cukierków z powodu nieprzewidzianych okoliczności natychmiast w całości do sprzedania. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 95 960

Kartotekę
nowoczesną nową sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 95 728

Szafy
biblioteczne składane nowe Pl. Bernardyński 4. mieszkanie 15. 1—3. zdw 95 633

2 biurka
2 maszyny do pisania sprzeda drukarnia Al. Marcinkowskiego 18 dom podwórzowy. zdw 95 850

Okazyjnie
elegancki spód futrzany sprzeda Józef Bock Mielżyńskiego 5. Pw 9656-50.113

Wyprzedajemy
pozostałość płaszczy zimowych po każdej cenie Ceny obniżyliśmy o 50% P Szczawińska i Ska Poznań Wodna 1 Przyjmujemy asygnaty Kredytu Pw 9 077-39.69

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 8 telefon 24-42. Pw 8 472-1.65

„Centrala mebli"
Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich Wielki wybór Pw 8 477/8-30.32/5

Skórki
blamy ceny hurtowe. Hankiewicz Wielka 9 (wchód Szewska) rw 3 797

Skład
kolonjalny z mieszkaniem, towarem lub bez, zaraz sprzedam. — Adres Kurjer Pozn. zdw 95 829

Na Karnawał
Na Nowy Rok
Na Sylwester
i na Gwiazdkę
poleca — najlepszą porcelanę — szklanki szlifowane — kieliszki szlifowane — prima alpakę — najtaniej tylko Hurtownia Porcelany. Wroniecka 24. podwórze. zdw 95 827

Gramofon
szafkowy sprzedam ul. Jeżycka 13 stolarnia. zdw 95 932/3

Skład
cukierków śródmieście, dobre położenie, towarem bardzo tanio sprzedam. Piekary 22/23 zdw 95 907

Dywan
2×3. Adres Kurjer Poznański zdw 95 920

Futro
meskie eleganckie ubranie wizytowe okazyjnie sprzedam. Godz. 1—8 Topolowa 6, parter. Koniec Ratajczaka. zdw 95 926

Pianino
sprzedam św Józefa 2. Braun. zdw 96 002

Szafa
do rzeczy tanio. Szwajcarska 16. mieszkanie 17 zdw 95 997/8

Pianino
zagraniczne krzyżowe sprzedam za bezcen. Strzelecka 26. mieszkanie 6. zdw 95 917

Skład
galanteryjny dobrze prosperujący okazyjnie blisko Starego Rynku bez odstępnego oddam zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdpw 95 846

Szafy zegarowe
stosowne do każdego pokoju stołowego mechanizmy Bekera kompletne zegary stojące. wypróbowane. — bicie prima. złote srebrne podarki gwiazdkowe poleca 20 lat istniejąca firma Leszczyński. Poznań Wielkie Garbary 23. narożnik Dominikańskiej. zdw 95 938

Darmo dajemy
podarki kupującym ponad 5 złotych Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej. poleca towar pierwszorzędny. Szale: wełniany 0.65; wełna jedwabiem 1.35. biały elegancki 1.45; chustki nowość 1.90. pulowery męskie 3.50. suwaczem 4.90. wełniany 9.85. prima 11.85; damskie: kamizelka 2.90. żempr wełniany 8.50; elegancki prima 13.85. garsonka damska wełniana 16.50. zabawki. biżuterje. zdw 95 985

Lalkę
wołająca oraz szafkę Prusa 1. mieszkanie 12 zdw 95 965

Gospodarstwo
86 mórg buraczanej ziemi budynki masywne inwentarze kompletne sprzedam. Słoma Wyrzeka. pow. Kościan. zdw 96 008

Sprzedam
konika na biegunach. Singera maszyne. skrzypce wygrane. Poznańska 38 mieszkanie 7. zdw 95 891/2

Kanarki
dobre śpiewaki 15 złotych. Składowa 11. mieszkanie 9. zdw 95 890

Fortepian i harmonjum
sprzedam. Ogrodowa 13. — Dom ogrodowy, mieszkanie 23. zdw 96 001

Pokój
meski stylowy tanio. Stanisz. ul. Nowa 2 rw 3893

Pieska
białego rasowego szpica sprzedam Strumykowa 39. zdw 96 023

Futro
karakułowe długie tanio. Pracownia Futer. Stary Rynek 40. II. zdw 96 012

Zaprowadzone
udowodnione rentowne przedsiębiorstwo obuwnicze sprzedam z powodu wyjazdu. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 888

Darmo podarki kupującym
Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska. Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej poleca ogromnym wyborze pończochy 0.75; macco prima 1.45; wełniane 1.75; wełna jedwabiem 2.25; jedwabne 1.25; oryginalne Bemberga prima 2.95; najlepszy złoty Bemberg 5.25; dziecięce od 0.35, skarpety meskie 0.30; niciane mocne 0.35; jedwabne 0.85; eleganckie 1.35; prima 1.75. wełniane 1.60. zdw 95 983

Gospodarstwo
62 morgi ziemi buraczanej. budynki welbowane. bez inwentarza. 22 000 wpłaty 6 000 reszta hipoteka długoterminowa Poznań. Gniezno. Ratajczak Poznań Masztalarska 7a III zdw 95 447

Henryk Rychter
Aleje Marcinkowskiego 15 poleca zegary. wieńce srebrne. złocone. spinki. pierścionki. branzoletki. kolczyki po niskich cenach naprawa biżuterji i zegarków zakup srebra! zdw 95 188

5 KUPNA

Książki
poszczególne. dzieła i całe bibljoteki kupuje. płaci najkorzystniej. „Książka - Antykwarjat" Wożna 12. zdwp 95 241

Kupię rasowego
czarnego szpica. Zgłoszenia z podaniem ceny i wieku uprasza Maj. Chwałkowice poczta Wólka telefon Strzałkowo 11. st. kol. Otoczna pow Września wojew. Poznańskie zdp 95 621

Pianino
lub fortepian kupię Oferty Kurjer Poznańsk: zdw 94 470

Radjo
komplet prąd stały kupię. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 95 805

Rower
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 952

Kupię
bez pośrednictwa I. hipotekę lub dwie do 15 000 zł z upustem — Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdw 95 897

Fotoaparat
6×9 z podwójnym wyciągiem kupię lub zamienię na gramofon walizkowy. Szczegółowe oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 95 866

Kupię
dywan lub kilim nowy albo używany 2×3. Oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 95 906

Domek
z składem dobrze zaprowadzonym kupię wpłata 10 000 okolica obojętna. Małeckiego 5 Piechocki. zdw 95 992

Kupuję
każdą ilość tłustych koni na rzeź. na eksport i płacę najwyższe ceny Emil Joseph. Wronki telefon 20. nw 7723

6 KAMIENICE

Wybór
kamienic will. domów poleca pośrednictwo „Krakus" Poznań. Pocztowa 30 telefon 58-66. zdw 95 485

Kamienicę
jednopiętrową z 4 lokatorami wraz ogrodem i wolnem dwupokojowem mieszkaniem zaraz do objęcia. Cena przystępna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 95 893

Kamienicę
4 ptr. narożn 22 okien frontu, 16 balkonów z składami sprzedam 125 000. wpłaty 70 000. dochód 15 tys. Maciejewski. Dąbrowskiego 88 telefon 62-66. zdw 95 964

7 PIENIĄDZ

5 000 zł
na I. hipotekę na gospodarstwo. 56 mórg poszukuje Zgłoszenia Kurjer Pozn nw 7708

Pożyczki
15—20 000 na realność w Poznaniu wartości 300 tys. na spłacenie hipoteki poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 888

Pożyczki
3—4 tysięcy na I. hipotekę gospodarstwa 100 morgowego przy Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 830

Wspólnika
gotówką 900 do wyrobu robótek ręcznych Oferty Kurjer Poznański zdw 95 973

Zł 1 200
wysoki procent i gwarancja albo zastaw na spłaty miesięczne zł 100. poszukuje urzędniczka na stałej posadzie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 95 812

Restauracja
pierwszorzędna. centrum. poszukuje wspólnika czynnego potrzebne 12 000 gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 842

Wypożyczę
gotówkę pod zastaw biżuterji. — Oferty Kurjer Poznański zdw 90 020

Poszukuję wspólnika
na bardzo korzystną dzierżawę majątku z kap 30 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 95 957

8 DO WYNAJĘCIA

Do wynajęcia
2 pokoje kuchnia łazienka wygody nowe meble miesięczne komorne kolonja za Djakoniskami. tramwaj obok. Oferty Kurjer Poznańsk: zdw 95 075

6 pokojowe
mieszkanie przy Matejki III. ptr zaraz do wynajęcia. Czynsz 200 zł miesięcznie. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 060

W zecerni drukarskiej

— Co — — cztery miesiące w nauce, a jeszcze nie znasz fachowego wydania Jana Kuglina **„Nauka Składacza"???** Szkoda, chłopcze, twego czasu. bo nikt nie przysporzy ci tyle wiadomości zawodowych, co ta książeczka.

(Hurtownia Drukarska, Poznań. Masztalarska 8)

z 12 441/2

Mieszkanie
3 pokojowe. blisko tramwaju do wynajęcia. Ul. Kuźnicza 6. właściciel (Górczyn). zdw 95 865

5 pokojowe
komfortowe mieszkanie w najpiękniejszej części Łazarza odnowione wprost od gospodarza do wynajęcia. Wiadomość: Kiciński. Chełmońskiego 1. ptr. zdw 95 878

2 duże
słoneczne pokoje frontowe elektryczność. umeblowane lub próżne. wynajmę 1 stycznia. Matejki 44. I. prawo. zdw 95 849

Mieszkanie
pokój z kuchnią wynajmie gospodarz. dzierżawa rok zgóry. Zgłoszenia Kościelna 55 mieszk. 1. zdw 95 857/8

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia 60 złotych miesięcznie. pół roku zgóry. Rolpol. Wrocławska 22. zdw 95 929

4
pokoje. Langiewicza. Zgłoszenia: Fabryczna 13 a. m. 3. zdw 90 005

Dwa
pokoje. kuchnia. meblami 1 500. dzierżawa 50. Zielona 3. mieszkanie 3. zdw 95 908

Dwa
pokoje kuchnia. komfort. łazienka zaraz Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 95 979

4 pokoje
willa. komfort. telefon. parter. biuro i plac 1350 mtr. opłotowany przy tramwaju. nadaje się na każdą branżę. głównie drzewo budulcowe. bo już takowe było od zaraz do wynajęcia. razem albo osobno. okolica Marsz. Focha. — Adres Kurjer Poznański zdw 95 991

Pokój
kuchnia Ławicy przy dworcu objęcie zaraz. Zgłoszenia właściciel Gruszczyński. Poznań. Pocztowa 30 zdw 95 332

Trzy
wzgl. 2 pokoje. kuchnia. bez odstępnego i wpłaty zgóry. Zgłoszenia Biuro Zleceń. 27 Grudnia 4. III. zdw 95 869

Wynajmę
od gospodarza 2 pokoje kuchnia od połowy stycznia Czynsz półroczny zgóry. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdw 95 939

2 — 3
pokoi. kuchni. łazienki. spiżarni zaraz poszukuję. czynsz roczny zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 877

Poszukuję
3—4 pokoi kuchni. kapitan. — Oferty Kurjer Poznański zdw 95 900

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
5 pokojowe na Łazarzu na 3 pokojowe w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 884

11 POKOJE UMEBL.

Elegancki
frontowy oraz skromny. Pocztowa 21. I prawo. zdw 95 526

Pokój
umeblowany z elektrycznością panu 1. lub 15. Czajcza 2. II. prawo. Rynek Wildecki. zdw 95 870

Pokój
tanio wynajmę. Górna Wilda 49. mieszkanie 3 zdw 95 868

Sympatyczny
pokój. Wierzbięcice 13. m. 22. dom ogrodowy. zdw 95 864

Panom
dwiadzieściapięć obiady lub całkowitem utrzymaniem. Wrocławska 13. m. 11. zdw 95 982

2 pokoje
razem z używaniem kuchni zaraz lub 1. 1. Piekary 13 b. m. 5. zdw 95 872

Gimnazjastów
męska opieka. Chełmońskiego 21. mieszkanie 2 zdw 95 815

Pokój
frontowy I. piętro. 1—2 osób — śródmieście. Zielona 2. m. 6. zdw 95 936

Biskupice
wydzierżawię inteligentowi willę pięciopokojową. ogród. czynsz roczny. Strzałowa 9 I. zdw 95 895

9 SZUKA MIESZK

3—4 pokojowego
mieszkania w śródmieściu lub blisko poszukuje b. solidny lokator od 1 1. lub 1 2. 1932 r. ewentualnie czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe oferty z ceną i warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 95 057

2 pokoi
z kuchnią poszukuję. Czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdpw 95 612

3 — 4
pokoi. kuchni. łazienka. I. lub II. piętro śródmieściu poszukuje poważna urzędniczka bankowa. — Dzierżawa rok zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 95 860

2 — 3
pokoi kuchnią łazienką poszukuje urzędnik bankowy bezdzietny. na stałem stanowisku Dzierżawa rok zgóry Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 861

Centrum
pokój lepszy Kręta 4. II., prawo. zdw 95 808

Dwuosobowy
pokój z fortepianem. Masztalarska 2. mieszkanie 3. zdw 95 724

Pokój
balkonowy dobrze umeblowany bezdzietnym małżeństwu. elektryczność. kuchnia. Wielkie Garbary 1. m 8. zdw 95 901

Dwuosobowy
Mostowa 33 m. 6. rw 3892

Pokoik
niekrępujący. Czesława 8. Walkowiak. zdw 95 971

Pokój
umeblowany. Za Groblą 5. m. 7. zdw 95 922

Panu
inteligentnemu. Romana Szymańskiego 3. I. lewo. zdw 95 919

Dwuosobowy
Młyńska 12 a mieszkanie 6. zdw 95 949

Czysty
jasny. duży pokój. łazienka. elektryczność. inteligentnym pracującym paniom od stycznia. Seweryna Mielżyńskiego 23. mieszkanie 14. zdw 95 980

Pokój
panom. Kanałowa 15. parter. lewo zdw 95 863

12 SZUKA POKOJU

Przyjezdny
szuka niekrępującego pokoju możliwie w centrum. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 95 856

Małżeństwo
poszukuje dwóch umeblowanych pokoi z kuchnią lub używalnością. I—II. piętro. w centrum. Oferty Kurjer Pozn. zdw 95 826

Niekrępującego
ciepłego pokoju dla pani. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 95 819

Pokoju
małego ewentl. wspólnego najchętniej u starszej samotnej osoby poszukuje panna. Oferty Orędownik zdw 95 904

Pokoiku
skromnego poszukuję panienka najchętniej u samotnej pani zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdw 95 924

Dwóch
panów poszukuje wspólnego pokoju do 20 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański. filja Rynek Wildecki zdw 96 017

13 LOKALE

Ubikacje
nadające się na cichy przemysł lub na składnice w centrum miasta wprost od gospodarza do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 95 021

Do wynajęcia
cztery frontowe. parterowe ubikaje. centralne ogrzewanie. na hurtownię lub skład. Wroniecka 68. Trzy ubikacje na pierwszem piętrze. Wodna 2 oraz pięć ubikacyj centralne ogrzewanie Mickiewicza 28 Wiadomość: Jaroszewski. Masztalarska 6 przed południem. zdw 95 945

14 DZIERŻAWY

Maj. Żelice
pow. Wągrowiec
wydzierżawi z dniem 1 stycznia 32 roku ogród warzywny 4 morgowy z oranżerją oknami inspektowemi i mieszkaniem dla ogrodnika. zdw 95 357

Piekarnię
dobrze zaprowadzoną wydzierżawi od 1. 1. 32. z mieszkaniem, dzierżawy 60 zł miesięcznie. kaucji 1 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 7720

Wydzierżawię
natychmiast cegielnię parową przy mieście powiatowem o rocznej produkcji ca. 4 miljony wyrobów ceramicznych na dogodnych warunkach. Do przejęcia zapasów i inwentarza potrzebne ca 30 000 złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdp 95 624

Ubikacje
fabryczne 700 mkw. elektryczność. gaz. woda. pokoje na biura wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 95 758

Piekarnia
(piec pierścieniowy) z mieszkaniem od stycznia tanio do wydzierżawienia Rojewski. Sławoszew. pow. Jarocin. zdw 95 958

Kilka
mniejszych składów przy ul. Wronieckiej i Żydowskiej wydzierżawi od 1 1. 32 r. F. Lisiecki. Dom Konfekcyjny Stary Rynek 98/100 Pw 9725-58.299

15 UZDROWISKA

Worochta
Pierwszorzędny pensjonat „Liljana" poleca jasne pokoje werandy. ogrzane korytarze. łazienka. sala jadalna. salonik zdw 95 354

Krynica
Pensjonat „Góral" w samem centrum zakładu poleca pokoje słoneczne ciepłe. wikt zdrowy na maśle. cena 8—10 zł dziennie Zarząd. zdw 95 955

16 OSOBISTE

Stasiu
masz list na Wildzie. Wesołych Świąt. Dlaczego nie piszesz? Teresa. zdw 95 824

Natychmiast
odstąpię telefon Jeżycach. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 95 818

Baczność!
Unieważniam weksle gwarancyjne w posiadaniu p. Piotra Urbańskiego. Ostrówek 10 11. Ignacy Tubacki Górna Wilda 90. zdw 95 807

Tylko
dwa dni jeszcze do Świąt a towaru tak dużo musimy wyprzedać nawet za zrwot własnych kosztów bombonierki. ozdoby choinkowe i t. d Przedsiębiorstwo Cukiernicze. Wrocławska 32. zdw 95 903

Zaświadczenie
wojskowe zgubione unieważniam. Kazimierz Kulawik. Półwiejska 15 zdw 95 837/8

Miły i tani
podarek to dobra książka z księgarni Dippla. Plac Wolności 11. zdw 95 950

Lolu
przyjechałem będę 2 Święto na wieczorku Młodzieży Obywatelskiej. Antoś. zdw 95 879

21 ZGUBY

Zginął
pies wyżej (Deutscher Kurzhaar) bronzowo biały. Zwrot za wynagrodzeniem. Fr. Ratajczaka 17. mieszkanie 3 zdw 95 697

Wilk Lord
oddalił się 20. bm. Oddać za wynagrodzeniem majętność Manieczki. powiat Śrem lub Poznań. Jasna 4 parter. prawo zdw 95 836

Polowczyk
przybłąkał — odebrać można Jeżyczka 50 parter. jw 2196

22 ROZMAITE

Miły
pobyt „Paryżanka" Półwiejska 30. Koncert. separatki. Pw 9704 58.285

Referaty
protokóły z zebrań opracowuje. przeprowadzam szybko i tanio skargi uchwały aresztowe i t. d. załatwiam sprawy podatkowe i inne. Poznań. ul. Wrocławska 13. m 11. zdw 95 628

Panowie Uwaga!
darmo podarki zakupującym ponad 5 złotych Warszawski Skład Fabryczny Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40. naprzeciw Wodnej poleca koszule: wierzchnia 4.50 5.75. 6.95 popelina 8.90. prima 10.90 smokingowa 5.75. prima 7.25. nocna 4.90. prima 5.90. krawaty 0.50. 0.95. 1.15; nowość 1.50; 1.90; prima jedwab 2.45. 3.25. szelki. paski. guziki. kołnierzyki modne 0.65; prima 0.90 zdw 95 986

4,90 złote
fartuch biały z rękawami. Płaszcz biały z rękawami od 5.90. płaszcz czarny z rękawami od 7.90 Płaszcze i fartuchy kolorowe stale na składzie Płaszcz meski biały od 7.90. kolorowy od 8.90. jaczka rzeźnicka biała dymka od 4.90. Bieliznę zawodową damską i męską w wielkim wyborze po znacznie zniżonych cenach poleca Fabryka Bielizny J Schubert. Poznań. ulica Wrocławska 3. Pw 9 343-48.156

Kamienie żółciowe
usuwam bezboleśnie. Adres w Kurjerze Poznańskim zdw 95 855

Gwiazdkowe
książki najtańsze. najładniejsze. Książka-Antykwarjat Wożna 12. zdpw 95 643

Darmo dajemy
podarki kupującym Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej polecam najtaniej ogromnym wyborze torebki damskie skórkowe 2.90 3.50. modna 4.50. 5.50. elegancka 5.75. 6.75; prima 8.50. ostatnia nowość 10.50. parasole 3.50. 4.50. modny 5.85; 6.85. 8.50. elegancki jedwabny 10.50. 12.50; prima kolorowy 14.50. kryształki modne 0.75. 1.25. 1.75. biżuterje paski. zdw 95 987

P. Adwokata
zamieszkałego w Poznaniu, a będącego przejazdem w Warszawie przed 15 stycznia 1932 r. proszę o powiadomienie: Warszawa. — Freta 40 — Kalinowski — w celu powierzenia sprawy. nw 7700

Dla wypożyczalń
bibljotek towarzyskich. szkolnych i prywatnych najtańsze. największe źródło zakupu. — „Książka - Antykwarjat" Wożna 12. zdw 95 244

Jasnowidz
Mobet. metapsychografolog Pewuka rozwiązuje najtrudniejsze sprawy. przeszłości. przyszłość. św. Marcin 52 53. I. zdw 95 937

Czapki
dla wszystkich urzędów. szkół towarzystw i wojska jak magistrackie. policyjne. drogomistrzowskie. gimnazjalne i t. p. dla powstańców i wojaków sokołów młodzieży męskiej i żeńskiej. straży pożarnej granicznej leśnicze. stangreckie. maciejówki. poznanianki. klubowe. sportowe. futrzane. Wykonuje również z dostarczonego materjału. Ludwik Wiza. Poznań. Wrocławska 13 zdw 95 0

Przypominamy
że u Zygmunta Morawskiego Poznań, Półwiejska 7 telefon 52-57 będziesz obsłużony w obrazach i w oprawie obrazów nietylko że tanio ale i fachowo.
Pw 9726-58.300

Podręczniki
kupuję płaci najkorzystniej — Woźna 12. zdw 95 242

23 OŻENKI

Kupiec
lat 27, średniego wzrostu, posiada własny skład z mieszkaniem, szuka żony z gotówką 3 000 zł. Rzecz traktuje poważnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 841

Kawaler
lat 25, wysoki, zbożowiec posiada 20 000 poszukuje żony z własnym młynem lub przedsiębiorstwem. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 95 959

Kawaler
dobrego charakteru, inteligentny, przystojny jedynak, syn poważnego, bogatego kupca, szuka z powodu braku znajomości odpowiedniej partji. Zgłoszenia z fotografją proszę kierować do Kurjera Pozn. pod dw 1826

Życzenie Gwiazdkowe
Kawaler, lat 29, brunet, średniego wzrostu dobrze sytuowany znużony samotnością pozna panienkę. Cel matrymonjalny. Oferty fotografją zwrot zapewniony. Kurjer Poznański zdw 95 899

Kawaler
lat 28, rzeźnik posiadający 7 000 zł poszukuje panny z gotówką lub w rzeźnictwo do objęcia, celem ożenku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 95 943

Panna
lat 22, posiadająca 4 000, mieszkanie wyjdzie zamąż. Biuro „Przyszłość" Poznań, Pamiątkowa 9. zdw 95 915

Solidnie
dyskretnie kojarzy obecnie „Przyszłość", Pamiątkowa 9. zdw 95 916

Panna
lat 37, przystojna, z dobrej rodziny etatowa urzędniczka państwowa wyjdzie zamąż za urzędnika, aptekarza lekarza, posag 20 000 zł w gotówce wyprawa. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskieog pod zdw 95 954

24 NAUKA

Szkoła tańców Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29 Kurs zł 10.
Pw 9333-47 72

Kursy
stenografji, pisania maszyna, księgowości 3 4 6 miesięczne rozpoczynam 4 stycznia Tyran-Zaworska, Strzelecka 33 i Poznańska 28/30 zdw 95 468

Kursy
księgowości, stenografji, Kromczyńska, Ogrodowa 16 II.
zdw 94 751/2

Bilanse
zaprowadzenie ksiąg, podatkowość. Nauka. Zgłoszenia: ul. Śniadeckich 20, m. 5. zdw 95 941

Kursy
kroju — szycia damskiego. Nowak, Wrocławska 33. dw 1903

Szkoła tańców Modernistycznych Średzińskiego
ulgowy kurs rozpoczyna, Strzelacka 3. zdw 95 972

25 MUZYKA

Pianista
skrzypek pierwszorzędni potrzebni wieczór sylwestrowy. Zgłoszenia restauracja „Mieszczańska", Plac Wolności 5. zdw 95 831

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Potęga miłości".
Aurora: Douglas Fairbanks i „Gołębica".
Colosseum: „Czarny ptak"
Corso: „Bitwa nad Sommą"
Edison: „Samson i Dalila"
Harfa: „Ostatni uśmiech błazna".
Kapitol: „Gniazdo miłostek"
Metropolis: „Jedna noc w hotelu" oraz rewja: „Jak się to robi"?
Nowości: „Uwiodłem ci żonę". Na scenie rewja p. t. „Gdy kobieta zapragnie"?...
Odeon: „Na Zachodzie bez zmian"
Orzeł: „Pionierzy Zachodu" i „Król dzikich stepów"
Renaissance: „Antena Miłości".
Roxy: „Szansonistki".
Słońce: „Ben-Hur".
Tęcza: „Królowie bez korony"
Wilsona: Zapomnisz o mnie.

Pianista
młody rutynowany acordeonem, bogatym repertuarem salonowo-dancingowy wolny 1 stycznia. — Oferty Kurjer Poznański zdw 95 644

Saxofonista
klarnecista wolny od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 600

Magister farmacji
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady w Poznaniu. Referencje pierwszorzędne. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 119

Bezpłatną
praktykę w biurze przyjmie młoda, inteligentna pani. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 828

Magister farmacji
szuka posady lub zastępstwa — Posiada kilkoletnią praktykę oraz egzamin wojewódzki. Adamska Grudziądz Trynkowa 17.
zdp 95 626

Szukam
całodziennej posługi Oferty Kurjer Poznański zdw 95 859

Magister
pomocnik lub uczeń z praktyką albo pani do apteki na prowincję w Wielkop. mogą się zgłosić. Zgł. Kurjer Pozn. zdw 95 794

Rzeźnika
jako kierownika lub wspólnika wielkim interesie. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 822

Wychowawczyni
nauczycielka ewangeliczka pierwszoklasistce potrzebna 1 stycznia (wieś). Oferty Kurjer Poznański zdw 95 806

Wspólnika
do filmowania poszukuję. Na zabezpieczenie aparatów potrzeba 250 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 95 876

Fryzjerka
pomocnik potrzebni. Piekary 22.
zdw 95 896

Fryzjerka
potrzebna. Poznańska 22.
zdw 95 902

Fryzjerka
potrzebna zaraz. Kilińskiego 2.
zdw 95 875

Niezawodny
sposób osiągnięcia wielkich zysków Potrzeba 2 000 zł bez ich naruszania Oferty Kurjer Poznański zdw 95 885 6

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Mylna 6.
jw 2199

Fryzjerka
i pomocnik potrzebni. Woźna 16.
zdw 95 977

Fryzjer
fryzjerka na wypomóżkę potrzebni. Górna Wilda 122
zdw 95 994

Potrzebny
zdolny sprzedawca z małą gotówką od 1 1. 32 Wysoki zarobek gwarantowany Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 96 006

Fryzjerka
potrzebna. Przecznica 7.
zdw 96 010

Fryzjerka
i uczennica Wodna 24.
zdw 96 013

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Focha 96.
zdw 96 014

Fryzjer
potrzebny Górna Wilda 88.
zdw 95 905

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić na wypomóżkę. Szamarzewskiego 30.
zdw 95 918

Pomocnika
fryzjerskiego i fryzjerkę przyjmę. Wielka 17. zdw 95 921

Początkującej
maszynistki poszukuje zaraz — Oferty Kurjer Pozn. zdw 95 925

Fryzjerka
potrzebna Grobla 17
zdw 95 927

Pomocnika
fryzjerskiego poszukuje Hasiński. Staszica 5. zdw 95 928

Fryzjer
potrzebny. Dąbrowskiego 56.
zdw 95 934

Na ucho: ...proszę — proszę dla mnie tych 12 trójbarwnych pocztówek „Powstanie Wielkopolskie 1918/19"... — widziałem je wystawione w składzie papieru. —

Trio lub kwartet
poszukuję Zgłoszenia Hotel Warszawski, Kościan. zdw 95 844

Pianistka
przystojna zaraz Dąbrowskiego 105. „Botanja" zdw 95 873

Duet
potrzebny Oaza, Dąbrowskiego 53/55. jw 2197

Wolny
od 1-go obligat z trąbą, tenorsaxofon i acordeon. Adres wskaże Kurjer Pozn. nw 7654

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia
książek największa, najtańsza. Wszystkie ostatnie nowości. Katalog bezpłatnie. Woźna 12, dom firmy Kużaj, Woźna 12.
zdw 95 243

Tylko Czytelnia Dippla
posiada wszystkie nowości polskie, francuskie, niemieckie, angielskie Plac Wolności 11.
zdw 95 951

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Dam 1 000 zł kaucji
kto da mi posadę magazyniera inkasenta lub t. p. Mogę także przyjąć posadę ogrodnika lub urzędnika w mniejszym majątku Oferty proszę skierowywać wraz z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod dw 2004

Bona I. kl.
z długoletnią praktyką, znająca język francuski i szycie poszukuje posady do dzieci zaraz wzgl później. Adres: Janina Krotecka. Kowanówko pow. Oborniki
zdw 95 088

Urzędnik gospodarczy
lat 27 średnia szkoła rolnicza, 6½ roku praktyki na intensywnych majątkach poszukuje posady od 1 2. 32. Obecnie na osobnym majątku 2 700 morgowym pod ogólną dyspozycję. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 641

OKUCIA
budowl. i meblowe,
zamki, zawiasy, klamki, gwoździe, druty, śruby, nity, narzędzia
niskie ceny.
A. KOSZEWSKI
POZNAŃ, St. Rynek 61.
Pw 9 066-41.118

Student
prawa U. P. poszukuje posady referenta redaktorskiej lub jakiejkolwiek posady biurowej. — Przyjmę posadę woźnego. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 95 601

Dzielna
książkowa - bilansistka pisząca na maszynie szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 95 883

Kucharka
z dobremi świadectwami poszukuje posady u samotnej osoby lub w restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 853

Gospodyni kucharka
samodzielna pieczenia, zaprawy prasowanie szycie, gospodarstwo miejskie wiejskie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański
zdw 95 800

Uczeń kowalski
2½ roku nauki szuka miejsca do douczenia się od 1. 1. 1932 r. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 825

Starsza osoba
inteligentna wykształcona, znająca gospodarstwo domowe przyjmie za utrzymanie posade u samotnej osoby, albo do wyręczenia pani domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 95 821

Aptekarska
siła pomocnicza poszukuje posady. Kurjer Poznański zdw 95 882

Kelner 200 zł
kaucji złoży sumienny trzeźwy i przystojny szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 95 840

Silny
tancerz baletowy solista w tańcach akrob. poszukuje posady od 1 1. 32. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 578

400—500
zł dam temu kto mi wyrobi zaraz stałą posadę w poważnej firmie, magazyniera, spichrzowego zbożowca, inkasenta lub t p — Miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 95 752

Samodzielny cukiernik
kawaler lat 30 posiadający 4 000 zł gotówki wypożyczy takowe za stałą posadę wzgl przystąpi do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa jako wspólnik Oferty do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 95 063

Młody
człowiek ze wsi lat 32 dobre świadectwa, znakomite polecenie w ciężkiem położeniu, błaga o prace przy koniach w podwórzu, jako stróż itd. Oferty Kurjer Poznański zdw 96 007

Osoba
młoda inteligentna, uczciwa, gospodarna, szuka posady w charakterze gospodyni u samotnej osoby lub wdowca z dziećmi od 1. 1. 32. Oferty proszę I. Maćkowiakówna. Zaniemyśl. zdw 95 953

28 WOLNE MIEJSCA

Fabryka Cykorji
przyjmie przedstawiciela na poznańskie tereny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 95 823

Pomocnik
fryzjerski potrzebny Marsz Focha 4. zdw 95 962

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Poznańska 51 zdw 95 961

Fryzjerka i pomocnik
fryzjerski potrzebni Matejki 48/. zdw 95 944

Pomocnik
i fryzjerka potrzebni. Plac Działowy 11. zdw 96 018

Dzielna
ekspedjentka potrzebna zaraz Poznański Dom Delikatesów, ul. Szkolna 5. zdw 96 011

Wina Krajowe
Kantorowicza:
przedmiotem podziwu.
Pw 9 498 49 78

Portjer
hotelowy inteligentny, szybko orjentujący się, z dłuższą praktyką potrzebny. Zgłoszenia z odpisami świadectw, referencjami do Kurjera Poznańskiego
zdw 95 978

Fryzjerka
wypomóżki. Ziółkiewicz Wielka 15 zdw 95 981

Bufetowa
z kaucją może się zgłosić. Pamiątkowa 9. m. 3. zdw 95 914

Na majątek
1 400 morgowy potrzebny rządca sam najchętniej kawaler z kaucją 15 tys złotych Posada wolna od stycznia 1932 r. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 95 956

TYLE
PRAKTYCZNYCH PODARKÓW GWIAZDKOWYCH
można w dzisiejszych czasach tanio kupić tylko u
CZEPCZYŃSKIEGO
Stary Rynek 8
Specjalnie polecam Artykuły perfumeryjne i ozdoby choinkowe.
Pw 9 496/7-49 61/2

Humor zagraniczny

— Czemu nie pracujesz, zamiast żebrać?
— Pracować? Za mało mam na to czasu. Gdy się cały dzień chodzi po jałmużnie, odczuwa się potrzebę odpoczynku!

(London Opinion). S. F.

Przedpłata na styczeń 1932 za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11. większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.